

Jurisprudentieoverzicht 2020

Inleiding

Het doel van jurisprudentie is om rechterlijke uitspraken systematisch te bundelen. Dit is belangrijk, want uitspraken van rechters, dus ook van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, zijn een rechtsbron.

De jurisprudentie vormt een richtsnoer voor latere uitspraken, rechters kunnen terugrijpen op vorige beslissingen.

In 2020 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak ook weer uitspraken gedaan die een belangrijke bijdrage leveren aan de jurisprudentie. Het jurisprudentieoverzicht 2020 bevat samenvattingen van deze recente uitspraken van de Ruimtelijke-ordeningskamer, de Vreemdelingenkamer en de Algemene kamer. Per kamer zijn de samenvattingen van de uitspraken gerangschikt naar onderwerp.

Van alle uitspraken die in dit jurisprudentieoverzicht staan vermeld, is de volledige tekst gepubliceerd op de website van de Raad van State (www.raadvanstate.nl).

Dit jurisprudentieoverzicht is gepubliceerd bij het jaarverslag van de Raad van State over 2020. Het jaarverslag vindt u op jaarverslag.raadvanstate.nl.

Tekst: Raad van State – Den Haag

Ontwerp en opmaak: OBT – Den Haag

Website Jaarverslag 2020: jaarverslag.raadvanstate.nl

Website Raad van State: www.raadvanstate.nl

Algemeen mailadres: voorlichting@raadvanstate.nl

April 2021

Inhoudsopgave

Omgevingskamer

Belanghebbende	5
Besluit	5
Besluit omgevingsrecht	6
Bestemmingsplan algemeen	7
Crisis- en herstelwet	9
Dienstenrichtlijn	9
Exceptieve toetsing	12
Handhaving	12
Milieu	13
Natuurbescherming	13
Reactieve aanwijzing	16
Relativiteitsvereiste	16
Vertrouwensbeginsel	16
Waterwet	17

Vreemdelingenkamer

Algemeen bestuursrecht	20
Asiel	21
Bewaring	26
Boete	27
Corona	28
Dublin	32
Nareis	33
Naturalisatie	36
Ongewenstverklaring/inreisverbod	37
Recht van de Europese Unie	40
Regulier	42

Algemene kamer

Kinderopvangtoeslag	45
Onderwijs	46
Schadevergoeding/Vertrouwensbeginsel	47
Subsidie	48
Wegenverkeerswet 1994	56
Wet BIG	58
Wet toelating zorginstellingen/Handhaving	59

Omgevingskamer

Belanghebbende

Uitspraak van 15 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1671

(Wanneer percelen (nagenoeg) aaneengrenzen wordt ervan uitgegaan dat feitelijke gevolgen die zich als gevolg van een toegestane ontwikkeling voordoen voor bewoners of gerechtigden van het buurperceel in beginsel van enige betekenis zijn)

Samenvatting

Besluit tot verlening omgevingsvergunning voor het bouwen van een klimrots. Betrokkene woont op een zodanige afstand van het perceel dat hij daarop vanuit zijn woning geen zicht heeft. Zijn perceel ligt echter in de onmiddellijke nabijheid. De beide percelen worden slechts van elkaar gescheiden door een sloot. Deze situatie kan gelijkgesteld worden met die van aangrenzende percelen. Het zijn van belanghebbende wordt in beginsel bij besluiten krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht aangenomen bij bewoners en eigenaren, en ook bij anderszins zakelijk of persoonlijk gerechtigden van een perceel dat grenst aan het perceel waarop het betrokken besluit ziet, of dat gelijk te stellen is met een aangrenzend perceel. Bij dergelijke percelen wordt ervan uitgegaan dat feitelijke gevolgen, als die zich voordoen, in beginsel van enige betekenis zijn.

Uitspraak van 7 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2365

(Geen belanghebbendheid aangenomen bij verzoek om handhavend op te treden op grond van de Wet bodembescherming tegen gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden)

Samenvatting

Besluit waarbij een verzoek is afgewezen om handhavend op te treden tegen het gebruik van rubbergranulaat van vermalen vrachtwagenbanden op kunstgrasvelden op een sportpark. Appellante woont hemelsbreed op ongeveer 1,1 km van de sportvelden, zodat de door haar gestelde overtreding van artikel 13 van de Wet bodembescherming geen gevolgen kan hebben voor haar woonomgeving. De door haar gestelde omstandigheid dat haar kinderen thuis schoenen uitkloppen waardoor granulaatkorrels in haar woning en tuin terechtkomen, is onvoldoende om zich te onderscheiden van willekeurige anderen die het sportpark bezoeken. Ook de omstandigheden dat zij kinderen heeft die bij schoolactiviteiten en als lid van de voetbalvereniging gebruikmaken van de sportvelden, dat de school van haar kinderen in de directe nabijheid van de sportvelden is gesitueerd en een nieuw te realiseren school tussen de sportvelden is voorzien, vormen geen bijzonder individueel belang bij het handhavingsverzoek. Appellante onderscheidt zich niet van anderen die van de sportvelden gebruikmaken en zich op het sportpark bevinden, zoals leerlingen en leerkrachten van de school, leden en trainers van de

voetbalvereniging, spelers en trainers van bezoekende voetbalteams en toeschouwers. Gezien de omvang en wisselende samenstelling van gebruikers en bezoekers van de sportvelden is geen afbakening mogelijk van de kring van belanghebbenden. Ook de gestelde omstandigheid dat er in Montfoort alleen kunstgrasvelden zijn en haar kinderen zodoende genoodzaakt zijn gebruik te maken van de kunstgrasvelden, is ontoereikend voor het oordeel dat zij niettemin als belanghebbende dient te worden gekwalificeerd. Zij onderscheidt zich daarmee evenmin van anderen die zich op de sportvelden begeven.

Besluit

Uitspraak van 8 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1604

(De weigering tot het verrichten van een feitelijke handeling door het college van burgemeester en wethouders ter voorbereiding van een beslissing door de raad over een bestemmingsplan is geen besluit als bedoeld in artikel 1:3 van de Awb)

Samenvatting

Besluit waarbij het college van burgemeester en wethouders het bezwaar tegen een brief over de voortgang van een bestemmingsplanprocedure over woningbouwmogelijkheden niet-ontvankelijk heeft verklaard. Een van de beslispunten houdt een weigering in om het voorontwerpbestemmingsplan verder in procedure te brengen. Het college heeft

hiermee niet beoogd om het bestemmingsplan niet vast te stellen, maar om geen verdere medewerking te verlenen aan het in procedure brengen van het voorontwerpbestemmingsplan. Ook de bewoordingen van het college geven niet aan dat het college zich bevoegd achtte ter zake van de vaststelling van een bestemmingsplan te beslissen. Dit besispunt houdt daarom een weigering van het college in om een handeling ter voorbereiding van een beslissing door de raad over een bestemmingsplan te verrichten. De bevoegdheid om een beslissing van de raad over een bestemmingsplan voor te bereiden komt aan het college ook toe. Daarom is geen sprake van een gepretendeerde bevoegdheid van het college. Evenmin als het verrichten van een feitelijke handeling ter voorbereiding van een beslissing door de raad over een bestemmingsplan, kan ook de weigering daarvan niet worden aangemerkt als een besluit als bedoeld in artikel 1:3 van de Awb.

Uitspraak van 22 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1754

(Gedoogbesluit vervat in besluit op bezwaar niet aangemerkt als besluit als bedoeld in artikel 1:3 van de Awb)

Samenvatting

Besluit op bezwaar waarbij onder herroeping van een last onder dwangsom is besloten te gedogen dat appellant op het betrokken perceel mag blijven wonen. De Afdeling heeft in de uitspraak van 24 april 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:1356](#), geoordeeld dat een gedoogbeslissing, de weigering een

gedoogbeslissing te nemen en de intrekking van een gedoogbeslissing geen besluiten zijn in de zin van de Awb en daarmee ook niet kunnen worden gelijkgesteld. De Afdeling heeft in die uitspraak verder geoordeeld dat alleen in zeer uitzonderlijke gevallen van het voorgaande moet worden afgeweken. Uit deze jurisprudentie volgt dat toezeggingen over het niet overgaan tot handhavend optreden behalve in zeer uitzonderlijke gevallen geen besluiten zijn waartegen beroep kan worden ingesteld bij de bestuursrechter. Deze jurisprudentie is ook van toepassing op gedoogbeslissingen waarbij, zoals hier, in discussie is of het bestuursorgaan er bij de toezegging om niet handhavend op te treden terecht van uitgaat dat het daartoe bevoegd is. De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat in dit geval geen sprake is van een zeer uitzonderlijk geval waarin een gedoogbeslissing als een besluit zou moeten worden aangemerkt. De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat de gedoogbeslissing geen besluit is.

Besluit omgevingsrecht

Uitspraak van 13 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1218

(Begrip ‘gebruiken’ in artikel 4, onderdeel 9, van bijlage II van Besluit omgevingsrecht moet op dezelfde manier worden uitgelegd als het begrip ‘gebruiken’ in artikel 2.1, eerste lid, aanhef, onder c, van de Wabo)

Samenvatting

Gelet op de wettelijke systematiek, waarin artikel 4 van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht nader bepaalt wanneer het verlenen van vergunningen als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo mogelijk is, is de Afdeling van oordeel dat het begrip ‘gebruiken’ in artikel 4, onderdeel 9, van bijlage II op dezelfde manier moet worden uitgelegd als het begrip ‘gebruiken’ in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo. Dit betekent dat het begrip ‘gebruiken’ in artikel 4, onderdeel 9, van bijlage II niet alleen betrekking heeft op het gebruik van bouwwerken, maar ook op het bouwen in strijd met het bestemmingsplan.

Uitspraak van 4 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:338

(Artikel 4, onder 9, van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht biedt niet de mogelijkheid een vergunning te verlenen voor het in afwijking van het bestemmingsplan gebruiken van een gebouw dat niet feitelijk aanwezig en vergund is)

Samenvatting

De voorzieningenrechter is van oordeel dat niet op grond van artikel 4, onder 9, van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht een vergunning kan worden verleend voor het in afwijking van het bestemmingsplan gebruiken van een gebouw dat niet feitelijk aanwezig en vergund is. In dat artikelonderdeel staat namelijk dat het afwijkende gebruik alleen vergund mag worden als dat niet gepaard gaat met

bouwactiviteiten die ertoe leiden dat de bebouwde oppervlakte en het bouwvolume worden vergroot. In geval van nieuwbouw is dat laatste echter per definitie het geval. Bij haar beoordeling betreft de voorzieningenrechter de Nota van toelichting, waarin staat dat bedoeld onderdeel ziet op de mogelijkheid om aan bestaande gebouwen een andere functie te geven.

Bestemmingsplan algemeen

Uitspraak van 18 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:755

(Na inwerkingtreding van een nieuw planologisch regime waarin bepaald gebruik niet is opgenomen, komt bij de vaststelling van een daaropvolgend planologisch regime in beginsel geen doorslaggevende betekenis meer toe aan een onherroepelijke bouwvergunning waaruit dat gebruiksrecht voortvloeide)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling bestemmingsplan voor het buitengebied. Aan een voormalige noodwoning is een agrarische bestemming met een aanduiding voor persoonsgebonden overgangsrecht toegekend. De Afdeling ziet geen aanleiding voor het oordeel dat de raad, ondanks het door hem gevoerde beleid om zo min mogelijk burgerbewoning in het buitengebied toe te staan, de woonrechten van appellant ter plaatse in het plan had moeten uitbreiden. In 1964 is een bouwvergunning verleend voor de

bouw van een woning ter plaatse van de gronden waarop de woning staat. Daarmee was ook het gebruik als zodanig vergund. In 1988 is vervolgens een nieuw planologisch regime vastgesteld en in werking getreden, waarin dit vergunde gebruik niet was opgenomen. Dat was evenmin het geval in de opvolgende plannen uit 2007 en 2014. Na inwerkingtreding van een nieuw planologisch regime waarin bepaald gebruik niet is opgenomen, komt bij de vaststelling van een daarop volgend planologisch regime in beginsel geen doorslaggevende betekenis meer toe aan de onherroepelijke bouwvergunning waaruit dat gebruiksrecht voortvloeide (vgl. de uitspraak van de Afdeling van 24 december 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:4439](#)). De enkele omstandigheid dat appellant over een bouwvergunning uit 1964 beschikt waaruit een gebruiksrecht voor wonen voortvloeide, leidt in dit geval niet tot het oordeel dat de raad dit recht als zodanig had moeten bestemmen. Daarbij neemt de Afdeling in aanmerking dat het gebruik van het gebouw als woning in de drie voorgaande bestemmingsplannen van 1988, 2007 en 2014 al niet meer als zodanig was bestemd. De raad heeft het gebruik van het gebouw als woning in redelijkheid wederom onder persoonsgebonden overgangsrecht kunnen brengen.

Uitspraak van 19 augustus 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2004

(1. Met artikel 7c, zesde lid, van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet is niet bedoeld een beperking aan te brengen in de bevoegdheid tot het vaststellen van beleidsregels over de afweging van belangen; 2.

Bij toepassing van dat zesde lid moet een verwijzing naar een beleidsregel zijn te herleiden tot ter zake in de planregels opgenomen open normen; 3. Wijzigingsbevoegdheden met verwijzing naar beleidsregels zijn onvoldoende objectief begrensd)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling van onder meer het bestemmingsplan “Retailpark Belvédère”, een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte als bedoeld in artikel 7c van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet.

1. In diverse planregels wordt verwezen naar de “Beleidsregel Parkeren en Duurzaamheid Belvédère Maastricht 2019”. De Afdeling heeft in haar uitspraak van 8 maart 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:607](#), overwogen dat artikel 3.1.2, tweede lid, aanhef en onder a, van het Besluit ruimtelijke ordening weliswaar betrekking heeft op beleidsregels over de uitleg van planregels, maar dat dit niet betekent dat deze bepaling zich verzet tegen het hanteren van beleidsregels over de afweging van belangen. Met artikel 7c, zesde lid, van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet is niet bedoeld een beperking aan te brengen in de bevoegdheid tot het vaststellen van beleidsregels over de afweging van belangen. Er is geen aanleiding voor het oordeel dat een zogeheten dynamische verwijzing naar beleidsregels niet mag gaan over de afweging van belangen.

2. In diverse planregels wordt verwezen naar de ‘Beleidsregel stedenbouwkundig kader Retailpark Belvédère’. Volgens de raad zijn ter zake in de planregels open normen opgenomen, die in de beleidsregels nader zijn uitgewerkt. Echter, wat in de ‘Beleidsregel stedenbouwkundig kader Retailpark Belvédère’ zou zijn uitgewerkt tot een concrete normering valt niet te herleiden tot ter zake in de planregels opgenomen open normen. Daarom zijn de in de planregels opgenomen verwijzingen naar die beleidsregel in strijd met artikel 7c, zesde lid, van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet.

3. In wijzigingsbevoegdheden is onder meer verwezen naar de “Beleidsregel stedenbouwkundig kader Retailpark Belvédère” en de “Beleidsregel Parkeren en Duurzaamheid Belvédère Maastricht 2019”, die een dynamisch karakter hebben, in die zin dat deze door de raad respectievelijk het college van burgemeester en wethouders tijdens de gelding van het bestemmingsplan kunnen worden gewijzigd. In de “Beleidsregel Parkeren en Duurzaamheid Belvédère Maastricht 2019” ontbreken echter parkeernormen, terwijl wat volgens de raad in de “Beleidsregel stedenbouwkundig kader Retailpark Belvédère” in het licht van artikel 7c, zesde lid, van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet zou zijn uitgewerkt tot een concrete normering niet is te herleiden tot ter zake in de planregels opgenomen open en ook voldoende objectief begrensde normen. De wijzigingsbevoegdheden verdragen zich niet met artikel 3.6, eerste lid, onder a, van de Wet ruimtelijke ordening.

Uitspraak van 9 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2179

(Besluitvorming over raadsvoorstel in gemeenteraad, waarbij een eerste openbare raadsvergadering niet was geopend omdat er geen raadsleden aanwezig waren, vervolgens een digitale raadsvergadering is gehouden gevolgd door een (tweede) openbare raadsvergadering met aanwezigheid van één zitting hebbend lid, is in overeenstemming met de Gemeentewet)

Samenvatting

Nadere motivering over het bestemmingsplan “Herziening centrumplan Waalwijk”, naar aanleiding van de tussenuitspraak van 5 februari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:373](#). Op 9 april 2020 is een openbare raadsvergadering belegd. Geen van de raadsleden was aanwezig, zodat de vergadering niet is geopend. Er is opnieuw een openbare raadsvergadering belegd op dinsdag 14 april 2020. Vaststaat dat op 9 april 2020 een (digitale) raadsvergadering is gehouden waarop onder meer het raadsvoorstel over het plan is besproken. Deze bespreking was in aanwezigheid van 26 raadsleden. Over het voorstel is gestemd. 22 leden hebben vóór gestemd en 4 leden hebben tegengestemd. Op die vergadering is echter ook te kennen gegeven dat de formele (geldige) besluitvorming plaats zal vinden op de vergadering van 14 april 2020. De besluitvorming over het raadsvoorstel voldoet aan de eisen van de Gemeentewet. Op de vergadering van 9 april 2020 was geen zitting hebbend lid tegenwoordig. In overeenstemming met artikel 20, tweede lid, van de

Gemeentewet, is een nieuwe vergadering belegd op 14 april 2020, waarop 1 (één) zitting hebbend lid aanwezig was en heeft gestemd. Op grond van het derde lid geldt voor deze vergadering de aanwezigheidseis van het eerste lid niet. Ingevolge artikel 29, tweede lid, onder b, van de Gemeentewet is de stemming geldig.

Uitspraak van 28 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2519

(Het in een paraplubestemmingsplan toevoegen van parkeervoorschriften aan een beheersverordening is in strijd is met het stelsel van de Wet ruimtelijke ordening. Parapluherziening is in zoverre onverbindend)

Samenvatting

De “parapluherziening parkeernormering Rijswijk” is een besluit dat ertoe strekt de voor het grondgebied al vastgestelde ruimtelijke plannen te wijzigen door aan die plannen voorschriften over parkeren toe te voegen. De parapluherziening kan worden gezien als een bundel besluiten tot wijziging van (de voorschriften van) diverse in de gemeente geldende bestemmingsplannen en beheersverordeningen. De gemeenteraad heeft deze wijzigingsbesluiten uitdrukkelijk vastgesteld als (besluiten tot wijziging van) een bestemmingsplan op grond van artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Een besluit tot wijziging van een bestemmingsplan op grond van dat artikel kan echter niet een beheersverordening wijzigen of aanvullen op de wijze die de gemeenteraad in dit geval heeft bedoeld.

Een beheersverordening is immers een besluit op een andere grondslag, namelijk artikel 3.38 van de Wro. Een wijziging van een beheersverordening door er extra voorschriften aan toe te voegen, kan alleen plaatsvinden bij een besluit op diezelfde wettelijke grondslag. Dat een besluit tot vaststelling van een bestemmingsplan een beheersverordening niet kan wijzigen of aanvullen, volgt ook uit het wettelijk stelsel van de Wro. Op grond van artikel 3.39 van de Wro kan niet tegelijkertijd een planologische regeling vastgesteld worden op grond van artikel 3.1 (een bestemmingsplan) en op grond van artikel 3.38 (een beheersverordening). Voor zover met de parapluziening is beoogd aan de in de gemeente geldende beheersverordeningen aanvullende parkeervoorschriften toe te voegen, is dit in strijd met het stelsel van de Wro zoals dat onder meer tot uitdrukking komt in de artikelen 3.1, 3.38 en 3.39, in onderling verband gelezen. Te meer nu er geen misverstand behoort te bestaan over welk planologisch regime geldt, moet de parapluziening in zoverre onverbindend worden geacht. De beheersverordening is niet vervallen.

Crisis- en herstelwet

Uitspraak van 7 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2384

(Hoger beroep van minister van LNV op grond van artikel 1.6a Crisis- en herstelwet niet-ontvankelijk verklaard, ondanks een gebrek in de rechtsmiddelenverwijzing in de aangevallen uitspraak over de toepasselijkheid van deze wet)

Samenvatting

De rechtsmiddelenverwijzing in de uitspraak van de rechtbank vermeldt in strijd met artikel 12 van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet niet dat deze wet van toepassing is. De overweging in de uitspraak van de rechtbank waartegen de minister van LNV hoger beroep heeft ingesteld, vermeldt echter wel dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is. Daarover bestond verder ook geen onduidelijkheid. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de minister niet bekend is met de consequenties daarvan. Daarom is aannemelijk dat de minister anderszins wist of kon weten dat na afloop van de termijn voor het instellen van beroep geen gronden meer kunnen worden aangevoerd en aangevuld. Omdat niet voldaan is aan de vereisten, gesteld in artikel 6:5 van de Awb, verklaart de Afdeling het hoger beroep van de minister niet-ontvankelijk.

Dienstenrichtlijn

Uitspraak van 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:520

(1. College van burgemeester en wethouders moet onderbouwen waarom in het bestemmingsplan neergelegde beperkingen gerechtvaardigd zijn in het licht van de daaraan in de Dienstenrichtlijn gestelde eisen; 2. Toepassing evidentie criterium bij exceptieve toetsing van een onherroepelijke planregel aan de Dienstenrichtlijn)

Samenvatting

Besluit waarbij is geweigerd omgevingsvergunning te verlenen voor het handelen in strijd met het bestemmingsplan ten behoeve van het gebruik van bestaande panden voor reguliere detailhandel, aanvullende horeca en een speelparadijs.

1. In een procedure als deze ligt het op de weg van degene die een beroep doet op de Dienstenrichtlijn om te beargumenteren dat sprake is van een eis die een beperking oplevert. Het is in de eerste plaats aan het college van burgemeester en wethouders om te onderbouwen waarom de in het plan neergelegde beperkingen gerechtvaardigd zijn in het licht van de daaraan in de Dienstenrichtlijn gestelde eisen. Daarbij kan het college verwijzen naar de toelichting bij een bestemmingsplan, maar ook, als een dergelijke toelichting ontbreekt, een nadere onderbouwing geven voor de in de planregels opgenomen beperking. Hoewel het

bestemmingsplan waaraan de aanvraag om omgevingsvergunning is getoetst onherroepelijk is, is het ook in dit geval aan het college om te onderbouwen dat de gestelde eis in overeenstemming is met de Dienstenrichtlijn.

2. De mogelijkheid om in een procedure die is gericht tegen een besluit over de verlening van een omgevingsvergunning de gelding van de toepasselijke bestemmingsplanregeling aan de orde te stellen, strekt niet zover dat deze regeling aan dezelfde toetsingsmaatstaf wordt onderworpen als de toetsingsmaatstaf die wordt gehanteerd in het kader van de beoordeling van beroepen tegen een vastgesteld bestemmingsplan. In een procedure als deze waarin wordt aangevoerd dat de bestemmingsregeling in strijd is met een hogere regeling, dient de bestemmingsregeling slechts onverbindend te worden geacht of buiten toepassing te worden gelaten, indien de bestemmingsregeling evident in strijd is met de hogere regeling. Voor evidentie is onder meer vereist dat de hogere regelgeving zodanig concreet is dat deze zich voor toetsing daaraan bij wijze van exceptie leent. Een planregel is alleen evident in strijd met hoger recht als de rechter zonder nader onderzoek kan vaststellen dat zich strijd met de hogere rechtsnorm voordoet.

Uitspraak van 26 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:616

(Bij weigering van een omgevingsvergunning voor detailhandel wegens strijd met het geldende bestemmingsplan is er geen plaats voor een “volle toets” aan artikel 15 van de

Dienstenrichtlijn, maar alleen voor exceptieve toetsing van de toepasselijke bestemmingsplanregeling)

Samenvatting

Besluit waarbij is geweigerd omgevingsvergunning te verlenen voor detailhandel op een perceel. Het beoogde gebruik is in strijd met de bestemming “Detailhandel-Volumineus” in het geldende bestemmingsplan. Bij de beoordeling of kan worden afgeweken van het plan moet onder meer worden gezien of de aangevraagde activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Als de aanvrager van de omgevingsvergunning van mening is dat het niet toestaan van de door hem aangevraagde activiteit in strijd is met een hogere regeling, zoals de Dienstenrichtlijn, kan hij dat ook aan de orde stellen. Aangezien in de procedure over de omgevingsvergunning het uitgangspunt een vastgesteld en onherroepelijk bestemmingsplan is en de strijd met het bestemmingsplan de reden is waarom het gewenste gebruik niet kan plaatsvinden geldt wat betreft de wijze van toetsing dat in die procedure exceptief zal worden getoetst of de toepasselijke bestemmingsplanregeling in strijd is met de Dienstenrichtlijn. Naast deze toets is er geen plaats voor een “volle toets” of de weigering om de omgevingsvergunning te verlenen in strijd is met de Dienstenrichtlijn. In deze procedure gaat de toetsing van de gestelde strijd met artikel 15 van de Dienstenrichtlijn op in de toetsing van de vraag of de desbetreffende planregel evident in strijd is met dat artikel.

Uitspraak van 26 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:624

(Omdat de planregel bij een bedrijfsbestemming moet worden aangemerkt als een eis in de zin van artikel van artikel 15 van de Dienstenrichtlijn, dient het besluit van de raad om niet mee te werken aan een herziening van die regel om de vestiging van een supermarkt planologisch mogelijk te maken, “vol” te worden getoetst aan de voorwaarden van dat artikel)

Samenvatting

Besluit waarbij de raad heeft geweigerd een bestemmingsplan vast te stellen voor de verplaatsing van een *Aldi*-supermarkt naar een bedrijventerrein. Op de gronden in kwestie, waaraan in het geldende bestemmingsplan een bedrijfsbestemming is toegekend, is een supermarkt niet bij recht toegestaan. Omdat ter plaatse wel andere dienstenactiviteiten dan een supermarkt zijn toegestaan, zoals bepaalde horeca-activiteiten, heeft de planregel hier specifiek als doel om de geografische zones aan te wijzen waar bepaalde dienstenactiviteiten zich kunnen vestigen. De Afdeling gaat er in het licht van het arrest van het Hof van Justitie van 30 januari 2018, [ECLI:EU:C:2018:44](#), Visser-Vastgoed, van uit dat deze bepaling met deze regulering van dienstenactiviteiten enkel is gericht tot de personen die deze activiteiten in die geografische gebieden willen gaan ontwikkelen, met uitsluiting van personen die handelen als particulier. Daarmee wordt de planregel ook aangemerkt als eis in de zin van artikel 15 van de Dienstenrichtlijn. Omdat de planregel moet

worden aangemerkt als zo'n eis, dient het besluit van de raad om niet mee te werken aan een herziening van deze planregel om alsnog de vestiging van een supermarkt planologisch mogelijk te maken, in overeenstemming te zijn met de voorwaarden die zijn neergelegd in het derde lid van artikel 15. De Afdeling dient "vol" te toetsen of het besluit van de raad aan deze voorwaarden voldoet en beperkt zich dus niet tot een toets aan het zogeheten evidentie criterium

Uitspraak van 19 augustus 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2002

(Weigering uitwerkingsplan vast te stellen voor detailhandel, kantoren en horeca valt onder het begrip "eis" in de zin van artikel 15 van de Dienstenrichtlijn; er dient "vol" te worden getoetst aan de voorwaarden van dit artikel)

Samenvatting

Besluit waarbij een verzoek tot vaststelling van een uitwerkingsplan ten behoeve van de functies detailhandel, kantoren en horeca is afgewezen. De planregeling in het bestemmingsplan met uit te werken bestemming, uitwerkingsregels en voorlopig bouwverbod zijn, in onderlinge samenhang bezien, aan te merken als eis in de zin van artikel 4, punt 7, en artikel 15, tweede lid, onder a, van de Dienstenrichtlijn. Door de weigering het uitwerkingsplan vast te stellen worden de beperkingen van bedoelde planregeling gehandhaafd, op grond van een zelfstandige bestuurlijke beoordeling. Voorts maakt, op grond van artikel 3.6, derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening, een

uitwerking als bedoeld in het eerste lid, onder b, deel uit van het bestemmingsplan. De vaststelling van een uitwerkingsplan is in zoverre als instrument vergelijkbaar met de wijziging of aanvulling van een bestemmingsplan en heeft het karakter van een algemeen verbindend voorschrift. De weigering om een algemeen verbindend voorschrift vast te stellen deelt in dat algemene karakter. Het besluit waarbij geweigerd is het plan vast te stellen, valt daarmee eveneens onder het begrip eis zoals gedefinieerd in artikel 4, punt 7, van de Dienstenrichtlijn en als bedoeld in artikel 15, tweede lid, onder a, van die richtlijn.

Uitspraak van 28 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2570

(Weigering ontheffing te verlenen van provinciale verordening voor Decathlonvestigingen op perifere locaties in Den Haag en Schiedam blijft uiteindelijk in beroep overeind)

Samenvatting

Besluiten waarbij het college van gedeputeerde staten van Zuid-Holland, in vervolg op de uitspraak van 27 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:965, heeft geweigerd ontheffing te verlenen van artikel 6.13, eerste lid, van de Omgevingsverordening Zuid-Holland, waarin is geregeld waar binnen de provincie nieuwe detailhandel is toegestaan. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen moet van de ontheffingsmogelijkheid een terughoudend gebruik worden gemaakt en moeten de bijzondere omstandigheden als

bedoeld in het eerste lid van artikel 4.1a van de Wet ruimtelijke ordening zijn gelegen in de ruimtelijke kwaliteit van de ontwikkeling waarvoor de ontheffing is gevraagd. Wat in beroep is aangevoerd over het "try & buy"-concept van *Decathlon* heeft het college van gedeputeerde staten in redelijkheid kunnen aanmerken als niet zodanig innovatief als bedoeld in de parlementaire geschiedenis van dat artikel. Daarbij heeft dat college in aanmerking mogen nemen dat geen sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling met een zodanig belangrijk innovatief karakter dat om die reden had moeten worden afgeweken van de regel dat detailhandel die qua aard of omvang van de aangeboden goederen inpasbaar is in de centra zich niet buiten de centra mag vestigen. Het college van gedeputeerde staten heeft aannemelijk gemaakt dat vestiging van de betrokken *Decathlon*vestigingen een merkbare invloed zou hebben op de leegstand en de leefbaarheid in centra en heeft redelijkerwijs kunnen concluderen dat de beperkingen een zinvolle bijdrage leveren aan de doelen van de provinciale brancheringsregeling. Volgt vernietiging besluiten onder het in stand laten van de rechtsgevolgen.

Exceptieve toetsing

Uitspraak van 12 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:452

(Exceptieve toetsing van algemene regels uit Noord-Brabantse provinciale verordening aan hogere wettelijke regels en algemene rechtsbeginselen. Afdeling bestuursrechtspraak formuleert uitgangspunten voor exceptieve toetsing)

Samenvatting

Bij het beoordelen van deze beroepsgronden is sprake van een zogenoemde exceptieve toetsing. Deze toetsing houdt in dat algemeen verbindende voorschriften die geen wet in formele zin zijn, door de rechter kunnen worden getoetst op rechtmatigheid, in het bijzonder op verenigbaarheid met hogere regelgeving. De rechter komt ook de bevoegdheid toe te bezien of het algemeen verbindend voorschrift een voldoende deugdelijke grondslag biedt voor het in geding zijnde besluit. Bij die, niet rechtstreekse, toetsing van het algemeen verbindende voorschrift vormen de algemene rechtsbeginselen en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur een belangrijk richtsnoer. De intensiteit van die beoordeling is afhankelijk van onder meer de beslissingsruimte die het vaststellende orgaan heeft, gelet op de aard en inhoud van de vaststellingsbevoegdheid en de daarbij te betrekken belangen. Die beoordeling kan materieel terughoudend zijn als de beslissingsruimte voortvloeit uit de

feitelijke of technische complexiteit van de materie, dan wel als bij het nemen van de beslissing politiek-bestuurlijke afwegingen kunnen worden of zijn gemaakt. In dat laatste geval heeft de rechter niet de taak om de waarde of het maatschappelijk gewicht dat aan de betrokken belangen wordt toegekend naar eigen inzicht vast te stellen. Wat betreft de in acht te nemen belangen en de weging van die belangen geldt dat de beoordeling daarvan intensiever kan zijn naarmate het algemeen verbindend voorschrift meer ingrijpt in het leven van de belanghebbende(n) en daarbij fundamentele rechten aan de orde zijn. Bij de toetsing van de wijze waarop door het regelgevende orgaan aan de hem toekomende beslissingsruimte inhoud is gegeven, kunnen, naast toetsing aan artikel 3:4 Awb en aan ongeschreven materiële beginselen als het gelijkheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel, ook het beginsel van zorgvuldige besluitvorming (artikel 3:2 Awb) en het beginsel van een deugdelijke motivering een rol spelen. De enkele strijd met deze formele beginselen kan echter niet leiden tot het onverbindend achten van een algemeen verbindend voorschrift. Dat laat onverlet dat, indien de rechter als gevolg van een gebrekkige motivering of onzorgvuldige voorbereiding van het voorschrift niet kan beoordelen of er strijd is met hogere regelgeving, de algemene rechtsbeginselen of de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, dit ertoe kan leiden dat de bestuursrechter het voorschrift buiten toepassing laat en een daarop berustend besluit om die reden vernietigt. Als het

vaststellende orgaan bij het voorbereiden en nemen van een algemeen verbindend voorschrift de negatieve gevolgen daarvan voor een bepaalde groep uitdrukkelijk heeft betrokken en de afweging deugdelijk heeft gemotiveerd, voldoet deze keuze aan het zorgvuldigheids- en het motiveringsbeginsel en beperkt de toetsing door de bestuursrechter zich in het algemeen tot de vraag of de regeling in strijd is met het evenredigheidsbeginsel (vergelijk de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 1 juli 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:2016).

Handhaving

Uitspraak van 26 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:598

(Een curator kan alleen in die hoedanigheid, als beheerder van de boedel, overtreders van milieuregelgeving zijn en kan niet in persoon als overtreder worden aangemerkt)

Samenvatting

Besluit tot oplegging last onder dwangsom wegens overtreding van milieuregelgeving door een failliete rechtspersoon. Appellant kan slechts in zijn hoedanigheid van curator, dus als beheerder van de boedel, overtreder van de in het besluit vermelde milieuregelgeving zijn. Los van die hoedanigheid kan hij niet als overtreder worden aangemerkt. Hij vertegenwoordigt in persoon de boedel niet.

Uitspraak van 15 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1659

(Bij beoordeling of zich een welstandsexces voordoet gaat het niet om subjectieve beoordeling of iets mooi is of niet)

Samenvatting

Besluit tot oplegging last onder bestuursdwang ertoe strekkende dat de voor- en achtergevel van een woning in een andere kleur worden geleverd dan de fel geelgroene kleur die op deze gevels is aangebracht, om aldus het volgens het college van burgemeester en wethouders bestaande welstandsexces op te heffen. De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat het college de last mocht opleggen, omdat het college zich in dit geval in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat de kleur van de voor- en achtergevel een welstandsexces is. Het gaat niet om de vraag of de kleur van de voor- en achtergevel van de woning mooi of vrolijk is. Dit is immers subjectief. De Afdeling beoordeelt slechts of de rechtbank terecht heeft geoordeeld dat het college zich op het standpunt heeft mogen stellen dat de kleur van de voor- en achtergevel in ernstige mate niet voldoet aan redelijke eisen van welstand. Daarbij is van belang of het college zich in dit geval op de adviezen van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit mocht baseren en of de welstandsnota juist is toegepast. Dat is naar het oordeel van de Afdeling het geval.

Milieu

Uitspraak van 24 juni 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1464

(In een procedure over de aanwijzing van een locatie voor een ondergrondse restafvalcontainer (ORAC) hoeven de geluid- en geuremissie van het gebruik van een ORAC, toeneming van verkeer van en naar een ORAC en hinder die gepaard gaat met het legen van een ORAC onder normale omstandigheden niet aan aanwijzing van een locatie in de weg te staan; de Afdeling beoordeelt slechts of locatie-specifieke of andere bijzondere omstandigheden maken dat het college van burgemeester en wethouders in die gevolgen reden had moeten zien om een locatie niet aan te wijzen)

Samenvatting

In een procedure over de aanwijzing van een locatie voor een ondergrondse restafvalcontainer (ORAC) ligt de keuze van het gemeentebestuur om voor de inzameling van restafval gebruik te maken van ORAC's ligt niet ter beoordeling voor. Wanneer de beroepsgronden daartoe aanleiding geven, beoordeelt de Afdeling in een procedure als deze of het betrokken bestuursorgaan de gevolgen van de aanwijzing voor de omgeving aanvaardbaar heeft kunnen achten. Die beoordeling kan ook betrekking hebben op nadelen die inherent zijn aan het gekozen inzamelsysteem, zoals geluid- en geuremissie van het gebruik van een ORAC, toeneming van verkeer van en naar een ORAC en (verkeers) hinder die gepaard gaat met het legen van een ORAC.

Uit de rechtspraak van de Afdeling volgt echter dat die gevolgen onder normale omstandigheden niet aan aanwijzing van een locatie in de weg hoeven staan.

Natuurbescherming

Uitspraak van 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212

(In het kader van bestemmingsplannen kunnen de gevolgen van bemesten niet worden toegerekend aan de bestemmingsregeling die voorziet in ruimtelijke ontwikkelingen voor agrarische bedrijfsgebouwen; anders ligt dit bij een bestemmingsregeling die voorziet in ontwikkelingsmogelijkheden op onbebouwde agrarische gronden, waarbij in bepaalde situaties de gevolgen voor Natura 2000-gebieden moeten worden onderzocht)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling bestemmingsplan voor het buitengebied. Het gegeven dat, zoals naar voren komt uit de uitspraak van 29 mei 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:1604](#), in het kader van vergunningverlening de gevolgen van bemesten niet in samenhang met de oprichting, uitbreiding of exploitatie van een agrarisch bedrijf hoeven te worden beoordeeld, betekent dat in het kader van bestemmingsplannen de gevolgen van bemesten niet kunnen worden toegerekend aan de bestemmingsregeling die voorziet in ruimtelijke ontwikkelingen voor agrarische bedrijfsgebouwen, zoals het houden van vee in stallen. Dat is

gerechtvaardigd, omdat met het toestaan van meer vee in stallen niet vaststaat dat de daardoor (mogelijk) veroorzaakte extra mest ook op gronden binnen het plangebied wordt uitgereden. Dat kan ook op andere gronden buiten het plangebied zijn, terwijl de mest ook kan worden afgevoerd naar een mestverwerkingsinstallatie. Anders ligt het bij de bestemmingsregeling die voorziet in ontwikkelingsmogelijkheden op onbebouwde agrarische gronden. De vraag die voorligt is dan ook in welke gevallen een bestemmingsregeling voor onbebouwde agrarische gronden voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling inclusief nog niet bestaande bemestingsmogelijkheden, waarvan de gevolgen voor Natura 2000-gebieden voor de vaststelling van het plan moeten worden onderzocht. Daarvan is in ieder geval sprake wanneer het vorige plan voor onbebouwde gronden niet in een bestemming voor agrarisch grondgebruik voorzag en het nieuwe plan daar voor diezelfde onbebouwde gronden wel in voorziet. Van een ruimtelijke ontwikkeling is ook sprake wanneer zowel het vorige als het nieuwe plan voor dezelfde onbebouwde gronden in een bestemming voor agrarisch grondgebruik voorzien, maar die bestemming onder het vorige plan niet is verwezenlijkt omdat die onbebouwde gronden onder het vorige plan niet voor agrarisch grondgebruik werden gebruikt. Wanneer de bestemming voor agrarisch grondgebruik van onbebouwde gronden in het vorige plan wel is verwezenlijkt in die zin dat de gronden agrarisch werden gebruikt, en het nieuwe plan voor dezelfde onbebouwde gronden eveneens voorziet in een bestemming voor agrarisch grondgebruik is géén sprake

van een ruimtelijke ontwikkeling. Het aangevoerde geeft geen aanleiding voor het oordeel dat het plan voor de onbebouwde agrarische gronden voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling, waarvan de gevolgen voor Natura 2000-gebieden, inclusief het bemesten, hadden moeten worden onderzocht. De raad heeft op grond van de Wet natuurbescherming terecht geen aanleiding gezien de gevolgen van het bemesten van gronden te betrekken in de passende beoordeling voor het plan.

Uitspraak van 29 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1160

(Mogelijke cumulatieve effecten maken deel uit van de staat van instandhouding van op grond van de Wet natuurbescherming beschermde diersoorten)

Samenvatting

Besluit tot verlening van onder meer een ontheffing van verbodsbepalingen in artikelen 3.1 en 3.5 Wet natuurbescherming (Wnb) voor in het besluit genoemde vogel- en vleermuissoorten met het oog op de bouw en exploitatie van zestien windturbines in de gemeente Delfzijl. Voor zowel vogels als vleermuizen dient de staat van instandhouding te worden bepaald, waarna aan de hand van het effect van de activiteit waarvoor ontheffing wordt aangevraagd óp die staat van instandhouding moet worden bepaald of die ontheffing ook kan worden verleend. Om de staat van instandhouding te bepalen dient, zoals is vastgelegd in de begripsbepaling in artikel 1.1 van de Wnb, het effect

van de som van de invloeden die op de betrokken soort inwerken en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de verspreiding en de grootte van de populaties van die soort op het grondgebied, bedoeld in artikel 2 van de Habitatrichtlijn, te worden vastgesteld. Gelet op deze begripsbepaling hebben gedeputeerde staten zich terecht op het standpunt gesteld dat mogelijke cumulatieve effecten deel uitmaken van de staat van instandhouding en in die zin bij het verlenen van een ontheffing worden betrokken. Zij hebben, om het effect van de som van invloeden op de betrokken vogel- en vleermuissoorten vast te stellen, de effecten betrokken van al bestaande en reeds vergunde, maar nog niet gerealiseerde windparken in en rond de Eemshaven en Delfzijl en elders in de nabijheid van de Waddenzee, en van al bestaande en reeds vergunde maar nog niet gerealiseerde 380 kV-hoogspanningsleidingen in de Eemshaven. Zij hebben daarmee gezien welke activiteiten op lokaal niveau dezelfde soort effecten kunnen hebben op dezelfde, lokale, populatie vogel- en vleermuissoorten waarop de soortenbeschermingsontheffing ziet. Door te kijken naar de effecten van de ontheffing in het lokale gebied en op de lokale populatie van de betrokken vogel- en vleermuissoorten, hebben zij gekeken naar het gebied waarin de effecten het meest merkbaar zijn. Door deze beoordeling op lokaal gebied is in dit geval de staat van instandhouding van de betrokken soorten beoordeeld, ook voor zover het natuurlijke verspreidingsgebied van enkele soorten zich buiten het onderzoeksgebied uitstrekt, nu de geringe lokale effecten de conclusie staven dat op het niveau van de

populatie van de soort geen effecten optreden die die staat van instandhouding verslechteren. Gedeputeerde staten hebben zich op het standpunt mogen stellen dat het verlenen van de ontheffing niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betrokken vogelsoorten en geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken vleermuissoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Uitspraak van 18 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2760

(Gevolgen van emissie van verkeersbewegingen moeten bij de verlening van een natuurvergunning voor een veehouderij worden betrokken en beoordeeld)

Samenvatting

Besluit waarbij een verzoek is afgewezen om handhavend op te treden op grond van de Wet natuurbescherming tegen een bedrijf, omdat dit schadelijke effecten zou veroorzaken op Natura 2000-gebieden. Een vergunning krachtens de Wet natuurbescherming wordt verleend voor een project, zoals de oprichting, uitbreiding of exploitatie van een veehouderij. Bij de verlening van een vergunning voor een dergelijk project moeten alle gevolgen van dat project voor Natura 2000-gebieden worden beoordeeld. Onder verwijzing naar de uitspraak van 9 september 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:2170](#), overweegt de Afdeling dat dat ook geldt voor transportbewegingen die inherent zijn aan de

exploitatie van een veehouderij. Daarbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan verkeersbewegingen van tractoren en het aan- en afvoerkeer van vee. Het uitvoeren van die verkeersbewegingen is noodzakelijk voor een veehouderij en is een gevolg van dat project. De gevolgen van de emissie van de verkeersbewegingen moeten bij de verlening van een vergunning voor een veehouderij worden betrokken en beoordeeld. Op het moment waarop het besluit werd genomen bestond voor handhavend optreden geen grond, omdat voor die activiteiten een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming was verleend. Een vergunning krachtens de Wet natuurbescherming voor een veehouderij moet worden geacht tevens te zijn verleend voor de daarmee gepaard gaande verkeersbewegingen. De beoordeling van de vraag of al dan niet een onvolledige vergunning is verleend, hoort in de procedure over de vergunning thuis.

Uitspraak van 18 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:803

(In procedure over natuurbeschermingsvergunning waarvan de activiteit in een in rechte onaantastbaar beheerplan is beschreven kan de juistheid van het beheerplan niet alsnog ter discussie worden gesteld)

Samenvatting

Besluit tot verlening natuurbeschermingsvergunning voor het wijzigen van een bestaande mountainbikeroute en het aanleggen van een nieuwe route met een maximale lengte

van 24 km in het Natura 2000-gebied “Schoorlse Duinen”. Het vergunde gebruik van de zogenoemde Zuidlus van deze route komt overeen met de beschrijving van de route in het geldende beheerplan voor het Natura 2000-gebied. Ten behoeve van dat beheerplan is beoordeeld of en geconcludeerd dat het gebruik van de Zuidlus geen negatief gevolg heeft voor het Natura 2000-gebied. De Zuidlus is daarmee gekarakteriseerd als activiteit die geen significante gevolgen kan hebben voor het gebied, zodat een passende beoordeling niet is vereist. Tegen dit onderdeel van het beheerplan – dat een besluit van algemene strekking is, maar geen algemeen verbindend voorschrift – stond beroep open. Het beheerplan is in rechte onaantastbaar geworden. Niet in geschil is dat het beheerplan is vastgesteld en bekendgemaakt op de wettelijk voorgeschreven wijze. In de publicatie van de kennisgeving van het besluit is de juiste rechtsmiddelenclausule opgenomen. Van bijzondere omstandigheden die het niet instellen van beroep daartegen door de Stichting Natuurbelang Amsterdamse Waterleidingduinen rechtvaardigen is niet gebleken. Deze stichting kan, nu zij beroep had kunnen instellen tegen het beheerplan, in de procedure over de vergunning de juistheid van het beheerplan niet alsnog ter discussie stellen. Niet is gebleken dat dit oordeel strijd oplevert met de beginselen van gelijkwaardigheid, doeltreffendheid en effectieve rechtsbescherming die voortvloeien uit het EU-recht.

Reactieve aanwijzing

Uitspraak van 21 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2492

(Toereikend gemotiveerde reactieve aanwijzing om het schrappen van de mogelijkheid van mestbewerking op bedrijventerreinen tegen te gaan)

Samenvatting

Besluit waarbij gedeputeerde staten van Noord-Brabant een reactieve aanwijzing hebben gegeven ten aanzien van een bestemmingsplan waarin de mogelijkheid van de vestiging van mestbewerkingsbedrijven op twee bedrijventerreinen in Oss is uitgesloten. Gedeputeerde staten hebben over de noodzaak uiteengezet dat er in Noord-Brabant een gebrek aan mestbewerkingscapaciteit en een groot mestoverschot is. De behoefte aan locaties is groot en er zijn weinig locaties beschikbaar. De behoefte zal naar verwachting ook toenemen in de komende jaren. Het behoud van de locatie waar het plan op ziet is volgens gedeputeerde staten nodig om te kunnen voldoen aan de doelstellingen die zijn geformuleerd in provinciaal beleid en de Meststoffenwet. Zij hebben de reactieve aanwijzing noodzakelijk kunnen achten ter bescherming van provinciale belangen. Gedeputeerde staten hebben ook afgewogen welk instrument het meeste recht doet aan de situatie. Zij hebben terecht gesteld dat het instrument van de reactieve aanwijzing in dit geval niet alleen het meest passende, maar ook het meest efficiënte middel is. Het vaststellen van een inpassingsplan of het geven van een

proactieve aanwijzing zou voor onnodige vertraging zorgen. Met de reactieve aanwijzing herleeft het relevante deel van het oude plan, zodat geen verdere planvorming nodig is. Gedeputeerde staten hebben voldoende draagkrachtig gemotiveerd dat en waarom het betrokken provinciaal belang niet met de inzet van andere bevoegdheden diende te worden beschermd.

Relativiteitsvereiste

Uitspraak van 11 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2706

(Overzichtsuitspraak over het relativiteitsvereiste in het omgevingsrecht)

Samenvatting

De Afdeling ziet, gelet op de in de rechtspraak levende behoefte daaraan, aanleiding een overzicht op hoofdlijnen te geven van haar oordelen over de toepassing van artikel 8:69a van de Awb in het omgevingsrecht. De uitspraak bevat allereerst een algemeen deel, waarin wordt ingegaan op de hoofdlijnen van de rechtspraak over het relativiteitsvereiste in het omgevingsrecht. Vervolgens wordt ingegaan op de verenigbaarheid van artikel 8:69a met internationaal recht, het belang waarop iemand zich beroept, belangen die een omgevingsrechtelijke norm beoogt te beschermen, het beschermingsbereik van enkele algemene normen en de correctie in verband met schending van het gelijkheidsbeginsel of het vertrouwensbeginsel.

Ten slotte volgt een weergave van het beschermingsbereik van omgevingsrechtelijke wetgeving op verschillende deelgebieden.

Vertrouwensbeginsel

Uitspraak van 22 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1128

(College van burgemeester en wethouders heeft zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat zwaarderwegende belangen in de weg stonden aan het vaststellen van een wijzigingsplan; onderzocht had echter moeten worden of niet tegelijk met de afwijzing van de aanvraag ook aanleiding bestond mogelijke schade te vergoeden die appelland heeft geleden, omdat hij gerechtvaardigd heeft vertrouwd op de juistheid van de gedane toezegging)

Samenvatting

Besluit waarbij een verzoek is afgewezen tot vaststelling van een wijzigingsplan om de op een perceel geldende bestemming “Agrarisch - Glastuinbouw” te wijzigen in een woonbestemming. Niet in geschil is dat aan een van de wijzigingsvoorwaarden uit de wijzigingsbevoegdheid – over de oppervlaktemaat – niet is voldaan. In dit geval is een aan het college van burgemeester en wethouders toe te rekenen toezegging gedaan dat medewerking zou worden verleend aan de verzochte wijziging. Dat sprake is van gerechtvaardigde verwachtingen betekent niet dat die altijd moeten worden nagekomen.

Zwaarder wegende belangen, zoals het algemeen belang of de belangen van derden, kunnen daaraan in de weg staan.

Het buiten toepassing laten van de bedoelde wijzigingsvoorwaarde zou leiden tot een aantasting van de door dat voorschrift beschermde belangen. Het college heeft zich vanwege de belangen van de glastuinbouw in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat zwaarder wegende belangen in de weg stonden aan het vaststellen van een wijzigingsplan, terwijl niet was voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van de wijzigingsbevoegdheid. Indien er zwaarder wegende belangen in de weg staan aan honorering van het gewekte vertrouwen kan voor het bestuursorgaan de verplichting ontstaan om de geleden schade te vergoeden als onderdeel van de besluitvorming. Het college had moeten onderzoeken of niet tegelijk met de afwijzing van de aanvraag ook aanleiding bestond mogelijke door appellandt geleden schade te vergoeden, omdat hij gerechtvaardigd heeft vertrouwd op de juistheid van de door het college gedane toezegging. Het besluit wordt vernietigd, voor zover daarbij niet is beslist over vergoeding van schade.

Uitspraak van 15 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1639

(Hoewel beroep op vertrouwensbeginsel niet slaagt, had de raad bij zijn besluit in dit geval wel rekening moeten houden met een toezegging van het college van burgemeester en wethouders, ontleend aan een principebesluit dat in lijn was met kort daarvoor door de raad vastgesteld beleid)

Samenvatting

Besluit tot vaststelling bestemmingsplan voor een perceel, waarin ten opzichte van het vorige plan de mogelijkheid van grootschalige huisvesting voor arbeidsmigranten is weggenomen.

Het beroep op het vertrouwensbeginsel, waarbij appellante een beroep doet op een principebesluit van het college van burgemeester en wethouders uit 2017 strekkende tot de bereidheid planologische medewerking te verlenen aan arbeidshuisvesting, slaagt niet. Gelet op de voorgeschiedenis is in dit geval echter sprake van een situatie waarin de raad met de toezegging van het college rekening had moeten houden bij de vaststelling van het plan. Daarvoor bestond temeer aanleiding, omdat de raad kort voor de toezegging van het college beleid had vastgesteld over de huisvesting van arbeidsmigranten, waar het principebesluit op aansloot. De raad heeft onvoldoende inzichtelijk gemaakt hoe hij in de afweging van belangen hiermee is omgegaan. De raad heeft ook geen inzicht geboden in het antwoord op de vraag of, en zo ja, in hoeverre er een aanleiding bestaat tot schadevergoeding in het kader van het besluit.

Waterwet

Uitspraak van 22 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1125

(In bijlagen bij de Waterwet opgenomen ondergrenzen en signaleringswaarden zijn geen plan of programma in de zin van de Strategische Mer-richtlijn 2001/42/EG)

Samenvatting

Besluiten tot vaststelling en goedkeuring van een projectplan krachtens de Waterwet voor de versterking van de Markermeerdijken. Voor elk dijktraject zijn een signaleringswaarde en een ondergrens berekend, die zijn opgenomen in bijlagen II en III bij de Waterwet. Aan de dijktrajecten waarbinnen de Markermeerdijken vallen, is in de Waterwet een maximale overstromingskans van 1:1.000 toegekend. Dit is de ondergrens: de overstromingskans per jaar waarop het dijktraject tenminste berekend moet zijn. Daarnaast geldt voor de Markermeerdijken een signaleringswaarde van 1:3.000. Overschrijding van de signaleringswaarde geeft de beheerder een signaal dat hij op termijn maatregelen zal moeten nemen. Het niet voldoen aan de signaleringswaarde betekent niet dat het betrokken dijktraject de minimale veiligheid niet meer biedt, maar wel dat binnen afzienbare tijd actie zal moeten worden ondernomen om te voorkomen dat het achterland in de (nabije) toekomst vanuit het oogpunt van waterveiligheid in een onveilige toestand komt te verkeren. De bepalingen uit de Waterwet waarin een signaleringswaarde en ondergrens zijn vastgelegd, zijn vormgegeven als algemeen verbindende

voorschriften. Het is niet uitgesloten dat ook bepalingen die aldus zijn vormgegeven naar hun inhoud als plan of programma als bedoeld in artikel 2 van de Strategische Mer-richtlijn 2001/42/EG moeten worden aangemerkt. De normen uit de Waterwet zijn tot stand gekomen op basis van bestuurlijke overwegingen waarin de veiligheid van de inwoners van Nederland, de economische en infrastructurele schade die door een overstroming kan ontstaan en de te plegen investeringen betrokken zijn. Deze normen moeten ervoor zorgen dat de dijken de vereiste veiligheid bieden en dat beheerders van primaire waterkeringen op tijd in actie komen en maatregelen treffen. Uit de normen volgt niet dat er maatregelen moeten worden getroffen. Er zijn ook dijktrajecten die voldoen aan de gestelde normen. Maatregelen moeten pas worden getroffen als een dijktraject niet zal blijven voldoen aan de normen. Deze normen bepalen daarnaast ook niet welke maatregelen moeten worden getroffen om een dijktraject te laten (blijven) voldoen aan de normen. Het voldoen aan deze normen kan geschieden over de band van verschillende maatregelen, zoals het versterken van waterkeringen, maar ook door middel van de aanleg van bijvoorbeeld golfbrekers of een hoogwatergeul. Deze maatregelen hebben alle in verschillende mate gevolgen voor het milieu. Het is dan ook niet de norm, maar de keuze van de waterbeheerder voor een bepaalde maatregel die de aard en omvang van de milieugevolgen bepaalt. Daarnaast veronderstellen de normen uit de Waterwet geen concreet project en vormen ze als zodanig ook geen randvoorwaarden

voor projecten. De normen uit de Waterwet, die slechts signaleren of een waterbeheerder in actie moet komen en of maatregelen moeten worden getroffen, maar in het midden laten welke maatregel of maatregelen dan genomen moeten worden, kunnen worden gezien als een wettelijke verankering van algemene beleidslijnen in hun meest algemene vorm. De Afdeling concludeert dat de ondergrenzen en signaleringswaarden uit de Waterwet niet plan-MER-plichtig zijn. Het aangevoerde geeft geen aanleiding voor het oordeel dat bijlage II en bijlage III bij de Waterwet zijn vastgesteld in strijd met het Europese recht.

Uitspraak van 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2888

(Omdat de uit de Kaderrichtlijn water volgende 10%-vissterftennorm in strijd met artikel 2.10 van de Waterwet niet krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer is vastgesteld, kan de vergunningverlening krachtens de Waterwet voor een waterkrachtcentrale niet op die norm worden gebaseerd)

Samenvatting

Besluit tot verlening van een watervergunning voor het onttrekken aan en het brengen van water in de rivier de Maas door een waterkrachtcentrale. Het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (Bkmw 2009), een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer, bevat regels ter

uitvoering van de milieudoelstellingen van de Kaderrichtlijn water. Artikel 16 van het Bkmw 2009 gaat over de achteruitgang van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Er zijn in het Bkmw 2009 geen normen voor vissterfte vanwege het in werking zijn van waterkrachtcentrales opgenomen. De 10%-norm is ook niet gebaseerd op of afgeleid van een bepaling in het Bkmw 2009. Het staat dus vast dat de 10%-norm niet krachtens artikel 5.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer bij algemene maatregel van bestuur is vastgesteld. Evenmin is de 10%-norm, voor zover deze kan worden beschouwd als een maatregel ter voorkoming van achteruitgang van de toestand van alle oppervlaktewaterlichamen die in verband met de uitvoering van de verplichtingen van de kaderrichtlijn water is aangewezen, overeenkomstig artikel 5.2b, vierde lid, van de Wet milieubeheer opgenomen in het nationale waterplan, een regionaal plan of een beheersplan, als bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, respectievelijk 4.4, eerste lid en 4.6, eerste lid, van de Waterwet. Hieruit volgt dat de 10%-norm in strijd met artikel 2.10 van de Waterwet niet krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer is vastgesteld. De 10%-norm kan dan ook niet aan de vergunninghouder worden tegengeworpen. De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft daarom ten onrechte aan de 10%-norm getoetst en de vergunningverlening, de tijdelijkheid van de vergunning en een groot deel van de vergunningvoorschriften daarop gebaseerd.

Vreemdelingenkamer

Algemeen bestuursrecht

Uitspraak van 28 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:628

(Bureau Documenten – vergewisplicht staatssecretaris; overzicht)

Samenvatting

Bureau Documenten is een onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid en functioneert daarom onder de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris. De staatssecretaris mag er daarom van uitgaan dat de verklaring van onderzoek op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de redenering daarin begrijpelijk is en de getrokken conclusies daarop aansluiten. Toch kunnen zich situaties voordoen waarin de vergewisplicht van de staatssecretaris als bedoeld in artikel 3:2 van de Awb meebrengt dat hij moet nagaan hoe Bureau Documenten tot zijn conclusies is gekomen. In die situaties kan hij niet volstaan met een verwijzing naar de conclusies van de verklaring van onderzoek. Evenmin kan hij volstaan met het ter controle aanbieden van de onderliggende stukken aan de rechtbank. De vergewisplicht rust immers op de staatssecretaris en niet op de rechter. Die situatie bedoeld doet zich in ieder geval voor als de conclusies van een verklaring van onderzoek in relatie tot de bevindingen naar aanleiding van dat onderzoek vragen oproepen, bijvoorbeeld als die bevindingen niet logischerwijs tot de daaraan verbonden conclusies leiden. Ook als een vreemdeling

gemotiveerd heeft betwist dat een verklaring van onderzoek op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de redenering daarin begrijpelijk is en de getrokken conclusies daarop aansluiten, zal de staatssecretaris nader invulling moeten geven aan zijn vergewisplicht. Dit kan hij bijvoorbeeld doen door zelf de onderliggende stukken in te zien. Tegenover de staatssecretaris, of de beslismedewerkers van de IND die namens de staatssecretaris op aanvragen beslissen, kan Bureau Documenten zich niet op het vertrouwelijke karakter van de informatie beroepen. Ook kan de staatssecretaris Bureau Documenten nader bevragen over de totstandkoming van de conclusies. Zo kan hij controleren of een verklaring van onderzoek van Bureau Documenten op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de redenering daarin begrijpelijk is en de getrokken conclusies daarop aansluiten. De staatssecretaris hoeft, gelet op de vaak zwaarwegende belangen die geheimhouding rechtvaardigen, de verkregen vertrouwelijke informatie vervolgens in de bestuurlijke fase niet met de desbetreffende vreemdeling te delen. Hij moet de vreemdeling wel gemotiveerd berichten of, en zo ja in hoeverre hij de conclusies van Bureau Documenten onderschrijft nadat hij de onderliggende stukken heeft ingezien, of nadat hij nadere informatie bij Bureau Documenten heeft ingewonnen. Op grond daarvan kan de staatssecretaris besluiten een verklaring van onderzoek geheel, gedeeltelijk of niet aan zijn besluitvorming ten grondslag te leggen. In de procedure bij de rechter kan de staatssecretaris een beroep doen op artikel 8 :29 van de Awb. Tegenover de

rechtbank kan de staatssecretaris zich in het kader van zijn vergewisplicht niet beroepen op de vertrouwelijkheid van de informatie die hij van Bureau Documenten heeft gekregen.

Uitspraak van 17 juni 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1383

(Betekenis standpunt medisch behandelaar)

Samenvatting

In de richtlijnen van de KNMG staat dat de behandelaar zich bij het geven van informatie op verzoek van derden beperkt tot feitelijke gegevens en bevindingen over de gezondheid van de patiënt. Hierbij kan worden gedacht aan het geven van gestelde diagnoses, feitelijke medische informatie en met medische feiten onderbouwde prognoses met een behandeldoel. Patiënten vragen hun behandelaar ook wel zelf om een geneeskundige verklaring. Deze verklaring bevat vaak een op medische gegevens gebaseerd waardeoordeel over de patiënt en zijn gezondheidstoestand en dient een ander belang dan de behandeling of begeleiding. Het wordt de behandelaar echter afgeraden om zo'n geneeskundige verklaring te geven. De redenen hiervoor zijn onder meer dat het bij zo'n verklaring vaak om een belang van de patiënt gaat dat buiten de deskundigheid en verantwoordelijkheid van de arts ligt en een ander doel dient dan behandeling of begeleiding. Ook is de arts vaak niet op de hoogte van de medische criteria waaraan de instantie die verklaring nodig heeft, de verklaring toetst. Als de vreemdeling meent dat zo'n

geneeskundige verklaring toch noodzakelijk is, moet hij een onafhankelijk arts inschakelen die deskundig is op het gebied van de vraagstelling. Hierbij wordt in de richtlijn wel aangetekend dat de grens tussen een waardeoordeel dat de behandeling of begeleiding van de patiënt dient en een waardeoordeel dat dat niet doet, niet altijd scherp is te trekken. Een diagnose wordt niet gezien als een waardeoordeel. Dat geldt ook voor een met medische feiten onderbouwde prognose met een behandeldoel (vergelijk de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 3 maart 2015, [ECLI:NL:CRVB:2015:637](#), onder 4.3.-4.3.3.).

Als de behandelend arts in het kader van een procedure over een verblijfsvergunning een geneeskundige verklaring afgeeft die een waardeoordeel bevat hoeft de staatssecretaris daarin geen aanleiding te zien het BMA onderzoek te laten doen naar de gezondheidstoestand van een vreemdeling (vergelijk de uitspraken van de Afdeling van 21 juni 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:1824](#), onder 4.4, en van 20 december 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:3548](#), onder 4.1 en 4.2). Dit kan anders zijn als de verklaring behalve waardeoordelen ook feitelijke gegevens en bevindingen over de gezondheid van de patiënt bevat. Dit valt immers ook volgens de richtlijnen wél onder de expertise van de behandelaar. Ook in het protocol van het BMA staat dat zulke gegevens aanleiding kunnen zijn voor het BMA om, wanneer zij daartoe wordt verzocht, een (aanvullend) advies uit te brengen.

Uitspraak van 15 oktober 2020,

[ECLI:NL:RVS:2020:2448](#)

(Het is aan de vreemdeling om gegevens van behandelaars over te leggen; staatssecretaris hoeft zich niet tot behandelarts te wenden)

Samenvatting

Uit artikel 6.1c van het Vreemdelingenbesluit 2000 en het ter uitwerking daarvan in paragraaf A3/7.2.4 van de Vreemdelingencirculaire 2000 neergelegde beleid volgt dat de vreemdeling zelf gegevens van haar behandelaars dient over te leggen. Dat de staatssecretaris of het BMA met gebruikmaking van de toestemmingsverklaring desgewenst nadere informatie aan de behandelaars kan vragen, doet aan deze verantwoordelijkheid niet af (vgl. de uitspraak van de Afdeling van 14 november 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:3164](#)). Anders dan de vreemdeling betoogt in haar schriftelijke uiteenzetting, is het BMA niet gehouden zich rechtstreeks tot een behandelaar te wenden. Volgens paragraaf A3/7.2.5 van de Vc 2000 meldt het BMA bij de staatssecretaris als de vreemdeling volgens het BMA niet alle relevante medische gegevens heeft overgelegd. De staatssecretaris geeft vervolgens schriftelijk aan de vreemdeling aan welke gegevens ontbreken.

Asiel

Uitspraak van 29 januari 2020,

[ECLI:NL:RVS:2020:313](#)

(Meeromvattende beschikking ook mogelijk als vreemdeling niet gedwongen kan worden uitgezet)

Samenvatting

De Afdeling stelt voorop dat de minister een verblijfsvergunning asiel uitsluitend kan verlenen op de gronden die zijn opgenomen in artikel 29, eerste lid, van de Vw 2000. Dat zijn de gronden waarop volgens de Kwalificatierichtlijn (PB 2011, L 337) internationale bescherming moet worden geboden (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 24 augustus 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:2815](#)). Uit de uitspraken van de Afdeling van 29 mei 2001 en 2 maart 2005 volgt, zoals de rechtbank terecht heeft overwogen, dat de in artikel 45, eerste lid, aanhef en onder b, van de Vw 2000 neergelegde bevoegdheid tot uitzetting het rechtsgevolg is van de afwijzing van de aanvragen en dat die bevoegdheid niet discretionair van aard is. De rechtbank heeft echter niet onderkend dat met de formulering van artikel 45, eerste lid, aanhef en onder b, is beoogd een voorbehoud te maken voor die gevallen waarin niet uitgezet kan worden, omdat zich een feitelijke belemmering voordoet. [...] Dat de vreemdelingen geen gevolg willen geven aan hun verplichting tot vertrek is een

situatie die valt onder de ruimte die artikel 45, eerste lid, aanhef en onder b, van de Vw 2000 laat (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 3 maart 2005, [ECLI:NL:RVS:2005:AS9357](#)).

Uitspraak van 22 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1087

(Staatssecretaris moet bij bijzonder kwetsbare Hongaarse statushouders nader motiveren)

Samenvatting

Gezien de hiervoor beschreven omstandigheden [*in Hongarije*] moet de staatssecretaris in het licht van met name punt 93 van het arrest Ibrahim, in dit geval nader motiveren waarom de vreemdeling bij terugkeer naar Hongarije niet, door haar bijzondere kwetsbaarheid, buiten haar eigen wil en keuzes om, zal terechtkomen in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie, die voldoet aan de in de punten 89 tot en met 91 van het arrest Ibrahim genoemde criteria. Omdat deze motivering in het besluit van 8 november 2018 ontbreekt, heeft de rechtbank terecht overwogen dat de staatssecretaris onzorgvuldig heeft onderzocht of de vreemdeling een reëel risico loopt op een behandeling in strijd met artikel 3 van het EVRM en artikel 4 van het EU Handvest.

Uitspraak van 22 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1094

(Geloofwaardigheidsbeoordeling bij samenhangende asielrelazen)

Samenvatting

De staatssecretaris moet bij de behandeling van de asielaanvraag een integrale geloofwaardigheidsbeoordeling verrichten. De eisen die daarbij worden gesteld aan de motivering van zijn geloofwaardigheidsstandpunt zijn onder meer afhankelijk van de aard van het asielrelaas, de verschillende relevante elementen daarin zoals die volgen uit de verklaringen van een vreemdeling, en wat de staatssecretaris over deze verschillende elementen en hun onderlinge samenhang heeft opgemerkt (zie de uitspraak van 5 januari 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:7](#), r.o. 3.2). In dit geval zijn de asielrelazen van de vreemdeling en haar gestelde partner zo nauw verweven, dat die niet los van elkaar beoordeeld kunnen worden. Omdat de staatssecretaris in de zaak van de gestelde partner tegenwerpingen in het kader van de geloofwaardigheid van het asielrelaas heeft ingetrokken, en als gevolg van de gegrondverklaring van het beroep in die zaak opnieuw het asielrelaas dient te onderzoeken en beoordelen, heeft de rechtbank niet onderkend dat de staatssecretaris in de zaak van de vreemdeling nader had moeten motiveren waarom zijn geloofwaardigheidsstandpunt toch stand houdt (vergelijk de uitspraken van 13 april 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:890](#), en van 15 november 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:3009](#))

Uitspraak van 24 juni 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1499

(Belang externe indicatoren geloofwaardigheid)

Samenvatting

De vreemdeling betoogt terecht dat, anders dan de rechtbank tot uitgangspunt heeft genomen, de staatssecretaris heeft nagelaten om de tegenwerpingen en zijn standpunt dat de daarvoor gegeven verklaringen van de vreemdeling onvoldoende zijn, te relateren aan zogeheten relevante externe geloofwaardigheidsindicatoren. De Afdeling verwijst ter vergelijking naar paragraaf C1/4.4.1 van de Vc 2000, paragraaf 3.2.1 van WI 2014/10 en de Afdelingsuitspraken van 18 november 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:3652](#), en van 15 november 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:3009](#), onder 5.2. Gelet op de aard van de tegenwerpingen, had de staatssecretaris deze nader moeten motiveren door deze te relateren aan de hem bekende bronnen over Iran en/of aan zijn ervaringen met vergelijkbare asielrelazen van andere vreemdelingen. De Afdeling verwijst ter vergelijking naar de Afdelingsuitspraken van 13 april 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:890](#), onder 8, en van 17 april 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:894](#), onder 2.1. De rechtbank heeft verder niet onderkend dat de staatssecretaris niet heeft gemotiveerd dat en waarom hij de vreemdeling bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van de gestelde inval niet het voordeel van de twijfel heeft gegeven (zie artikel 4, vijfde lid, van de Kwalificatierichtlijn, geïmplementeerd in artikel 31, zesde lid, van de Vw 2000 en uitgewerkt in paragraaf 3.2 van WI 2014/10). In dit geval

behoefde dat punt aandacht, mede omdat de staatssecretaris niet duidelijk heeft gemaakt hoe de tegenwerpingen daarover zich verhouden tot de geloofwaardig geachte problemen die de vreemdeling in het verleden heeft ondervonden.

Uitspraak van 24 juni 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1446

(Wanneer moet zich een uitzetbeletsel voordoen?)

Samenvatting

In deze procedure is alleen in geschil per wanneer dat uitzetbeletsel zich voordoet. Deze uitspraak gaat over de vraag of de staatssecretaris bij de toetsing aan zijn “beleid duurzaamheid en proportionaliteit” (paragraaf C2/7.10.2.6 van de Vc 2000) moet uitgaan van objectieve gegevens bij de bepaling van de ingangsdatum van het uitzetbeletsel in deze zaak of moet uitgaan van de datum van de aanvraag die heeft geleid tot het besluit dat er een uitzetbeletsel bestaat. De staatssecretaris klaagt in zijn enige grief terecht dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat hij in dit geval als begin van de termijn van tien jaren aan dient te nemen de datum van de eerste asielaanvraag (5 september 2008) of nader dient te motiveren dat het uitzetbeletsel pas vanaf een later moment van toepassing is. De Afdeling heeft in de uitspraak van 23 juli 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:2434](#), r.o. 2.3, overwogen dat het beleid in paragraaf C4/3.11.3.4. – nu paragraaf C2/7.10.2.6. – van de Vc 2000 zo moet worden uitgelegd dat voor de termijn van tien jaren moet worden gerekend vanaf de datum van de eerste asielaanvraag die ten

grondslag ligt aan het besluit waarin is vastgesteld dat een vreemdeling een reëel risico loopt op een behandeling in strijd met artikel 3 van het EVRM bij terugkeer naar het land van herkomst. Het is aan een vreemdeling om een asielaanvraag in te dienen op het moment waarop hij meent dit risico te lopen. De datum van de aanvraag (en het verzoek) waarin de vreemdeling aannemelijk heeft gemaakt dat zich een uitzetbeletsel voordoet, zijn doorslaggevend, niet het uitzetbeletsel als zodanig, zoals ook volgt uit de uitspraak van de Afdeling van 18 juli 2007,

[ECLI:NL:RVS:2007:BB1057](#), r.o. 2.2.3.

Uitspraak van 17 juni 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1389

(Niet staven: buiten behandeling stellen en Bahaddar)

Samenvatting

Op het kennisgevingsformulier heeft de vreemdeling als reden voor de aanvraag aangekruist dat hij nieuwe documenten of bewijsmiddelen heeft en dat er een nieuwe gebeurtenis is geweest, die hij heeft toegelicht met het woord ‘bedreigingen’. In de zienswijze heeft de vreemdeling toegelicht dat hij om zijn bekering of afvalligheid, die in de eerdere asielprocedure ongeloofwaardig is geacht, nog steeds wordt gezocht door de Iraanse autoriteiten. Verder heeft zijn geloof zich verdiept. Hij is nog bezig om documenten en bewijsmiddelen te verzamelen om dit te onderbouwen. Anders dan de rechtbank heeft overwogen, heeft de staatssecretaris zich terecht op het standpunt gesteld dat de

toelichting van de vreemdeling in de zienswijze niet aan buitenbehandelingstelling van de aanvraag in de weg stond. Hoewel de vreemdeling daarin de op het kennisgevingsformulier gestelde bedreigingen heeft toegelicht, heeft hij deze niet gestaafd. Dat had hij wel moeten doen, omdat de over te leggen documenten volgens het door de vreemdeling ingevulde kennisgevingsformulier juist reden zijn geweest voor indiening van de opvolgende asielaanvraag. De vreemdeling heeft overigens ook niet toegelicht welke documenten hij nog hoopte over te leggen, van welke omstandigheden het overleggen van deze documenten afhing en wanneer hij deze naar verwachting zou kunnen overleggen. Ook heeft de vreemdeling de gestelde geloofsverdieping niet voldoende toegelicht of gestaafd, zodat dit de staatssecretaris niet dwong de asielaanvraag in behandeling te nemen.

In de tweede grief klaagt de staatssecretaris terecht over het oordeel van de rechtbank over de toepassing van het arrest van het EHRM van 19 februari 1998, Bahaddar tegen Nederland, [ECLI:CE:ECHR:1998:0219JUD002589494](#). De vreemdeling heeft zowel de gestelde bedreigingen als de geloofsverdieping niet met de gevraagde gegevens aangevuld. Hierdoor heeft de vreemdeling het de staatssecretaris voor beide asielmotieven onmogelijk gemaakt om te beoordelen of er bijzondere feiten en omstandigheden zijn in de zin van dit arrest. Anders dan de rechtbank blijkbaar tot uitgangspunt heeft genomen, is het in het kader van een buitenbehandelingstelling dan ook niet aan de staatssecretaris

om dergelijke bijzondere feiten en omstandigheden met verdere vragen dan de punten die in het kennisgevingsformulier worden genoemd, aan het licht te brengen.

Uitspraak van 12 augustus 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1944

(Vragen iMMO-rapport is geen Bahaddar-omstandigheid)

Samenvatting

Hoewel de rechtbank terecht heeft gezien of zich in deze zaak bijzondere feiten en omstandigheden voordoen in de zin van het arrest Bahaddar op grond waarvan toch inhoudelijk op de zaak moet worden ingegaan, heeft zij niet onderkend dat er geen reden was om van een niet-ontvankelijkheidsverklaring af te zien. Zoals de staatssecretaris namelijk terecht betoogt, betekent het feit dat het iMMO op het verzoek van de vreemdeling van 1 juni 2018 een medisch onderzoek was begonnen, niet dat door uitzetting onmiskenbaar artikel 3 van het EVRM zou worden geschonden. In het oordeel van de rechtbank ligt besloten dat dit ook niet bleek uit wat de vreemdeling verder had aangevoerd en overgelegd. Dit betekent dat het vragen van een iMMO-rapport op zichzelf geen bijzondere omstandigheid is die ertoe dwingt dat een in het nationale recht neergelegde procedureregeling niet moet worden toegepast.

Uitspraak van 26 augustus 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2057

(Wie doet wat als een vreemdeling blijvend niet kan worden gehoord?)

Samenvatting

De staatssecretaris betoogt terecht dat uit artikel 14, derde lid, van de Procedurerichtlijn, geïmplementeerd in de artikelen 3.112 en 3.113 van het Vb 2000, volgt dat de omstandigheid dat een vreemdeling blijvend niet kan worden gehoord, op zichzelf niet in de weg staat aan het beslissen op een verzoek om internationale bescherming. Het uitgangspunt blijft dat het aan een vreemdeling is om zijn asielrelaas, en de elementen daarin zoals een bepaalde seksuele gerichtheid, aannemelijk te maken. Daarbij zijn de verklaringen van een vreemdeling het uitgangspunt bij het onderzoek en de beoordeling van een asielaanvraag, maar er zijn ook andere manieren om asielmotieven aannemelijk te maken of een aanvraag te onderzoeken en te beoordelen (zie de arresten van het Hof van Justitie van 4 oktober 2018, Bahtiyar Fathi, [ECLI:EU:C:2018:803](#), punten 84 t/m 87, en van 2 december 2014, A, B, en C, [ECLI:EU:C:2014:2406](#), punten 49 en 50, en vgl. de uitspraken van de Afdeling van 15 juni 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:1630](#), en van 20 juli 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:2420](#)).

Er zijn ook situaties waarin het juist aan de staatssecretaris is om nader onderzoek naar een asielaanvraag te doen, in plaats

van aan een vreemdeling om aannemelijk te maken dat hij in aanmerking komt voor internationale bescherming. Dat is bijvoorbeeld het geval als van de vreemdeling redelijkerwijs niet kan worden verwacht dat hij (een element van) zijn asielrelaas staft (vgl. de uitspraak van 5 oktober 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:3201](#) en de uitspraak van 9 juni 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:1914](#)). De staatssecretaris moet, nadat een asielaanvraag is gedaan, nagaan of een vreemdeling bijzondere procedurele waarborgen voor het onderzoek naar die aanvraag behoeft. Als dit het geval is, maar enige vorm van horen mogelijk is, moet de staatssecretaris gedurende het onderzoek passende steun bieden (zie artikel 3.108b van het Vb 2000 en Werkinstructie 2015/8).

In gevallen waarin de vreemdeling blijvend niet kan worden gehoord, biedt Werkinstructie 2010/13, paragraaf 4, de mogelijkheid gebruik te maken van alternatieve vormen van informatievergaring (zie de uitspraak van de Afdeling van 25 september 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:3234](#)). Dit beleid vormt, via artikel 3:2 van de Awb, een uitwerking van artikel 14, tweede lid, aanhef en onder b, van de Procedurerichtlijn (zie ook de paragrafen 207, 210 en 212 van het UNHCR Handbook). In paragraaf 4 van de werkinstructie staat dat bijvoorbeeld een behandelaar, Vluchtelingenwerk of een vertrouwenspersoon van de vreemdeling informatie over de asielmotieven van de vreemdeling kan verstrekken. Ook kan de staatssecretaris informatie verkrijgen via een individueel onderzoek bij de minister van Buitenlandse Zaken.

Uitspraak van 19 augustus 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1968

(Atheïsme en afvalligheid zijn ook geloofsovertuigingen)

Samenvatting

Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling mag van een vreemdeling wiens geloofsovertuiging door de staatssecretaris geloofwaardig wordt geacht, niet worden gevraagd dat hij zich, om vervolging te voorkomen, in het land van herkomst terughoudend zal opstellen bij de uitoefening van zijn geloofsovertuiging (uitspraak van 30 november 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BY5578](#)). Onder “geloofsovertuiging” moet in dit verband ook een niet-theïstische geloofsovertuiging, zoals het atheïsme, en afvalligheid worden verstaan. Als de vreemdeling tegenover de staatssecretaris niet duidelijk maakt hoe hij zijn geloofsovertuiging na terugkeer in het land van herkomst wil uiten, moet de staatssecretaris daarom beoordelen of de vreemdeling bij terugkeer een risico loopt als hij op dezelfde wijze als in Nederland openlijk invulling geeft aan zijn geloofsovertuiging en die overtuiging ook voor zijn omgeving niet verborgen houdt.

Uitspraak van 14 december 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:2953

(Artikel 64-beoordeling bij intrekking asiilvergunning onbepaalde tijd)

Samenvatting

Bij een intrekking van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd moet de staatssecretaris ambtshalve beoordelen

of er reden is voor toepassing van artikel 64 van de Vw 2000, tenzij hij alsnog ambtshalve een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd verleent. De staatssecretaris maakt deze ambtshalve beoordeling uitsluitend als de vreemdeling de daarvoor relevante medische gegevens en stukken heeft overgelegd (artikel 6.1e, eerste en derde lid, van het Vb 2000). Deze ambtshalve beoordeling is uitdrukkelijk vermeld in paragraaf C2/10.1 van de Vc 2000. Het Vreemdelingenbesluit 2000 kent geen soortgelijke bepaling voor de intrekking van een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd, zoals in de voorliggende zaak. Uit paragraaf C5/4 van de Vc 2000 blijkt echter dat de staatssecretaris paragraaf C2/10.1 – en daarmee artikel 6.1e, eerste en derde lid, van het Vb 2000 – van overeenkomstige toepassing heeft verklaard voor de intrekking van een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd. De staatssecretaris moet daarom ook bij een intrekking van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd – als hij niet ambtshalve een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd verleent – ambtshalve beoordelen of artikel 64 van de Vw 2000 in de weg staat aan de uitzetting.

Uitspraak van 10 december 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:2941

(Rechtsgevolgen in stand laten als geloofwaardigheidsstandpunt ongeoordeeld bleef?)

Samenvatting

De vreemdeling klaagt in de eerste grief terecht dat de rechtbank ten onrechte de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand heeft gelaten. Nu de rechtbank bij de

geloofwaardigheidsbeoordeling van het asielrelaas een motiveringsgebrek heeft geconstateerd, was er geen reden om de rechtsgevolgen in stand te laten. Uit de uitspraak van de rechtbank kan niet worden afgeleid of zij op basis van wat ter zitting is besproken uitgaat van de geloofwaardigheid van het asielrelaas of dat zij de geloofwaardigheid in het midden heeft willen laten. Bovendien heeft de staatssecretaris noch in de besluitvormingsfase noch, al dan niet desgevraagd, in de beroepsfase een kenbaar standpunt ingenomen over de gevolgen van een eventueel geloofwaardig bevonden asielrelaas van de vreemdeling voor de besluitvorming. Hierbij is in dit geval in het bijzonder van belang dat volgens de herbeoordeling van de aanwijzing van 11 juni 2018 van Oekraïne als veilig land van herkomst, homoseksuelen in de verhoogde aandacht van de staatssecretaris staan. Dit betekent dat bij het beoordelen van de te verwachten problemen bij terugkeer gewicht toekomt aan de eventuele geloofwaardigheid van de seksuele gerichtheid en de daaruit voortvloeiende problemen van de vreemdeling (zie de brief van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer van 11 juni 2018 met als onderwerp “Herbeoordeling veilige landen van herkomst tweede en derde tranche”, kenmerk 2280767). Het onder die omstandigheden in stand laten van de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit verdraagt zich daarom niet met het vereiste dat de inhoud van het vernietigde besluit na een alsnog verricht onderzoek en een kenbaar gemaakte motivering de rechterlijke toets kan doorstaan (zie de uitspraak van de Afdeling van 22 april 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:BZ9003](#)).

Bewaring

Uitspraak van 25 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:829

(Overzichtsuitspraak feitelijke gronden bij bewaring)

Samenvatting

In deze uitspraak wordt besproken waar de motivering van de feitelijke gronden aan moet voldoen en of deze motivering ook voor andere gronden kan worden gebruikt. In de kern komt het erop neer dat de staatssecretaris bij de meeste zware gronden kan volstaan met een toelichting die laat zien dat deze gronden zich feitelijk voordoen. Bij drie zware gronden moet de staatssecretaris, naast de feitelijke toelichting, nog nader toelichten waarom deze gronden ertoe leiden dat een (significant) risico op onderduiken bestaat. Bij alle lichte gronden moet de staatssecretaris zowel feitelijk als nader toelichten waarom iedere grond tot het oordeel leidt dat een (significant) risico op onderduiken bestaat. Daarnaast kan een feitelijke toelichting bij een zware of lichte grond en, voor zover vereist, een nadere toelichting bij een zware of lichte grond, worden gebruikt voor een andere zware of lichte grond. Daaraan moet wel de eis worden gesteld dat het voor de betrokken vreemdeling buiten redelijke twijfel is dat een feitelijke of nadere toelichting voor twee verschillende gronden is gebruikt, waarbij kan worden gedacht aan verwijzen of gebruikmaken van een kopje.

Uitspraak van 25 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2795

(Bewaring in Detentiecentrum Rotterdam niet in strijd met de Terugkeerrichtlijn)

Samenvatting

De achterliggende bedoeling van de hoofdregel in artikel 16, eerste lid, eerste volzin, van de Terugkeerrichtlijn is te verzekeren dat vreemdelingen in bewaring gescheiden worden gehouden van strafrechtelijk gedetineerden. Deze achterliggende bedoeling wordt in elk geval gewaarborgd als in een apart gebouw alleen vreemdelingenbewaring ten uitvoer wordt gelegd en dat gebouw niet behoort tot een complex van gebouwen op het terrein van een gevangenis. Daaruit volgt echter niet zonder meer dat deze achterliggende bedoeling niet kan worden gewaarborgd als de vreemdelingenbewaring ten uitvoer wordt gelegd in een gebouw, waarin ook kortdurende gevangenisstraffen en voorlopige hechtenis kunnen en worden ten uitvoer gelegd.

Het DC Rotterdam is voor 80 procent voor de tenuitvoerlegging van vreemdelingenbewaring bestemd. Het DC Rotterdam is ook zo ingericht dat de acht afdelingen voor vreemdelingenbewaring en de twee afdelingen voor kortdurende gevangenisstraffen en voorlopige hechtenis strikt van elkaar zijn gescheiden. De staatssecretaris heeft zitting als voorbeeld van deze strikte scheiding gewezen op de gescheiden looproutes en het feit dat beide groepen eigen luchtplaatsen hebben. Het is dus nagenoeg onmogelijk dat

vreemdelingen en strafrechtelijk gedetineerden met elkaar in contact kunnen komen. Dat het regime voor vreemdelingenbewaring is geregeld in de Pbw en dus ook van toepassing is in het DC Rotterdam, maakt niet dat het alleen al daarom geen speciale inrichting voor bewaring is. De staatssecretaris heeft ter zitting toegelicht dat in de uitvoering van het regime zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met het beginsel van minimale beperkingen, bedoeld in onder meer artikel 2, derde lid, van de Pbw en artikel 5.4, eerste lid, van het Vb 2000. De staatssecretaris heeft ter zitting toegelicht dat in het DC Rotterdam mede toepassing aan dat beginsel wordt gegeven door al vooruit te lopen op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet Terugkeer en Vreemdelingenbewaring. In het DC Rotterdam wordt namelijk het in dat wetsvoorstel geregelde standaardregime – het verblijfsregime – toegepast. Dat volgt ook uit wat is vermeld op pagina 16 in het rapport van Amnesty International, Stichting LOS/Meldpunt Vreemdelingendetentie en Dokters van de Wereld van september 2020 over het regime in het DC Rotterdam en op pagina 9 van het rapport van Amnesty International van februari 2018 over het luchten van vreemdelingen in het DC Rotterdam. Zolang de staatssecretaris in de uitvoering van het regime in DC Rotterdam zoveel mogelijk rekening houdt met het beginsel van minimale beperkingen, bestaat geen aanleiding voor het oordeel dat de uitvoering van het regime in het DC Rotterdam in strijd is met artikel 16, eerste lid, eerste volzin, van de Terugkeerrichtlijn.

Boete

Uitspraak van 8 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1011

(Wav-boete – nemo tenetur – onderscheid wilsafhankelijk/
wilsonafhankelijk bewijsmateriaal)

Samenvatting

In het arrest van 17 december 1996, Saunders tegen het Verenigd Koninkrijk, ECLI:CE:ECHR:1996:1217JUD001918791, heeft het EHRM overwogen dat het verbod op gedwongen zelfincriminatie samenhangt met het zwijgrecht, hetgeen meebrengt dat dit verbod zich niet uitstrekt tot het gebruik in strafzaken van bewijsmateriaal dat weliswaar onder dwang is verkregen, maar bestaat onafhankelijk van de wil van de verdachte. Naar het oordeel van de Afdeling betreffen de identiteitsdocumenten van de drie mannen wilsonafhankelijk materiaal. De identiteit en de identiteitsdocumenten van de drie mannen bestaan namelijk onafhankelijk van de wil van X. X heeft hen aangenomen als koerier en was daarbij gelet op de Wet op de identificatieplicht gehouden hun identiteit te controleren en een afschrift van hun identiteitsdocumenten in haar administratie op te nemen, zodat zij geacht wordt over deze gegevens te hebben beschikt. De rechtbank heeft dus terecht overwogen dat het nemoteneturbeginsel in dit geval niet in de weg staat aan oplegging van de bestuurlijke boete. Het voorgaande brengt mee dat X aan de vordering van de Inspectie SZW diende te voldoen. Dat deze informatie, zoals

X heeft gesteld, mogelijk zou worden doorgegeven aan het Openbaar Ministerie en zou hebben kunnen leiden tot strafvervolgning van X in het kader van overtreding van de Opiumwet, doet niet af aan de verplichting die X op grond van de Wet op de identificatieplicht heeft.

Uitspraak van 13 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1232

(Looncriterium – maandelijkse girale betaling; boetebeleid niet onredelijk; waarschuwing vs. directe boeteoplegging)

Samenvatting

De Afdeling acht het op basis van het eerste lid van artikel 1d van het Buwav duidelijk dat het loon maandelijks giraal betaald moet worden. Zoals volgt uit wat de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 26 november 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4108) is het door de staatssecretaris gevoerde gedifferentieerde boetesysteem, zoals neergelegd in paragraaf B1/9 van de Vc 2000, in beginsel niet onredelijk. In die zaak was het beleid dat gold tot 25 februari 2020 van toepassing. Ook het vanaf die datum geldende nieuwe beleid acht de Afdeling in beginsel niet onredelijk, hoewel complex en daardoor moeilijk toegankelijk. Zowel in het oude als in het nieuwe beleid is voor de vraag of bij een eerste overtreding een boete wordt opgelegd zonder voorafgaande waarschuwing bepalend de ernst van de overtreding. Pas na de vaststelling van de ernst, houdt de staatssecretaris rekening met specifieke matigingsfactoren, zoals een verminderde mate van verwijtbaarheid van de overtreding en de

omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd. Ter zitting bij de Afdeling is komen vast te staan dat de staatssecretaris de verblijfsvergunningen van de vreemdelingen heeft ingetrokken, nadat X uit eigen beweging meldde dat zij niet langer bij haar in dienst waren. De staatssecretaris heeft zich daarom, met inachtneming van de oude paragraaf B1/9.3.2 van de Vc 2000, terecht op het standpunt gesteld dat de overtredingen een boeteoplegging zonder waarschuwing vooraf rechtvaardigen. Vaststaat dat X de vreemdelingen gedurende een lange periode geen loon heeft uitbetaald: in de stukken is sprake van tijdvakken variërend van een tot twee jaar. Al die tijd heeft X deze gegevens achtergehouden. Ook om die reden heeft de staatssecretaris zich terecht op het standpunt gesteld dat de overtredingen als zodanig ernstig moeten worden aangemerkt, dat bij de eerste afweging, als bedoeld in paragraaf B1/9.5 van de Vc 2000, boeteoplegging zonder voorafgaande waarschuwing op haar plaats is.

Uitspraak van 2 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2880

(Onderscheid asielgerechtigde inburgeringsplichtigen en overige inburgeringsplichtigen is niet discriminatoir)

Samenvatting

De Afdeling is van oordeel dat de minister in het besluit en zijn verweerschrift deugdelijk heeft gemotiveerd dat de uitzondering voor asielgerechtigden op de norm dat de inburgeringsplichtige de lening volledig terugbetaalt is

ingegeven door de bijzondere en kwetsbare positie van asielgerechtigden ten opzichte van andere inburgeringsplichtigen. De minister heeft toegelicht dat de situatie van personen die in aanmerking komen voor een asielstatus bijzondere aandacht vraagt, omdat zij hun land van herkomst zijn ontvlucht wegens de vrees voor vervolging op grond van onder meer ras, godsdienst, nationaliteit of politieke overtuiging of omdat zij een reëel risico lopen op een onmenselijke, vernederende of wrede behandeling. De situatie van een asielgerechtigde verschilt daarom van degene die op vrijwillige basis of door het eigen handelen, of het handelen van een naaste, zijn land van herkomst verlaat en uiteindelijk in aanmerking komt voor een reguliere verblijfsvergunning. De minister heeft er daarnaast op gewezen dat Nederland verschillende internationale verplichtingen is aangegaan, onder meer door toetreding tot het Vluchtelingenverdrag, waardoor de overheid voor asielgerechtigden een andere verantwoordelijkheid heeft aangenomen dan voor degenen die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiel. Dit heeft er mede toe geleid dat in artikel 4.13, derde lid, van het Bi een uitzondering voor asielgerechtigde inburgeringsplichtigen is opgenomen ter verwezenlijking van het legitieme doel om de entree en integratie van deze kwetsbare groep in de Nederlandse samenleving te vergemakkelijken.

Gelet op deze toelichting, is de Afdeling van oordeel dat de minister zich niet ten onrechte op het standpunt heeft gesteld

dat het in artikel 4.13, derde lid, van het Bi gemaakte onderscheid gerechtvaardigd is. Het gemaakte onderscheid streeft een legitiem doel na en is evenredig ten opzichte van het beoogde doel. Hierbij is van belang dat het EHRM in paragraaf 47 van het arrest Bah tegen het Verenigd Koninkrijk heeft geoordeeld dat de aard van het onderscheid zwaar meeweegt bij het bepalen van de beslissingsruimte die toekomt aan lidstaten. Een verblijfstatus is niet een inherente of onveranderlijke eigenschap van een persoon, zoals het geslacht of ras, maar is onderhevig aan een element van keuze. In dit geval is [appellante] Nederland weliswaar binnengekomen als asielzoeker, maar haar asielaanvraag is afgewezen. [Appellante] is daarom niet gelijk te stellen met een houder van een verblijfsvergunning asiel die niet kan terugkeren naar het land van herkomst. Het element van keuze dat gepaard gaat met een verblijfstatus maakt dan ook dat een onderscheid op deze grond weliswaar objectief gerechtvaardigd moet zijn, maar de vereiste rechtvaardiging niet zo zwaar weegt als bij een onderscheid op basis van bijvoorbeeld nationaliteit. Bovendien gaat het in dit geval om een maatregel op sociaaleconomisch terrein, waarbij Nederland, gelet op het onder 3.1 weergegeven kader, beschikt over een aanzienlijke beslissingsruimte. Dat [appellante] geen beroep kan doen op de uitzondering van artikel 4.13, derde lid, van het Bi, omdat zij geen rechtmatig verblijf heeft op basis van een verblijfsvergunning asiel, is gelet op het voorgaande niet ongerechtvaardigd en niet in strijd met artikel 1 van het Twaalfde Protocol.

Corona

Uitspraak van 7 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:991

(Niet-horen in bewaringszaken tijdens uitbraak coronavirus)

Samenvatting

Zolang het door de sluiting van het gebouw van de rechtbank niet mogelijk is om fysieke zittingen te houden en in gevallen waarin het ook niet mogelijk is een zitting te houden via videoconferentie en de praktische problemen bij het videobellen of telefonisch contact aanhouden, kan de rechtbank tot de beslissing komen om de vreemdeling niet te horen, ook als de gemachtigde van de vreemdeling daarvoor geen toestemming heeft gegeven. Het afzien van horen van de vreemdeling mag geen automatisme zijn, maar is alleen te rechtvaardigen als uitkomst van een uit de uitspraak kenbare individuele afweging van alle betrokken belangen. Daarbij wordt nogmaals benadrukt dat het hiervoor gegeven afwegingskader een tijdelijk karakter moet hebben. Horen van de vreemdeling blijft een essentieel onderdeel van de procedure in beroep.

Uitspraak van 7 april 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:992

(Openbaarmaking van rechterlijke uitspraken tijdens de uitbraak van het coronavirus)

Samenvatting

De rechtspraak heeft aangekondigd voor belangstellenden de openbaarmakingszittingen op een later moment in te halen zodat zij dan alsnog kennis kunnen nemen van de uitspraken die zijn gedaan gedurende de periode dat de gebouwen van de rechtbank gesloten waren. Dit is inderdaad een mogelijke en in beginsel geoorloofde oplossing om het gebrek dat kleeft aan de openbaarmaking te beperken tot de periode waarin de gebouwen van de rechtbank gesloten zijn. Ook worden in de uitspraak alternatieven geschetst voor de rechtbanken om aan de openbaarheid inhoud te geven. Een van die alternatieven is het opstellen van een proces-verbaal van de uitspraken die op een dag zijn gedaan en dat voor belangstellenden toegankelijk maken. Daarbij benadrukt de Afdeling bestuursrechtspraak dat de aangepaste werkwijze van de rechtbank een tijdelijk karakter moet hebben.

Uitspraak van 8 april 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1032

(Uitbraak coronavirus = tijdelijk feitelijk overdrachtsbeletsel)

Samenvatting

De vreemdeling klaagt dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat de omstandigheid dat overdracht aan Italië op

dit moment niet kan plaatsvinden niet afdoet aan de rechtmatigheid van het besluit. Hij wijst op een “circular letter” van de Italiaanse autoriteiten van 25 februari 2020, waaruit blijkt dat vanwege het coronavirus overdrachten aan Italië op dit moment niet worden uitgevoerd. Volgens hem valt ook niet te verwachten dat deze situatie op korte termijn zal veranderen. Omdat het besluit van de staatssecretaris dus niet kan worden uitgevoerd, kan het niet in stand blijven, zo stelt de vreemdeling. De omstandigheid dat de overdracht op dit moment niet kan worden uitgevoerd is een tijdelijk, feitelijk overdrachtsbeletsel. Dit maakt de vaststelling van Italië als verantwoordelijke lidstaat niet onrechtmatig en staat er niet aan in de weg dat, als dat beletsel is opgeheven, de vreemdeling in beginsel alsnog kan worden overgedragen.

Uitspraak van 22 april 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1096

(Alsnog in openbaar uitspreken heeft geen gevolgen voor begin termijn)

Samenvatting

De termijn voor het instellen van hoger beroep eindigde op 27 maart 2020. Het hogerberoepschrift is daarna bij de Raad van State binnengekomen. De vreemdeling heeft het hogerberoepschrift daarom niet op tijd ingediend. Wat de vreemdeling heeft aangevoerd, is geen reden om het hoger beroep alsnog in behandeling te nemen. Het op een later moment in het openbaar uitspreken van de uitspraak, zoals de rechtbank in verband met de uitbraak van het coronavirus in

haar uitspraak heeft aangekondigd, heeft namelijk geen gevolgen voor de termijn voor het instellen van hoger beroep (zie de uitspraak van de Afdeling van 7 april 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:992](#)).

Uitspraak van 29 april 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1141

(Zicht op uitzetting tijdens coronapandemie)

Samenvatting

Dat Marokko op dit moment het luchtruim heeft gesloten wegens de uitbraak van het coronavirus, is op dit moment nog aan te merken als een tijdelijke uitzettingsbelemmering. Zoals de rechtbank terecht heeft overwogen, is weliswaar niet uit te sluiten dat de situatie nog enige tijd zal voortduren, maar op dit moment kan nog niet worden geoordeeld dat dit zo lang zal zijn, dat de uitzetting niet meer binnen een redelijke termijn kan plaatsvinden. Dit neemt echter niet weg dat als de huidige situatie voortduurt zonder dat er enig vooruitzicht komt op opheffing van de aan het coronavirus gerelateerde feitelijke uitzettingsbelemmeringen, dit alsnog gevolgen kan hebben voor het zicht op uitzetting binnen een redelijke termijn. Het is dan in de eerste plaats aan de staatssecretaris om per geval te bezien of de maatregel kan worden gecontinueerd of moet worden opgeheven en vervolgens aan de bewaringsrechter om dit te toetsen. De vreemdeling kan een vervolgeroep instellen als hij vindt dat de maatregel ten onrechte voortduurt terwijl zicht op uitzetting is komen te ontbreken.

Uitspraak van 6 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1175

(Waarborgen in schriftelijke ronde na sluiting gebouwen door uitbraak coronavirus)

Samenvatting

Het beroep van de vreemdeling tegen zijn inbewaringstelling is schriftelijk afgedaan wegens de sluiting van de gebouwen van de rechtbank om te voldoen aan de maatregelen van de overheid om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Hierover klaagt de vreemdeling niet, zodat deze zaak niet over de schriftelijke afdoening op zich gaat. Deze zaak gaat wel over de vraag of de rechtbank in dit geval de vreemdeling voldoende gelegenheid heeft geboden om opmerkingen in te brengen.

In de enige grief klaagt de vreemdeling dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat hij zijn beroepsgronden te laat heeft ingediend en deze daarom ten onrechte buiten beschouwing heeft gelaten bij haar beoordeling van de maatregel. Volgens hem is de rechtbank onzorgvuldig geweest in haar berichtgeving en heeft zij geen redelijke termijn geboden om de beroepsgronden in te dienen. De rechtbank heeft de vreemdeling en de staatssecretaris op woensdag 18 maart 2020 bericht dat het beroep wel op zitting was gepland, maar in verband met de uitbraak van het coronavirus niet ter zitting zou worden behandeld. In de uitspraak heeft de rechtbank vermeld dat zij op 18 maart 2020 rond

12.30 uur heeft geprobeerd telefonisch contact te krijgen met de gemachtigde van de vreemdeling over het schriftelijk indienen van de beroepsgronden. Omdat de gemachtigde zijn telefoon niet opnam, heeft de rechtbank een terugbelverzoek op zijn voicemail achtergelaten. Verder heeft de rechtbank in de uitspraak vermeld die woensdag 18 maart om 13.35 uur brieven in het digitaal dossier te hebben geüpload. In de brief aan de gemachtigde van de vreemdeling heeft de rechtbank verzocht om “vóór komende woensdag 17.00 uur de gronden van uw beroep in te dienen”. In de brief aan de staatssecretaris heeft de rechtbank verzocht om “vóór komende donderdag 17.00 uur een verweerschrift in te dienen”. Verder heeft de rechtbank in beide brieven vermeld dat als de behandelend rechter en griffier aanleiding zien om nadere vragen te stellen, dat zal gebeuren op maandagochtend, de Afdeling begrijpt maandagochtend 23 maart 2020, de dag waarop de zitting was gepland. De gemachtigde van de vreemdeling heeft op 20 maart 2020 de beroepsgronden bij de rechtbank ingediend. De staatssecretaris heeft geen verweerschrift ingediend. Omdat er geen nadere vragen waren naar aanleiding van de stukken, heeft de rechtbank het onderzoek op 23 maart 2020 gesloten.

De vreemdeling klaagt terecht over de zorgvuldigheid van de berichtgeving van de rechtbank en de geboden termijn om beroepsgronden in te dienen. Door in de brief van woensdag 18 maart 2020 te vermelden dat de beroepsgronden

“vóór komende woensdag 17:00 uur” moesten worden ingediend, is niet zonder meer duidelijk dat de rechtbank heeft bedoeld dat de vreemdeling die gronden nog diezelfde dag, binnen enkele uren, moest indienen. Ook in deze bijzondere tijden moet de procedure op tegenspraak zo veel mogelijk worden gewaarborgd en als dat niet mogelijk is procedurele compensatie worden geboden. Daarbij past een pragmatische insteek, waarbij de rechtbank, rekening houdend met de wettelijke beslistermijn, partijen zo soepel mogelijk de gelegenheid biedt opmerkingen in te brengen. Omdat in dit geval het beroep schriftelijk is afgedaan, moest de rechtbank in beginsel binnen 21 dagen na ontvangst van het beroepschrift uitspraak doen (zie de uitspraak van de Afdeling van 7 april 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:991](#)).

De rechtbank heeft het beroepschrift van de vreemdeling op 11 maart 2020 ontvangen, zodat zij in beginsel uiterlijk op 1 april 2020 uitspraak had moeten doen. Op 18 maart 2020 resteerden er nog twee weken om uitspraak te doen. Zo bezien was er geen noodzaak dat de vreemdeling de beroepsgronden nog diezelfde dag, 18 maart 2020, moest indienen. Evenmin valt in te zien waarom de staatssecretaris niet meer kon reageren op de beroepsgronden die de vreemdeling op 20 maart 2020 heeft ingediend. Ook in dat geval kon de rechtbank nog steeds op tijd uitspraak doen. De rechtbank heeft daarom ten onrechte de door de vreemdeling ingediende beroepsgronden niet beoordeeld.

**Uitspraak van 20 mei 2020,
ECLI:NL:RVS:2020:1238**

(Uitbraak coronavirus geen grond voor afzien bewaring)

Samenvatting

De vreemdeling betoogt in beroep dat de staatssecretaris in de bijzondere omstandigheden als gevolg van de uitbraak van het coronavirus ten onrechte geen aanleiding heeft gezien om een lichter middel toe te passen. De vreemdeling heeft de gronden van de maatregel niet bestreden. Verder heeft hij in het voorafgaande gehoor geen omstandigheden aangevoerd die zouden moeten leiden tot het opleggen van een lichter middel dan bewaring. Over de uitbraak van het coronavirus heeft de staatssecretaris zich in zijn verweerschrift terecht op het standpunt gesteld dat dit op zichzelf niet van dien aard is dat aan het belang van de vreemdeling om in vrijheid gesteld te worden een zwaarder gewicht moet worden toegekend dan aan het belang van de staatssecretaris bij het voortduren van de maatregel. De staatssecretaris heeft hierin dus terecht geen aanleiding gezien om met een lichter middel dan bewaring te volstaan.

**Uitspraak van 12 oktober 2020,
ECLI:NL:RVS:2020:2408**

(Uitbraak coronavirus = feitelijk overdrachtsbeletsel; speelt bij arrest CK geen rol)

Samenvatting

De staatssecretaris voert terecht aan dat uit de uitspraak van de Afdeling van 8 april 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:1032](#), volgt

dat de omstandigheid dat wegens het coronavirus geen overdrachten naar Italië worden uitgevoerd een tijdelijk, feitelijk overdrachtsbeletsel is, dit de vaststelling van Italië als verantwoordelijke lidstaat niet onrechtmatig maakt en dit er niet aan in de weg staat dat, als dat beletsel is opgeheven, de vreemdeling in beginsel alsnog kan worden overgedragen. Hoe en wanneer de staatssecretaris de vreemdeling aan Italië zal overdragen, is nu nog niet bekend. Daarom is het nu ook nog niet mogelijk om te beoordelen of de wijze waarop die overdracht in de toekomst zal plaatsvinden, op zichzelf gezien voor de vreemdeling een reëel en bewezen risico op een aanzienlijke en onomkeerbare achteruitgang van diens gezondheidstoestand zal inhouden als bedoeld in het arrest C.K. De staatssecretaris zal, zoals hij heeft toegelicht, te zijner tijd de overdracht uitvoeren op de hiervoor, onder 3.2, beschreven wijze volgens onder meer de op dat moment geldende RIVMmaatregelen. Het is vervolgens aan de vreemdeling om met objectieve gegevens de aanzienlijke en onomkeerbare nadelige gevolgen van de overdracht voor zijn gezondheidstoestand aan te tonen. Dit is pas aan de orde zodra bekend is wanneer en hoe die overdracht feitelijk zal plaatsvinden en welke RIVM-maatregelen dan gelden. Anders dan in de door de rechtbank vermelde uitspraak van de Afdeling van 20 februari 2019 was het voor de staatssecretaris in dit geval niet zinvol de te nemen voorzorgsmaatregelen al te beoordelen bij het nemen van het overdrachtsbesluit.

**Uitspraak van 16 december 2020,
ECLI:NL:RVS:2020:2949**

(Dwangsom niet tijdig beslissen; overmacht en corona)

Samenvatting

De Afdeling is van oordeel dat de staatssecretaris zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat hij in overmacht is geraakt op 16 maart 2020. De staatssecretaris moet een verzoeker om internationale bescherming immers een persoonlijk onderhoud aanbieden, waarin hij hem in staat stelt dat verzoek uitvoerig toe te lichten en te onderbouwen (artikel 14, eerste lid, van de Procedurerichtlijn (PB 2013 L 180)). Het horen is dus een verplichte en essentiële stap in de besluitvorming. Vergelijk verder het arrest van het Hof van Justitie van 16 juli 2020, Addis, [ECLI:EU:C:2020:579](#), punten 46 tot en met 74. Vervolgens vormt het gehoorverslag een belangrijke bron voor de rechter in eerste aanleg bij het verrichten van het onderzoek als bedoeld in artikel 46, derde lid, van de Procedurerichtlijn (zie het arrest van het Hof van 26 juli 2017, Sacko, [ECLI:EU:C:2017:591](#), punten 42 tot en met 44). Vaststaat dat de uitbraak van een pandemie de staatssecretaris dwong vanaf 16 maart 2020 voor onbepaalde tijd te stoppen met fysiek horen en hij niet van de een op de andere dag kon omschakelen naar een andere oplossing. Hierdoor werd het onmogelijk voor de staatssecretaris een besluit te nemen, door abnormale en onvoorziene omstandigheden buiten zijn toedoen en risicosfeer. De staatssecretaris kan echter niet worden gevolgd dat in dit geval de overmacht tot 26 juni of 19 juli 2020 heeft geduurd. Uit het feit dat op een bepaalde datum het nader gehoor is

gehouden, blijkt niet dat dit gehoor niet eerder had kunnen plaatsvinden. De staatssecretaris heeft de door hem gehanteerde uiterlijke datum van 19 juli 2020 toegelicht door te stellen dat bestuursorganen geacht worden bepaalde risico's te kunnen dragen, dat hij wil voorkomen dat hij het verwijt krijgt misbruik te maken van de situatie en dat hij in week 30 is begonnen met schriftelijk horen. Ook hiermee heeft de staatssecretaris niet aannemelijk gemaakt dat het nemen van een besluit op de aanvraag niet sneller had gekund. De staatssecretaris heeft zich verder op het standpunt gesteld dat hij het asielproces voortvarend heeft herstart. Hij wijst hierbij op twee overgelegde grafieken die zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak, op brieven van 9 en 23 april en 9 juni 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 25 295, nr. 116 en nr. 126, en 19 637, nr. 2633), en een brief van de IND aan de ketenpartners van 25 mei 2020. Verder heeft de staatssecretaris gesteld dat hij tegen verschillende problemen is opgelopen, namelijk bij het telehoren via een beveiligde videoverbinding met name een gebrek aan hoorruimten op COa-locaties. De rechtbank heeft terecht overwogen dat hieruit niet blijkt dat het onmogelijk voor hem was eerder een besluit op de aanvraag te nemen. De staatssecretaris had in beroep bijvoorbeeld correspondentie met het COa kunnen overleggen, over de inrichting van de locatie waar de vreemdeling heeft verbleven en de specifieke problemen die hij daarbij moest oplossen. Dat heeft de staatssecretaris ook in hoger beroep nagelaten.

Dublin

Uitspraak van 30 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2296

(Verduidelijking jurisprudentie: afhankelijkheid artikel 16 Dvo = niet of zeer moeilijk te vervangen door anderen)

Samenvatting

Zoals de staatssecretaris terecht betoogt, volgt uit vaste jurisprudentie van de Afdeling dat de vreemdeling voor een afhankelijkheidsrelatie als bedoeld in artikel 16, eerste lid, van de Dublinverordening aannemelijk moet maken dat zij alleen van haar zoon afhankelijk is voor het verlenen van de benodigde zorg (onder meer de uitspraken van de Afdeling van 19 december 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:4356](#) en 13 juli 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:2064](#)). Dit betekent dat haar zoon een zodanig unieke positie als haar zorgverlener moet innemen dat hij niet of zeer moeilijk door anderen is te vervangen.

Uitspraak van 24 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2789

(Vaststelling verantwoordelijkheid op grond van hoofdstuk III-criteria vindt maar 1x plaats; geen artikel 20-5 situatie)

Samenvatting

De staatssecretaris betoogt terecht dat de rechtbank niet heeft onderkend dat de bepalingsprocedure in geval van vreemdeling 1 al is afgerond en de uitzonderingssituatie in artikel 20, vijfde lid, van de Dublinverordening bedoeld in het arrest H. en R. daarom niet op haar van toepassing is. Hoewel vreemdeling 1 in de schriftelijke uiteenzetting betoogt dat zij Spanje heeft verlaten voordat zij van de Spaanse autoriteiten een beslissing op haar asielaanvraag heeft gekregen, volgt uit de omstandigheid dat Spanje een claimakkoord met Frankrijk heeft gesloten, dat de bepalingsprocedure inmiddels is afgerond en Spanje de verantwoordelijkheid voor de behandeling van haar asielaanvraag heeft aanvaard. Door het terugnameverzoek van Nederland te aanvaarden heeft Spanje dat nogmaals bevestigd (vergelijk de punten 66 en 67 van het arrest H. en R. en onder 2.1 van de uitspraak van de Afdeling van 23 augustus 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:3224](#)). Het betoog van de vreemdelingen in hun schriftelijke uiteenzetting dat laatstgenoemde uitspraak betrekking heeft op een overnamesituatie en daarom in dit kader niet relevant is, faalt omdat deze omstandigheid niet afdoet aan de overweging in die uitspraak dat door een eerder claimakkoord de verantwoordelijkheid – op grond van de hoofdstuk III-criteria – vaststaat.

Nareis

Uitspraak van 31 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:329

(Individuele beoordeling vereist bij deze afwijzing nareis, maar aan - ongewenste - polygame situatie mag de staatssecretaris wel zwaar gewicht toekennen)

Samenvatting

De vader van de vreemdeling is getrouwd met twee vrouwen en heeft al om gezinshereniging verzocht met zijn andere vrouw, die niet de moeder van de vreemdeling is. De vreemdeling valt daarmee onder de categorie gezinsleden als bedoeld in artikel 4, vierde lid, tweede alinea, van de richtlijn. De rechtbank heeft terecht overwogen dat de staatssecretaris deze beperking heeft geïmplementeerd in het nationale recht (artikel 3.16 van het Vb 2000) en daarom niet ten onrechte tegengeworpen. De staatssecretaris mag zwaar gewicht toekennen aan het feit dat het hier om een polygame situatie gaat die in Nederland in strijd met de openbare orde wordt geacht. Maar hij moet wel beoordelen of de vreemdeling dermate bijzondere omstandigheden en/of zwaarwegende belangen naar voren heeft gebracht dat voor de staatssecretaris desondanks aanleiding bestaat de aanvraag in te willigen.

Uitspraak van 3 juni 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1345

(Niet aanbieden DNA-onderzoek bij vreemdelingen die niet aannemelijk hebben gemaakt dat zij geen documenten over te leggen is niet in strijd met de Gezinsherenigingsrichtlijn)

Samenvatting

Volgens werkinstructie 2018/20, onderdeel van het beleid met toepassing waarvan de staatssecretaris heeft afgezien van het aanbieden van DNA-onderzoek in deze zaak, moeten leden van een biologisch kerngezin hun identiteit en de familierechtelijke relatie aantonen met officiële documenten en een toelichting geven als zij dit niet kunnen. Volgens de werkinstructie wijst de staatssecretaris hun aanvraag in beginsel niet af als zij geen officiële of indicatieve documenten hebben overgelegd over de identiteit van minderjarige kinderen, de familierechtelijke relatie van alle kinderen en de familierechtelijke relatie tussen de ouders. Als een ouder optreedt als referent, komt een biologisch kerngezin volgens de werkinstructie in aanmerking voor DNA-onderzoek als de identiteit van de na te reizen ouder is aangetoond of aannemelijk gemaakt. Als referent een minderjarig biologisch kind is, is volgens de werkinstructie voor het aanbieden van DNA-onderzoek vereist dat de identiteit van beide ouders is aangetoond of aannemelijk gemaakt. Dit onderdeel van het beleid is niet in strijd met het Unierecht

Het doel van de richtlijn is volgens artikel 1 het bepalen van voorwaarden voor de uitoefening van het recht op gezinshereniging. Het Hof van Justitie heeft dit zo uitgelegd dat het doel van de richtlijn het bevorderen van gezinshereniging is en dat de richtlijn daarbij bescherming aan onderdanen van derde landen wil verlenen, met name aan minderjarigen. Het vaststellen of aannemelijk achten van de identiteit van een vreemdeling is essentieel bij de in artikel 11, tweede lid, van de richtlijn bedoelde beoordeling of die vreemdeling aannemelijk heeft gemaakt dat hij behoort tot het gezin van de referent bij wie hij wil verblijven. Verder is het vaststellen of aannemelijk achten van de identiteit een basisvereiste voor verlening van een mvv, omdat de staatssecretaris onder meer moet beoordelen of een vreemdeling een gevaar vormt voor de openbare orde en of artikel 1(F) van het Vluchtelingenverdrag van toepassing is. Uit het arrest volgt dat het initiatief om bewijsmiddelen te leveren en informatie te geven bij de betrokkenen ligt. De staatssecretaris moet vervolgens het overgelegde bewijsmateriaal en de afgelegde verklaringen onderzoeken. Daarnaast kan hij, als hij dat nodig acht, nader onderzoek verrichten, zoals DNA-onderzoek of een identificerend gehoor. Uit het arrest volgt ook dat de staatssecretaris rekening moet houden met de belangen van betrokken kinderen en ervoor moet zorgen dat de eisen die hij stelt aan bewijsmiddelen, verklaringen en uitleg, evenredig zijn aan de aard en het niveau van de problemen waarmee de

betrokkenen worden geconfronteerd. Uit het arrest volgt niet dat het belang van het kind bij gezinshereniging zo zwaar weegt dat de staatssecretaris verplicht is om DNA-onderzoek aan te bieden als betrokkenen niet aannemelijk hebben gemaakt dat zij geen officiële documenten kunnen overleggen om de identiteit van één of meer van hen aan te tonen en zij ook niet één of meer onofficiële documenten hebben overgelegd die, objectief gezien, een begin van bewijs van de identiteit opleveren.

Uitspraak van 19 augustus 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1903

(Nareis, bewijsnood en equality of arms)

Samenvatting

De Afdeling beantwoordt deze vraag in het kort als volgt. Het enkele feit dat een vreemdeling in bewijsnood verkeert of zou verkeren en Bureau Documenten een overgelegd document vals heeft bevonden, betekent nog niet dat hij hiervoor moet worden gecompenseerd vanwege het beginsel van “equality of arms”. Een vreemdeling heeft namelijk ook in dat geval de mogelijkheid om met ander relevant bewijs te komen. Brengt een vreemdeling concrete aanknopingspunten voor twijfel naar voren aan het rapport van Bureau Documenten, dan mag de staatssecretaris hier bovendien niet zonder nadere motivering van uitgaan. Als er wel compensatie moet worden geboden, is een opdracht aan het bestuursorgaan in dit kader niet uitgesloten. De vreemdeling heeft in deze zaak geen ander relevant bewijs geproduceerd

of aannemelijk gemaakt dat dit niet mogelijk was, zodat hij niet in bewijsnood verkeert. Verder heeft hij geen concrete aanknopingspunten voor twijfel naar voren gebracht aan het rapport van Bureau Documenten en is de staatssecretaris dus niet ten onrechte van dit rapport uitgegaan. De staatssecretaris heeft daarom niet ten onrechte geen aanvullend onderzoek aangeboden. Ook is er voor de bestuursrechter geen aanleiding om de vreemdeling vanwege het beginsel van “equality of arms” compensatie te bieden.

Uitspraak van 17 juni 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1387

(Aanvraag nareis ≠ asielaanvraag, maar verzoek om gezinshereniging)

Samenvatting

Artikel 29, tweede lid, van de Vw 2000 is een implementatie van artikel 9, tweede lid, van de Gezinsherenigingsrichtlijn. Het doel van deze bepalingen is niet het verlenen van internationale bescherming, maar het mogelijk maken van gezinshereniging. De vreemdeling betoogt dus terecht dat haar verzoek om nareis krachtens artikel 29, tweede lid, van de Vw 2000 niet als asielerzoek, maar als verzoek om gezinshereniging moet worden gezien. De Nederlandse wetgever heeft ervoor gekozen om artikel 29, tweede lid, te plaatsen in Afdeling 4 van de Vw 2000, die gaat over de verblijfsvergunning asiel. Deze nationale keuze kan geen gevolgen hebben voor de uitleg van het Unierecht en vormt daarom geen reden om het begrip ‘asielaanvraag’ in Protocol

(Nr. 24) zo uit te leggen dat daaronder ook verzoeken om gezinshereniging vallen. De rechtbank heeft de staatssecretaris dus ten onrechte gevolgd in zijn standpunt dat uit Protocol (Nr. 24) volgt dat de aanvraag van de vreemdeling niet ontvankelijk is.

Uitspraak van 6 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2345

(Nareis bij een meerderjarig geworden minderjarige)

Samenvatting

Uit vaste jurisprudentie van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 19 september 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:3153](#)) volgt dat de beoordeling van de verschoonbaarheid van een termijnoverschrijding geen belangenafweging is, maar inhoudt dat wordt beoordeeld of de oorzaak van de termijnoverschrijding in redelijkheid kan worden toegerekend aan de betrokkene. In dit verband hanteert het Hof van Justitie als maatstaf dat het te laat indienen van een aanvraag niet kan worden tegengeworpen als dit op grond van bijzondere omstandigheden objectief verschoonbaar moet worden geacht (zie bijv. het arrest van 7 november 2018, [ECLI:EU:C:2018:877](#), punt 62). In de uitspraak van de Afdeling van 27 december 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:4275](#), is geoordeeld dat de wijze waarop naar Nederlands recht wordt beoordeeld of een termijnoverschrijding verschoonbaar is in overeenstemming met die maatstaf moet worden geacht. Hieruit volgt dat een termijnoverschrijding in redelijkheid niet aan een betrokkene kan worden

toegerekend als deze overschrijding haar oorzaak vindt in bijzondere omstandigheden die maken dat zij objectief verschoonbaar is.

In nareiszaken is de betrokkene de desbetreffende gezinshereniger of zijn gezinslid. Een termijnoverschrijding kan bijvoorbeeld verschoonbaar zijn als deze het gevolg is van een fout van het desbetreffende bestuursorgaan of als de betrokkene aannemelijk heeft gemaakt dat hij het besluit, waartegen hij binnen een bepaalde termijn had moeten opkomen, niet heeft ontvangen. Fouten van een gemachtigde of andere hulppersoon, waaronder ook begrepen VWN, zijn in de regel geen reden om een verschoonbare termijnoverschrijding aan te nemen. In dit geval was echter geen sprake van een fout van VWN. De staatssecretaris heeft niet bestreden dat de referent zich binnen de driemaandentermijn als genoemd in artikel 29, tweede en vierde lid, van de Vw 2000 tot VWN heeft gewend met de intentie de aanvragen in te dienen en dat het advies van VWN om dit niet te doen was gebaseerd op het destijds door de staatssecretaris gevoerde beleid. Evenmin is in geschil dat, gelet op dit beleid, het indienen van de aanvragen kansloos zou zijn geweest, omdat referent toen hij eenmaal in het bezit was van de verblijfsvergunning asiel niet langer minderjarig was. Uit het arrest volgt dat dit beleid in strijd was met de Gezinsherenigingsrichtlijn. De staatssecretaris moet volgens het Hof van Justitie immers een vreemdeling, die ten tijde van zijn inreis en indiening van zijn asielaanvraag minderjarig was en tijdens de behandeling van zijn asielaanvraag

meerderjarig is geworden, aanmerken als minderjarig in de zin van artikel 2, aanhef en onder f, van de Gezinsherenigingsrichtlijn, zodat die vreemdeling, als referent, de mogelijkheid heeft om binnen een redelijke termijn na verlening van een verblijfsvergunning asiel voor zijn gezinsleden een aanvraag in het kader van nareis in te dienen. Dat de aanvragen te laat zijn ingediend, is hier dan ook het gevolg van het met de Gezinsherenigingsrichtlijn strijdige beleid dat de staatssecretaris destijds voerde. De termijnoverschrijding is daarmee objectief verschoonbaar en kan daarom in redelijkheid niet aan referent worden toegerekend. Deze dient dus voor rekening en risico van de staatssecretaris te komen. Hierbij is mede van belang dat de aanvragen alsnog binnen een termijn van drie maanden nadat het Hof het arrest had gewezen, zijn ingediend.

Uitspraak van 23 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2779

(Moet de staatssecretaris bij de beoordeling van een opvolgende aanvraag om verlening van een mvv rekening moet houden met latere omstandigheden die maken dat een referent niet langer alleenstaand is?)

Samenvatting

Zoals het Hof heeft overwogen in punt 61 van het arrest van 12 april 2018, A. en S., [ECLI:EU:C:2018:248](#), zou het onverenigbaar zijn met de doelstelling van artikel 10, derde lid, aanhef en onder a, van de Gezinsherenigingsrichtlijn wanneer een vluchteling die op het tijdstip van zijn verzoek

een alleenstaande minderjarige was, maar gedurende de procedure meerderjarig is geworden, zich, om een gezinshereniging te verkrijgen, zonder enige tijdsbeperking op die bepaling zou kunnen beroepen. Een vreemdeling moet zijn verzoek om gezinshereniging in het kader van artikel 10, derde lid, aanhef en onder a, van de Gezinsherenigingsrichtlijn daarom indienen binnen een redelijke termijn van in beginsel drie maanden na verlening van zijn asielvergunning. In het licht van de overweging van het Hof moet de staatssecretaris naar het oordeel van de Afdeling een opvolgende mvv-aanvraag van een aanvankelijk alleenstaande minderjarige referent beoordelen aan de hand van de omstandigheden ten tijde van die aanvraag. Dit betekent dat de staatssecretaris rekening moet houden met latere omstandigheden die maken dat een referent niet langer alleenstaand is.

Dat de staatssecretaris bij de beoordeling van een opvolgende mvv-aanvraag van een aanvankelijk alleenstaande minderjarige referent latere omstandigheden moet betrekken, ontslaat hem niet van de verplichting om verzoeken om gezinshereniging van alleenstaande minderjarige vreemdelingen met voorrang en de nodige urgentie te behandelen. Uit punt 37 van het arrest B.M.M. e.a. valt namelijk af te leiden dat lidstaten rekening moeten houden met de kwetsbaarheid van alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Doen zij dat niet, dan kan het recht op gezinshereniging van alleenstaande minderjarige vreemdelingen in het gedrang komen, aldus het Hof onder

verwijzing naar punt 58 van het arrest A. en S. Om alsnog voor gezinshereniging in aanmerking te komen, kan een aanvankelijk alleenstaande minderjarige referent een reguliere aanvraag om gezinshereniging indienen. In het geval van een aanvankelijk alleenstaande minderjarige referent die na overkomst van een van zijn ouders niet langer alleenstaand is, behoort het ook tot de mogelijkheden dat die ouder een reguliere aanvraag om gezinshereniging met zijn of haar partner indient.

Het indienen van zo'n nieuwe aanvraag leidt weliswaar tot vertraging en administratieve lasten en kosten, maar dit ongemak is niet zo groot dat het in de praktijk in alle gevallen aan het recht op gezinshereniging in de weg staat. Hiermee is voldaan aan het doeltreffendheidsbeginsel. Vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 27 december 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:4275](#), onder 8. Dit geeft evenmin blijk van excessief formalisme. De nareisprocedure is immers bedoeld om op eenvoudige wijze vast te stellen welke leden van het kerngezin in aanmerking komen voor gezinshereniging. Zijn er bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld het meerderjarig worden van een referent na afwijzing van een eerste mvv-aanvraag in het kader van nareis, dan kan de staatssecretaris die omstandigheden betrekken in de reguliere gezinsherenigingsprocedure. Om ook anderszins geen afbreuk te doen aan het doel en nuttig effect van de Gezinsherenigingsrichtlijn, moet de staatssecretaris bij de beoordeling van zo'n reguliere aanvraag rekening houden met de voorgeschiedenis van die

aanvankelijk alleenstaande minderjarige referent. Dit betekent dat hij in zijn belangenafweging in het bijzonder rekening houdt met de leeftijd en vluchtelingenstatus dan wel subsidiairebeschermingsstatus van die referent, de behandelduur van de eerste mvv-aanvraag en de redenen waarom die aanvraag niet gehonoreerd kon worden. Vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 29 maart 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:982](#), onder 10.3. In geval van een jongvolwassen referent moet de staatssecretaris het beleid voor jongvolwassenen als bedoeld in paragraaf B7/3.8.1 van de Vc 2000 toepassen, wat onder meer inhoudt dat hij niet eist dat tussen referent en vreemdeling een meer dan gebruikelijke afhankelijkheidsrelatie bestaat. Verder moet de staatssecretaris bij de behandeling van een reguliere aanvraag in het licht van hiervoor genoemde omstandigheden beoordelen of hij de desbetreffende referent moet vrijstellen van de verplichting om stabiele en regelmatige inkomsten te hebben en de verplichting om leges te betalen. Vergelijk eerdergenoemde uitspraak van de Afdeling van 27 december 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:4275](#), onder 13.

Naturalisatie

Uitspraak van 22 januari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:192](#)

(De staatssecretaris heeft nu in zijn beleid deugdelijk gemotiveerd dat wanneer iemand een ontnemingsmaatregel opgelegd heeft gekregen, hij een gevaar vormt voor de openbare orde)

Samenvatting

De staatssecretaris heeft ter zitting bij de Afdeling desgevraagd nader toegelicht waarom hij ontnemingsmaatregelen als vermogenssanctie in de Handleiding heeft opgenomen. De staatssecretaris heeft zich op het standpunt gesteld dat de omstandigheid dat een vreemdeling crimineel geld heeft verkregen, een indicator is voor zijn gedrag in de toekomst. Crimineel verkregen geld kan immers in de toekomst weer worden gebruikt voor nieuwe de openbare orde ondermijnende activiteiten. Als de vreemdeling het crimineel verkregen geld niet volledig heeft terugbetaald, gaat de staatssecretaris er daarom van uit dat er nog altijd ernstige vermoedens bestaan dat hij een gevaar oplevert voor de openbare orde. Volgens de staatssecretaris verschilt een ontnemingsmaatregel dus van een schadevergoedingsmaatregel, omdat een vreemdeling die een schadevergoedingsmaatregel opgelegd heeft gekregen niet noodzakelijkerwijs crimineel geld heeft verkregen. De vreemdeling voert in beginsel terecht aan dat zowel schadevergoedingsmaatregelen als ontnemingsmaatregelen

zich richten op het herstel van een rechtmatige toestand. De staatssecretaris heeft echter nu in de toelichting bij de Handleiding en ter zitting genoegzaam toegelicht dat en hoe ontnemingsmaatregelen en schadevergoedingsmaatregelen van elkaar verschillen. De omstandigheid dat een vreemdeling crimineel geld heeft verkregen en nog steeds bezit, wat het geval is bij ontnemingsmaatregelen maar niet noodzakelijkerwijs bij schadevergoedingsmaatregelen, rechtvaardigt in het algemeen het ernstige vermoeden dat die vreemdeling een gevaar oplevert voor de openbare orde.

Uitspraak van 30 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:3045

(Intrekking Nederlandschap Syriëganger o.b.v. 14 lid 2 RWN niet i.s.m. ne-bis-in-idem of discriminatieverbod)

Samenvatting

Uit totstandkomingsgeschiedenis volgt dat de intrekking van het Nederlandschap krachtens artikel 14, tweede lid, aanhef en onder b, van de RWN naar nationaal recht moet worden aangemerkt als een bestuursrechtelijke ordemaatregel en niet als een punitieve sanctie. Het primaire doel van de maatregel is niet het bestrijden van jihadisme en het vergroten van de staatsveiligheid. De Afdeling is van oordeel dat de intrekking van het Nederlandschap weliswaar een ingrijpende maatregel is met verstreckende gevolgen, maar dat de intrekking niet is gericht op leedtoevoeging. Het nebisinidembeginsel staat dan ook niet in de weg aan de intrekking van het Nederlandschap van H. Zoals de rechtbank terecht heeft overwogen kan de intrekking grond

van artikel 14, tweede lid, aanhef en onder b, van de RWN op zichzelf gezien op iedereen worden toegepast die voor de in die bepaling bedoelde misdrijven is veroordeeld. H wijst er echter terecht op dat feitelijk alleen Nederlanders met meerdere nationaliteiten worden geraakt door deze bepaling, omdat artikel 14, achtste lid, van de RWN bepaalt dat geen verlies van het Nederlandschap plaatsvindt, indien staatloosheid daarvan het gevolg zou zijn. Zoals de staatssecretaris heeft toegelicht vindt dit directe onderscheid zijn oorsprong in het Staatloosheidsverdrag en in artikel 7, derde lid, van het EVN. De doelstelling van het in artikel 14, achtste lid, van de RWN neergelegde verbod, te weten het voorkomen van staatloosheid, is, mede gelet op het Staatloosheidsverdrag en het EVN, legitiem. Het voorkomen van staatloosheid is een verdragsrechtelijke plicht, die impliceert dat staten personen met één nationaliteit anders moeten behandelen dan personen met meerdere nationaliteiten. Daarentegen is er geen verdragsrechtelijk verankerd recht op meerdere nationaliteiten. De staatssecretaris heeft zich niet ten onrechte op het standpunt gesteld dat de inperking van zijn mogelijkheid om het Nederlandschap krachtens artikel 14, tweede lid, aanhef en onder b, van de RWN in te trekken tot personen waarbij de intrekking niet leidt tot staatloosheid, een geschikt middel is om de hiervoor vermelde doelstelling te bereiken. Verder verricht de staatssecretaris in elk individueel geval een evenredigheidsbeoordeling. Voor zover artikel 14, tweede lid, aanhef en onder b, van de RWN indirect onderscheid maakt naar ras, etnische afkomst en religie, bestaat ook hiervoor een objectieve en redelijke rechtvaardiging.

Ongewenstverklaring/inreisverbod

Uitspraak van 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:164

(Berekening duur opgelegde straffen: maatregel telt niet mee)

Samenvatting

Zowel uit de tekst van artikel 3.86, zevende lid, aanhef en onder b, van het Vb 2000 als uit de geschiedenis van de totstandkoming daarvan (nota van toelichting, p. 160 en 164; Stb. 2010, 307) volgt dat bij de berekening van de duur van de opgelegde straffen, de duur van de door de rechter vastgestelde vervangende jeugddetentie moet worden betrokken en niet de duur van de maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige (artikel 77h, vierde lid, Sr). Hiermee is aangesloten bij de al langer gehanteerde wijze waarop taakstraffen worden betrokken bij de toepassing van de glijdende schaal (artikel 3.86, zevende lid, aanhef en onder a, van het Vb 2000). De rechtbank heeft daarom ten onrechte overwogen dat artikel 3.86, zevende lid, aanhef en onder b, van het Vb 2000 alleen van toepassing is als de vreemdeling niet naar behoren aan de tenuitvoerlegging van de opgelegde maatregel heeft meegewerkt. Het standpunt dat de staatssecretaris in zijn verweerschrift bij de rechtbank heeft ingenomen, is dus onjuist. Omdat de staatssecretaris zelf heeft erkend dat hij in de besluitvorming ten onrechte van negentien maanden gevangenisstraf is uitgegaan, heeft hij niet deugdelijk gemotiveerd dat wordt voldaan aan de vereisten van artikel 3.86, vierde en vijfde lid, van het Vb 2000.

Uitspraak van 23 januari 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:226

(‘Ernstig misdrijf’, als bedoeld in artikel 17-1b

Kwalificatierichtlijn. Staatssecretaris mag bij vaststelling duur vrijheidsontnemende straffen/maatregelen ook rekening houden met andere – lichtere – strafbare feiten, mits tenminste één van de veroordelingen ernstig misdrijf betreft)

Samenvatting

Over de vraag hoe het begrip ernstig misdrijf in artikel 17, eerste lid, aanhef en onder b, van de Kwalificatierichtlijn moet worden uitgelegd heeft het Hof van Justitie zich uitgelaten in het arrest van 13 september 2018, zaak C369/17, [ECLI:EU:C:2018:713](#).

Uit het arrest volgt dat dit begrip beperkt moet worden uitgelegd, omdat toepassing van artikel 17, eerste lid, aanhef en onder b, van de Kwalificatierichtlijn kan leiden tot uitsluiting van de subsidiaire beschermingsstatus. Daarnaast volgt uit het arrest dat de beoordeling of wegens de ernst van het gepleegde misdrijf tot uitsluiting van subsidiaire bescherming kan worden overgegaan, moet zijn gebaseerd op een volledig onderzoek naar alle omstandigheden van het specifieke geval. Die beoordeling vindt plaats aan de hand van meerdere criteria, waaronder de aard van het gepleegde feit, de veroorzaakte schade, de vraag of gebruik is gemaakt van geweld of een wapen, de mate van geweld, de gevolgde strafprocedure, de aard en duur van de opgelegde straf, het wettelijk strafmaximum en de vraag of de meeste rechterlijke instanties in andere lidstaten het gepleegde feit ook aanmerken als een ernstig misdrijf. De aard en de duur van

de opgelegde straf behoren volgens het arrest ook tot de criteria waarmee bij de beoordeling of sprake is van een ernstig misdrijf rekening moet worden gehouden. Het Hof stelt geen minimumeisen aan de duur van een vrijheidsbenemende straf of maatregel. Ook staat het arrest er niet aan in de weg dat de staatssecretaris bij die beoordeling rekening houdt met door een vreemdeling gepleegde andere strafbare feiten. Het beleid in paragraaf C2/7.10.1 van de Vc 2000, op grond waarvan bij meerdere veroordelingen tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel, een ernstig misdrijf kan worden aangenomen als het totaal van die straffen of maatregelen tenminste zes maanden bedraagt en tenminste één van de veroordelingen volgens de overige criteria van dat beleid als een ernstig misdrijf kan worden aangemerkt, is dan ook op zichzelf niet in strijd met het arrest of de Kwalificatierichtlijn.

Uitspraak van 1 juli 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1547

(Wijziging jurisprudentielijn: bij glijdende schaal kijk je naar verblijfsduur tot aan misdrijf dat aanleiding was voor intrekking)

Samenvatting

De Afdeling [*is anders dan voorheen*] van oordeel dat de vreemdeling terecht aanvoert dat zijn verblijfsduur tot aan [zijn laatste gepleegde misdrijf] bij de toepassing van de glijdende schaal betrokken had moeten worden. Er zijn twee redenen voor die uitleg. Het principe van de glijdende schaal is dat naarmate de banden van de vreemdeling met

Nederland sterker zijn, de inbreuk op de openbare orde ernstiger moet zijn om hem voortzetting van het verblijf te ontzeggen. De eerdere uitleg kan leiden tot een uitkomst die geen recht doet aan dit principe. In dit geval is dat in het bijzonder te zien, omdat pas met toepassing van de huidige glijdende schaal de misdrijven uit 1996 een grond opleveren voor intrekking, terwijl de staatssecretaris de huidige glijdende schaal niet had kunnen toepassen als de vreemdeling het misdrijf op 3 oktober 2012 niet had gepleegd. Zijn vergunning is dan ook per [het laatst gepleegde misdrijf] ingetrokken. Ten tweede volgt uit de tekst van artikel 3.86, zesde lid, van het Vb 2000 dat onder verblijfsduur in de zin van dat artikel moet worden verstaan: de duur van het rechtmatige verblijf als bedoeld in artikel 8, onder a tot en met e, dan wel l, van de Vw 2000, direct voorafgaande aan het moment waarop het misdrijf is gepleegd of aangevangen. Met ‘het misdrijf’ wordt naar het oordeel van de Afdeling bedoeld: het misdrijf dat aanleiding heeft gegeven voor de toepassing van de glijdende schaal.

Uitspraak van 1 juli 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1503

(Beëindiging verblijfsrecht van bijna 50 jaar in Nederland verblijvende vreemdeling)

Samenvatting

De staatssecretaris voert terecht aan dat de rechtspraak van het EHRM er niet aan in de weg staat om ook bij langdurig rechtmatig verblijf tot verblijfsbeëindiging over te gaan. Deze rechtspraak laat onverlet dat steeds een individuele

belangenafweging moet worden gemaakt en dat er zwaarwegende redenen moeten zijn om bij langdurig rechtmatig verblijvende vreemdelingen tot verblijfsbeëindiging over te gaan. De staatssecretaris heeft in dit geval die individuele belangenafweging gemaakt en deugdelijk gemotiveerd dat deze wegens de aanwezigheid van zwaarwegende redenen in het nadeel van de vreemdeling uitvalt. Daarbij heeft hij alle relevante belangen kenbaar in de beoordeling betrokken. Deze belangenafweging is in overeenstemming met de uitgangspunten die zijn neergelegd in de hiervoor vermelde rechtspraak van het EHRM. Daarbij heeft de staatssecretaris niet ten onrechte groot gewicht toegekend aan de veroordeling door het Gerechtshof Den Haag voor zeer ernstige misdrijven, waaronder twee verkrachtingen met ernstig geweld en onder bedreiging met ernstig geweld. Het gerechtshof heeft in zijn arrest van 10 maart 2017 bij zijn strafmotivering betrokken dat de vreemdeling een zeer ernstige inbreuk heeft gemaakt op de lichamelijke en psychische integriteit van de slachtoffers, voor wie de gebeurtenissen buitengewoon beangstigend, vernederend en traumatisch moeten zijn geweest. Hoewel de rechtbank zich rekenschap heeft gegeven van de grote ernst van de door de vreemdeling gepleegde misdrijven en de gevolgen daarvan voor de slachtoffers, heeft zij ten onrechte overwogen dat het rechtmatig verblijf van de vreemdeling van bijna vijftig jaar, mede gelet op de omstandigheid dat hij op vierjarige leeftijd naar Nederland is gekomen, dermate lang is dat de intrekking van de verblijfsvergunning alleen al

daarom disproportioneel is. Gelet op de voormelde rechtspraak en de bij de belangenafweging betrokken omstandigheden, heeft de staatssecretaris niet ten onrechte het algemeen belang van de Nederlandse samenleving zwaarder laten wegen dan het individuele belang van de vreemdeling bij uitoefening van zijn privéleven in Nederland.

Uitspraak van 16 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:3017

(Beoordeling actualiteit gevaar voor de openbare orde bij tegenwerping 1(F))

Samenvatting

Het arrest K. en H.F. ([ECLI:EU:C:2018:296](#)) leidt tot het volgende. Een vreemdeling moet ter onderbouwing van zijn betoog dat hij geen actueel, werkelijk en voldoende ernstig gevaar voor de openbare orde (meer) is omstandigheden aanvoeren met betrekking tot zijn gedrag en houding ná het plegen van de 1(F)-misdrijven en waaruit volgens hem blijkt dat hij zijn leven ná het plegen van die misdrijven heeft gebeterd. Als die vreemdeling een of meer van die omstandigheden aanvoert, dan moet de staatssecretaris daarnaar onderzoek doen. Daarvoor is van belang dat een vreemdeling de benodigde gegevens uit zichzelf of desgevraagd aan de staatssecretaris verschaft. De beoordeling die de staatssecretaris vervolgens in het besluit moet verrichten, moet hij verrichten aan de hand van de in punt 66 van het arrest K. en H.F. genoemde elementen. De

staatssecretaris kan daarbij de 1(F)-vaststelling in eerdere procedures als uitgangspunt nemen, omdat bij die beoordeling naar zijn aard zeer zwaar gewicht toekomt aan het gegeven dat een vreemdeling ook internationaal gezien de meest ernstige oorlogsmisdaden heeft gepleegd en hij daarom in beginsel niet in aanmerking komt voor rechtmatig verblijf in Nederland en in de Europese Unie. De ernst van die misdaden is dan ook reden om niet voetstoots aan te nemen dat een vreemdeling zijn leven heeft gebeterd. Aan uitsluitend tijdsverloop en aan het gegeven dat de vreemdeling in Nederland geen nieuwe handelingen heeft verricht die maken dat hij een bedreiging voor de openbare orde vormt, komt in de beoordeling op zichzelf geen doorslaggevende betekenis toe. In gevallen, waarin een vreemdeling verantwoordelijkheidsbesef en oprecht berouw heeft getoond en daarnaast zijn leven aantoonbaar en duurzaam heeft gebeterd, kan ruimte zijn voor een andere afweging en beoordeling (vergelijk in dit opzicht de uitspraken van de Afdeling van 18 juli 2007, [ECLI:NL:RVS:2007:BB1057](#), en 23 juli 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:2434](#), over artikel 3 EVRM en de tienjarentermijn). Die afweging moet de staatssecretaris verrichten aan de hand van alle omstandigheden van het geval en in het licht van wat die vreemdeling heeft aangevoerd. Hij moet zijn besluitvorming van een deugdelijke motivering voorzien die de bestuursrechter in staat stelt het besluit effectief te toetsen.

Recht van de Europese Unie

Uitspraak van 29 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1168

(Biometrische gegevens zijn geen nieuwe beperking)

Samenvatting

Artikel 13 van Besluit nr. 1/80 moet zo worden uitgelegd dat het aan derden beschikbaar stellen van biometrische gegevens ten behoeve van rechtshandhaving op strafrechtelijk gebied geen nieuwe beperking in de zin van deze bepaling vormt, omdat het effect hiervan op de toegang tot arbeid te onzeker en te indirect is om te kunnen aannemen dat deze toegang wordt belemmerd.

Uitspraak van 20 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1235

(Welk WBV is van toepassing? Relevantie beleidswijzigingen voor declaratoire verblijfsaanspraken)

Samenvatting

De staatssecretaris betoogt terecht dat de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het in artikel 20 van de VWEU bedoelde afgeleide verblijfsrecht rechtstreeks voortvloeien uit de rechtspraak van het Hof, waaronder het arrest Chavez-Vilchez. De beoordeling of een vreemdeling een dergelijk declaratoir verblijfsrecht heeft dient de staatssecretaris daarom te verrichten aan de hand van die rechtspraak. Voor zover een in beleid gegeven uitleg niet of minder goed aansluit bij die

rechtspraak van het Hof, kan de staatssecretaris er niet toe worden verplicht dat beleid, alleen omdat het gold ten tijde van de aanvraag, toe te passen. Een dergelijke verplichting zou namelijk mee kunnen brengen dat een vreemdeling die niet voldoet aan de voorwaarden een document als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Vw 2000 op grond van een declaratoir Unierecht krijgt. De staatssecretaris is echter niet bevoegd een declaratoir verblijfsrecht op grond van artikel 20 van de VWEU vast te stellen als dat niet daadwerkelijk bestaat (vergelijk het arrest van het Hof van 27 juni 2018, Diallo, ECLI:EU:C:2018:499, punt 50 en 55). Een uitleg van het rechtzekerheidsbeginsel zoals dat besloten ligt in het oordeel door de rechtbank kan dan ook niet worden aanvaard. Artikel 3.103 van het Vb 2000 is opgenomen in afdeling 4 van hoofdstuk 3 van het Vb 2000, dat gaat over nationale verblijfsvergunningen regulier in de zin van artikel 14 en 20 van de Vw 2000. De vreemdeling heeft verzocht om bewijs van een declaratoir Unierechtelijk verblijfsrecht. Daarop is artikel 3.103 van het Vb 2000 niet van toepassing. De staatssecretaris betoogt daarom terecht dat hij met de aanpassing in WBV 2018/4 dat opvoedingstaken met een marginaal karakter niet worden aangemerkt als daadwerkelijke zorgtaken het beleid meer in lijn heeft gebracht met het arrest Chavez-Vilchez. Het vereisen van een bepaald gewicht aan de zorgtaken doet, anders dan de vreemdeling betoogt, ook recht aan het in punt 63 van het arrest geformuleerde uitgangspunt dat sprake is van een criterium van zeer bijzondere aard (vergelijk de arresten van het Hof van 8 mei 2018, K.A., ECLI:EU:C:2018:308, punt

51 en 27 februari 2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real, ECLI:EU:C:2020:119, punt 39). Als een ouder die onderdaan is van een derde land slechts zorg- en/of opvoedingstaken met een marginaal karakter verricht, of alleen omgang heeft met het kind dat Unieburger is, loopt dat kind door weigering van verblijf aan deze ouder niet het risico feitelijk te worden gedwongen het grondgebied van de Unie te verlaten.

Uitspraak van 2 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2067

(Uitleg begrip “openbare orde” in de Schengengrenscore)

Samenvatting

Uit het arrest van 12 december 2019, ECLI:EU:C:2019:1071 volgt dat artikel 6, eerste lid, aanhef en onder e, van de Schengengrenscore zich niet verzet tegen een nationale praktijk waarbij een terugkeerbesluit wordt vastgesteld tegen een niet-visumplichtige vreemdeling die zich voor kort verblijf op het grondgebied van de lidstaten bevindt (verblijf in de vrije termijn), als die vreemdeling wordt verdacht van het plegen van een strafbaar feit en dat daarbij niet is vereist dat wordt vastgesteld dat de persoonlijke gedragingen van die vreemdeling een daadwerkelijke, actuele en voldoende ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving vormen. Wel moeten de nationale autoriteiten rekening houden met het evenredigheidsbeginsel. Daaruit volgt dat het strafbare feit waarvan de vreemdeling wordt verdacht, in het licht van de aard ervan en de strafmaat,

ernstig genoeg moet zijn om te rechtvaardigen dat het verblijf van die vreemdeling op het grondgebied van de lidstaten onmiddellijk wordt beëindigd. Als de vreemdeling niet is veroordeeld, kunnen de bevoegde autoriteiten alleen stellen dat de vreemdeling een bedreiging vormt voor de openbare orde indien er met elkaar overeenstemmende, objectieve en nauwkeurige elementen zijn op grond waarvan de vreemdeling kan worden verdacht van het plegen van een strafbaar feit.

Uitspraak van 2 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2069

(Uitleg begrip “openbare orde” in artikel 6 eerste lid, van de Gezinsherenigingsrichtlijn)

Samenvatting

Uit deze punten van het arrest G.S. volgt dat artikel 6, eerste lid, van de Gezinsherenigingsrichtlijn zich niet verzet tegen een nationale praktijk waarbij een verzoek om toegang en verblijf van een gezinslid om redenen van openbare orde wordt afgewezen op grond van een strafrechtelijke veroordeling die is uitgesproken tijdens een eerder verblijf op het grondgebied van de desbetreffende lidstaat en dat daarbij niet is vereist dat wordt vastgesteld dat de persoonlijke gedragingen van die vreemdeling een daadwerkelijke, actuele en voldoende ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving vormen. Wel moeten de nationale autoriteiten rekening houden met het evenredigheidsbeginsel. Daaruit volgt dat het in het kader van de openbare orde noodzakelijk moet zijn om het verblijf van de desbetreffende

vreemdeling op het grondgebied van de lidstaat uit te sluiten. Dat betekent dat als een verzoek om toegang en verblijf van een gezinslid alleen op basis van een veroordeling voor een strafbaar feit wordt afgewezen, dat strafbare feit zo ernstig moet zijn of van dien aard dat het noodzakelijk is om het verblijf van die vreemdeling uit te sluiten. Daarnaast moeten de nationale autoriteiten volgens artikel 17 van de Gezinsherenigingsrichtlijn een individuele beoordeling verrichten van de situatie van de desbetreffende vreemdeling, waarbij rekening moet worden gehouden met de aard en de hechtheid van de gezinsband, de duur van het verblijf in de lidstaat en met het bestaan van familiebanden en culturele of sociale banden met het land van herkomst.

Uitspraak van 2 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2068

(Uitleg begrip “openbare orde” in artikel 6, tweede lid, van de Gezinsherenigingsrichtlijn)

Samenvatting

Uit het arrest van 12 december 2019, [ECLI:EU:C:2019:1072](#), volgt dat artikel 6, tweede lid, van de Gezinsherenigingsrichtlijn zich niet verzet tegen een nationale praktijk waarbij een verblijfstitel van een gezinslid wordt ingetrokken of verlenging van de geldigheidsduur daarvan wordt geweigerd om redenen van openbare orde als het desbetreffende gezinslid een voldoende zware straf is opgelegd ten opzichte van de duur van zijn verblijf en dat daarbij niet is vereist dat wordt vastgesteld dat de persoonlijke gedragingen van die vreemdeling een daadwerkelijke, actuele en voldoende

ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving vormen. Wel moeten de nationale autoriteiten rekening houden met het evenredigheidsbeginsel. Daaruit volgt dat het in het kader van de openbare orde noodzakelijk moet zijn om het verblijf van de desbetreffende vreemdeling op het grondgebied van de lidstaat uit te sluiten. Dat betekent dat als een intrekking van een verblijfstitel van een gezinslid of weigering van verlenging van de geldigheidsduur daarvan alleen is gebaseerd op een veroordeling voor een strafbaar feit, het strafbare feit dat aan die veroordeling ten grondslag ligt zo ernstig moet zijn of van dien aard dat het noodzakelijk is om het verblijf van die vreemdeling op het grondgebied van de lidstaat uit te sluiten. Daarnaast moeten de nationale autoriteiten volgens artikel 17 van de Gezinsherenigingsrichtlijn een individuele beoordeling verrichten van de situatie van de desbetreffende vreemdeling, waarbij rekening moet worden gehouden met de aard en de hechtheid van de gezinsband, de duur van het verblijf in de lidstaat en met het bestaan van familiebanden en culturele of sociale banden met het land van herkomst.

Uitspraak van 25 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2818

(Uitspraak na arrest HvJ EU over zeelieden)

Samenvatting

Anders dan de vreemdelingen en de bedrijven in hun zienswijze en brief van 20 augustus 2020 betogen en ter zitting bij de Afdeling hebben toegelicht, is het arrest van het Hof van 5 februari 2020, [ECLI:EU:C:2020:76](#), niet beperkt

tot lang liggende schepen. Ook als een zeevarende die aanmonstert op een niet lang liggend schip zich meldt bij een grensdoorlaatpost, mag er alleen een uitreisstempel in zijn reisdocument worden geplaatst als door het melden van de op handen zijnde afvaart van het betrokken schip duidelijk is dat op korte termijn sprake zal zijn van de daadwerkelijke overschrijding van de buitengrens van het Schengengebied.

Uitspraak van 23 december 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:3034

(Prejudiciële vraag over ambtshalve toetsing in bewaringszaken)

Samenvatting

Tot vandaag heeft de Afdeling geen aanleiding gezien om te twifelen aan haar bestaande jurisprudentie dat die beginselen [*het gelijkheidsbeginsel en het doeltreffendheidsbeginsel*] niet zonder meer in de weg staan aan de beperkte ambtshalve toetsing die wordt voorschreven door de Nederlandse procedurele regels. De voorwaarden voor bewaring nemen niet dezelfde positie in als nationale bepalingen van openbare orde. Verder hebben vreemdelingen alle mogelijkheid om beroepsgronden aan te voeren over de verschillende voorwaarden voor bewaring. Over het voorgaande is naar aanleiding van de voorliggende zaken twijfel ontstaan. Zo blijkt niet dat het Hof ambtshalve toetsing in bewaringszaken heeft uitgesloten in haar arresten waarin uitleg is gegeven aan artikel 15 van de Terugkeerrichtlijn, heeft het Hof in verschillende soorten consumentenzaken een verplichting tot ambtshalve toetsing

aangenomen en kan niet worden uitgesloten dat uit artikel 6 van het EU Handvest een dergelijke verplichting voortvloeit. Als het Unierecht zo wordt uitgelegd dat de rechtbank verplicht is ambtshalve de rechtmatigheid van alle voorwaarden voor bewaring te toetsen, kan de beperkte ambtshalve toetsing zoals die in het nationale recht is geregeld, geen stand houden. De Afdeling heeft daarom de volgende prejudiciële vraag gesteld:

Verplicht het Unierecht, meer in het bijzonder artikel 15, tweede lid, van de Terugkeerrichtlijn en artikel 9 van de Opvangrichtlijn, gelezen in samenhang met artikel 6 van het EU Handvest, tot een ambtshalve toetsing in die zin dat de rechter verplicht is uit eigen beweging (*ex officio*) te beoordelen of aan alle voorwaarden voor bewaring is voldaan, met inbegrip van de voorwaarden waarvan de vreemdeling niet heeft betwist dat eraan is voldaan, terwijl hij daartoe wel de mogelijkheid had?

Regulier

Uitspraak van 3 juni 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:1306

(WW- en ZW-uitkeringen moeten ook worden meegenomen bij het middelenvereiste)

Samenvatting

Het begrip sociale bijstand gaat over bijstand van overheidswege, ongeacht of het om het nationale, regionale of lokale niveau gaat, waarop een beroep wordt gedaan door

een persoon die niet beschikt over inkomsten die volstaan om in zijn eigen onderhoud en dat van zijn gezin te voorzien (zie het arrest Chakroun, punt 46). Zoals de Afdeling eerder in het kader van de duurzaamheid van de middelen heeft overwogen, valt een werkloosheidsuitkering hier niet onder (zie de uitspraak van 2 oktober 2017). Deze uitkering wordt niet van overheidswege verstrekt. Om in aanmerking te komen voor een werkloosheidsuitkering moet een betrokkene namelijk in zijn hoedanigheid van werknemer premies hebben afgedragen. Van een beroep op het stelsel voor sociale bijstand is dan ook geen sprake (vgl. de arresten van het Hof van 25 februari 1999, Ferreiro Alvite, punt 26, [ECLI:EU:C:1999:90](#) en 25 februari 2016, García-Nieto, punt 53, [ECLI:EU:C:2016:114](#)). Hetzelfde geldt voor een ziektewetuitkering. Daar moeten ook premies voor worden afgedragen. Hieruit volgt dat de omstandigheid dat referent werkloosheids- en ziektewetuitkeringen heeft ontvangen, onvoldoende is om te oordelen dat zij niet aan het middelenvereiste voldoet.

Uitspraak van 8 oktober 2020,

ECLI:NL:RVS:2020:2398

(Eisen erkend referent voor vreemdeling die van studie wisselt)

Samenvatting

Uit de totstandkomingsgeschiedenis van de Wet modern migratiebeleid (Kamerstukken II 2008/09, 32 052, nr. 3, blz. 22 en 30-32) en het Besluit modern migratiebeleid (nota van

toelichting, blz. 51 en 139; Stb. 2010, 307) volgt dat de wetgever bewust heeft gekozen voor een stelsel waarbij het verblijfsrecht van een vreemdeling gekoppeld is aan een referent. Voor een verblijfsvergunning regulier onder de beperking 'studie' is vereist dat voor de vreemdeling een erkend referent optreedt als bedoeld in artikel 2c van de Vw 2000. Die referent stelt zelf vast of een vreemdeling aan de geldende voorwaarden voldoet en legt daartoe een verklaring af ten behoeve van de staatssecretaris, die in beginsel uitgaat van de juistheid daarvan. Verder is het voor een vreemdeling met een verblijfsvergunning regulier onder de beperking 'studie' mogelijk om na het afronden van zijn studie onder dezelfde verblijfsvergunning een nieuwe studie te volgen, bijvoorbeeld aan een andere onderwijsinstelling die dan als referent optreedt. Volgens artikelen 4.20 en 4.26 van het VV 2000, in samenhang gelezen met paragraaf B1/5.3 van de Vc 2000, moet die nieuwe referent zich met een formulier referent stellen voor de vreemdeling en daarbij verklaren dat de vreemdeling nog steeds aan alle voorwaarden van zijn verblijfsvergunning voldoet. Die melding moet binnen vier weken na de opgetreden wijziging zijn ontvangen door de staatssecretaris.

Algemene kamer

Kinderopvangtoeslag

Uitspraak van 5 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:356

(Door verrekening van het voorschot kinderopvangtoeslag over 2016 met de vordering over 2012 is dit voorschot niet uitbetaald. Door de vaststelling van de toeslag op nihil en de terugvordering is de ouder in ernstige financiële problemen gekomen, te meer nu ook in het toeslagjaar 2015 de kinderopvangtoeslag is verrekend met een vordering. Onder verwijzing naar haar uitspraken van 23 oktober 2019 komt de Afdeling tot het oordeel dat de Belastingdienst/Toeslagen deze omstandigheden bij zijn besluitvorming had moeten betrekken)

Samenvatting

De Belastingdienst/Toeslagen heeft de kinderopvangtoeslag van de ouder over 2016 definitief vastgesteld op nihil omdat de ouder niet alle kosten voor de kinderopvang heeft betaald en een bedrag van € 11.718,00 van hem teruggevorderd. De dienst heeft het daartegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard. De rechtbank heeft het door de ouder tegen het besluit op bezwaar ingestelde beroep ongegrond verklaard. Op het moment dat de rechtbank uitspraak deed, was het vaste rechtspraak dat in het geheel geen recht op kinderopvangtoeslag bestond als de aanvrager niet kon aantonen het volledige bedrag aan kosten daadwerkelijk te hebben betaald. Als een deel van de kosten aantoonbaar was voldaan, kon dus geen aanspraak worden gemaakt op een evenredig lager voorschot of lagere tegemoetkoming.

Bij uitspraak van 23 oktober 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:3535](#), is de Afdeling teruggekomen van die rechtspraak. De minister van Financiën heeft aan deze uitspraak gevolg gegeven door in het Verzamelbesluit Toeslagen (Stcrt. 2019, nr. 70486) te bepalen dat recht op kinderopvangtoeslag bestaat naar rato van het bedrag aan kosten dat de ouder tijdig heeft betaald aan de kinderopvangorganisatie.

Ook is de Afdeling bij uitspraak van 23 oktober 2019 ([ECLI:NL:RVS:2019:3536](#)) teruggekomen van vaste rechtspraak over de terugvordering. Zij heeft daarin overwogen dat in artikel 26 van de Awir niet imperatief is voorgeschreven dat de Belastingdienst/Toeslagen het gehele bedrag dat de belanghebbende is verschuldigd terugvordert. De Belastingdienst/Toeslagen moet bij het besluit tot terugvordering op grond van artikel 3:4, eerste lid, van de Awb de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen afwegen en de dienst kan onder bijzondere omstandigheden van terugvordering afzien of het terug te vorderen bedrag matigen.

Vaststaat dat de ouder in 2016 € 12.370,00 aan kosten voor kinderopvang heeft gehad. De Belastingdienst/Toeslagen heeft voor die kosten een voorschot van € 11.596,00 toegekend, maar dit voorschot niet uitbetaald en verrekend met een vordering kinderopvangtoeslag over 2012. Uit de bankafschriften van de ouder volgt dat hij in 2016 in totaal € 1.500,00 heeft betaald aan het gastouderbureau (iedere maand € 125,00). Hij heeft dus dit deel van de kosten tijdig betaald.

Het op nihil stellen van de kinderopvangtoeslag over 2016 heeft geleid tot de terugvordering van het voorschot kinderopvangtoeslag over dat jaar. De ouder dient € 11.718,00 terug te betalen aan de Belastingdienst/Toeslagen. Daarnaast dient hij ook een aanmerkelijk bedrag aan kosten voor kinderopvang over 2016 te voldoen aan het gastouderbureau. De verrekening van het voorschot kinderopvangtoeslag over 2016 met de vordering over 2012 heeft er namelijk toe geleid dat het voorschot in zijn geheel niet is uitbetaald. Dit betekent dat het voorschot wel aan de ouder ten goede is gekomen, maar dat hij het voorschot niet heeft kunnen gebruiken om een groot bedrag aan opvangkosten aan het gastouderbureau te betalen. Hij heeft ter zitting toegelicht dat hij een lopend krediet heeft gebruikt voor betalingen aan het bureau. Gelet op het voorgaande is de ouder door de op nihilstelling van de kinderopvangtoeslag over 2016 en de terugvordering in ernstige financiële problemen gekomen. Daarbij komt dat ook in het voorafgaande toeslagjaar 2015 de kinderopvangtoeslag is verrekend met een vordering, zodat de financiële problemen zich langdurig voordoen.

Gelet hierop had de Belastingdienst/Toeslagen deze omstandigheden bij het op nihil stellen van de kinderopvangtoeslag over 2016 en de terugvordering moeten betrekken. Het besluit van 2 april 2018 is om die reden ondeugdelijk gemotiveerd. Het hoger beroep wordt gegrond verklaard.

Onderwijs

Uitspraak van 30 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1842

(De minister van OCW hoeft een plan van scholen dat hij op grond van de taakverwaarlozingsbepalingen van de Gemeentewet heeft vastgesteld, niet ook nog goed te keuren)

Samenvatting

Bij uitspraak van 25 juni 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:1512](#), heeft de Afdeling zich onbevoegd verklaard kennis te nemen van het beroep van de raad van de gemeente Westland tegen de brief van de minister van 23 oktober 2019, waarbij hij de raad heeft medegedeeld dat goedkeuring is verleend aan het plan van scholen 2020–2023, met daarin opgenomen de islamitische school van Yunus Emre. Tegen deze uitspraak heeft de raad verzet gedaan.

De Afdeling heeft in haar uitspraak van 25 juni 2020 overwogen dat de minister het plan van scholen 2020–2023 voor de gemeente Westland niet hoefde goed te keuren, omdat hij bij besluit van 11 juli 2019 dit plan zelf heeft vastgesteld en een bestuursorgaan een door hemzelf genomen besluit niet kan goedkeuren. De Afdeling heeft daarom geoordeeld dat de brief van de minister van 23 oktober 2019 niet is gericht op rechtsgevolg en dus geen besluit als bedoeld in artikel 1:3, eerste lid, van de Awb bevat. De Afdeling heeft zich om die reden onbevoegd verklaard kennis te nemen van het door de raad ingestelde beroep.

De raad voert in verzet aan dat de Afdeling in haar uitspraak van 25 juni 2020 over het hoofd heeft gezien dat de minister zijn indeplaatsstellingsbesluit van 11 juli 2019 namens de raad heeft genomen en dit besluit formeel een besluit van de raad is. Door te oordelen dat goedkeuring van dit besluit niet nodig is, wordt de raad door de Afdeling de mogelijkheid ontnomen om inhoudelijk in te gaan op het goedkeuringsbesluit. De minister had, aldus de raad, rekening moeten houden met sinds 2016 gewijzigde omstandigheden.

Beoordeling van het verzet

Op grond van artikel 124, eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 124b van de Gemeentewet, kan de minister, wanneer de raad een bij of krachtens een andere dan deze wet gevorderde beslissing niet of niet naar behoren neemt, besluiten daarin namens de raad te voorzien ten laste van de gemeente.

De minister heeft bij besluit van 11 juli 2019, met toepassing van de hem op grond van deze bepalingen toekomende bevoegdheid, besloten tot vaststelling van het plan van scholen 2020–2023 voor de gemeente Westland, met daarin opgenomen de islamitische basisschool van Yunus Emre. Dit besluit is – ook formeel – een besluit van de minister. De Afdeling heeft in haar uitspraak van 29 januari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:263](#), waarbij op het beroep van de raad tegen het besluit van 11 juli 2019 is beslist, dit besluit ook aangemerkt als een besluit van de minister. Dit lag ook voor de hand, omdat de minister dit besluit juist heeft genomen

omdat de raad nalatig is gebleven de door artikel 79, zevende lid, van de Wet op het primair onderwijs (hierna: WPO) gevorderde beslissing tot opnemng van de school in kwestie in het plan van scholen 2020–2023 te nemen. Zou het besluit van 11 juli 2019 als een besluit van de raad moeten worden aangemerkt, zoals de raad betoogt, dan zou zich de ongerijmde situatie voordoen dat de raad met zijn destijds tegen het besluit van 11 juli 2019 ingestelde beroep tegen een besluit van de raad zou zijn opgekomen. Het betoog van de raad kan dan ook niet worden gevolgd.

Omdat het besluit van 11 juli 2019 tot vaststelling van het plan van scholen 2020–2023 voor de gemeente Westland een besluit van de minister is en een bestuursorgaan niet een door hemzelf genomen besluit kan goedkeuren, heeft de Afdeling in haar uitspraak van 25 juni 2020 terecht overwogen dat dit besluit geen goedkeuring van de minister behoeft, de brief van de minister van 23 oktober 2019 daarom niet is gericht op rechtsgevolg en die brief dus geen besluit als bedoeld in artikel 1:3, eerste lid, van de Awb bevat. De Afdeling heeft zich daarom terecht onbevoegd verklaard kennis te nemen van het door de raad ingestelde beroep.

Voor zover de raad heeft betoogd dat hem door het oordeel van de Afdeling dat goedkeuring van het besluit van 11 juli 2019 niet nodig is, de mogelijkheid wordt ontnomen om inhoudelijk in te gaan op het in zijn ogen aanwezige goedkeuringsbesluit, overweegt de Afdeling dat het de raad niet aan rechtsbescherming heeft ontbroken. De raad heeft de

gelegenheid gehad het besluit van de minister van 11 juli 2019 aan te vechten, van welke gelegenheid de raad ook gebruik heeft gemaakt. Bij uitspraak van 29 januari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:263](#), heeft de Afdeling dit beroep ongegrond verklaard. In die uitspraak heeft de Afdeling reeds overwogen dat de raad op grond van artikel 79, zevende lid, van de WPO verplicht is de school in kwestie op te nemen in het plan van scholen 2020–2023. Dat de raad ervan overtuigd is dat die school, vanwege onder meer gewijzigde omstandigheden, niet aan de stichtingsnorm voldoet, doet daaraan naar de Afdeling in die uitspraak oordeelde niet af. De Afdeling overwoog daartoe dat genoemde bepaling aan de raad geen ruimte laat om opnieuw integraal te beoordelen of de school aan de stichtingsnorm voldoet. In het verzetschrift betoogt de raad opnieuw dat de school, vanwege gewijzigde omstandigheden, niet aan de stichtingsnorm voldoet, maar dit betoog, nog daargelaten dat dit aan de conclusie onder 5 niet kan afdoen, stuit opnieuw af op de dwingende formulering van artikel 79, zevende lid, van de WPO. Het verzet wordt ongegrond verklaard.

Schadevergoeding/Vertrouwensbeginsel

Uitspraak van 4 november 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:2606](#)

(Beslissing op basis van de Schaderegeling Stichting Calamiteitenfonds Mijn(water)schade Limburg is een besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, Awb. Intrekking van de toegekende voorziening is in strijd met het vertrouwensbeginsel. De uitlatingen waaraan gerechtvaardigde verwachtingen mochten worden ontleend, kunnen worden toegerekend aan het Calamiteitenfonds. Geen zwaarder wegende belangen die aan het honoreren van de gewekte verwachtingen in de weg staan)

Samenvatting

De eigenares van een woning heeft verzocht om een voorziening uit het Calamiteitenfonds voor haar woning in Brunssum. Het bestuur van de stichting Calamiteitenfonds Mijn(water)schade Limburg (verder: het Calamiteitenfonds) heeft eind 2017 besloten dat de eigenares voor een dergelijke voorziening in aanmerking komt. De betrokken woning ligt op de breuklijn van de concessie van de voormalige staatsmijn Hendrik en vertoont scheurvorming als gevolg van de mijnbouwactiviteiten.

De woning staat sinds het overlijden van de voormalige eigenares begin 2018 leeg. De erven wensen de woning te verkopen en stellen aanspraak te maken op een voorziening uit het Calamiteitenfonds om ernstige bouwkundige gebreken aan de woning te laten herstellen.

Het Calamiteitenfonds heeft zijn besluit dat aanspraak kan worden gemaakt op een voorziening uit het Calamiteitenfonds ingetrokken, omdat niet meer aan het hoofdbewonerscriterium werd voldaan.

De Afdeling overweegt allereerst dat de Schaderegeling Stichting Calamiteitenfonds Mijn(water)schade Limburg een publiekrechtelijk karakter heeft, zodat een beslissing op basis van de Schaderegeling moet worden aangemerkt als een besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb. Dit oordeel sluit aan bij een ontwikkeling in de rechtspraak die mede vorm heeft gekregen in de uitspraken van de Afdeling van 14 mei 1986, [ECLI:NL:RVS:1986:AM9085](#) (Metroschade) en 30 november 1995, [ECLI:NL:RVS:1995:ZF1850](#) (Silicose).

Het vertrouwensbeginsel

Voor een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel is vereist dat de betrokkene aannemelijk maakt dat van de zijde van de overheid toezeggingen of andere uitlatingen zijn gedaan of gedragingen zijn verricht waaruit de betrokkene in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs kon en mocht afleiden of en zo ja, hoe het bestuursorgaan in een concreet geval een bevoegdheid zou uitoefenen (stap 1). Verder is vereist dat de toezegging, andere uitlating of gedraging aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend. Dat is het geval als de betrokkene in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs kon en mocht veronderstellen dat degene die de uitlating deed of de gedraging verrichtte de opvatting van het bevoegde orgaan vertolkte (stap 2). Dat sprake is van

gerechtvaardigde verwachtingen betekent niet dat daaraan altijd moet worden voldaan. Zwaarder wegende belangen, zoals het algemeen belang of de belangen van derden, kunnen daaraan in de weg staan (stap 3).

Naar het oordeel van de Afdeling hebben de erven aannemelijk gemaakt dat van de zijde van het Calamiteitenfonds uitlatingen zijn gedaan als bedoeld in stap 1. Uit die uitlatingen mochten de erven redelijkerwijs afleiden dat het hoofdbewonerscriterium van artikel 3 niet voor hen zou gelden. Dat criterium houdt in dat uitsluitend de eigenaar-bewoner van een hoofdwoning of de huurder een verzoek kan indienen om een voorziening en dus in aanmerking kan komen voor een voorziening.

De tweede stap. Tussen partijen is niet in geschil dat de uitlatingen, waaraan de erven gerechtvaardigde verwachtingen mochten ontleen, kunnen worden toegerekend aan het Calamiteitenfonds.

De derde stap. De Afdeling is van oordeel dat het Calamiteitenfonds in redelijkheid niet tot intrekking van de voorziening heeft kunnen overgaan. Het Calamiteitenfonds betoogt op zich terecht dat het in strijd met de inhoud en het doel van de Schaderegeling is om een voorziening toe te kennen die niet dient om een concrete schrijnende woonsituatie op te heffen. Het fonds is niet bedoeld voor compensatie van vermogensschade. Het moet er echter voor worden gehouden dat het Calamiteitenfonds met toepassing van de hardheidsclausule aanleiding heeft gezien vanwege het

vergevoerde stadium van de behandeling van de aanvraag van de voormalige eigenares de procedure met de erven voort te zetten. Met de enkele verwijzing naar het budgetplafond in artikel 7, eerste lid, van de Schaderegeling heeft het Calamiteitenfonds niet concreet gemaakt dat dit in de weg staat aan het honoreren van de verwachtingen van de erven. Daarbij komt dat niet inzichtelijk is dat extra kosten ten laste van het budget komen in het geval het fonds een voorziening moet bekostigen aan de erven. Nieuwe bewoners kunnen namelijk eenzelfde aanvraag doen. Het risico op ongewenste precedentwerking staat evenmin in de weg aan het honoreren van de gewekte verwachtingen. Het Calamiteitenfonds kan in een volgend vergelijkbaar geval uitleggen dat het een onjuiste toepassing heeft gegeven aan de hardheidsclausule en kan vasthouden aan het uitgangspunt dat een voorziening uit het Calamiteitenfonds ertoe strekt om een schrijnende woonsituatie van een concrete bewoner op te heffen.

Het hoger beroep van het Calamiteitenfonds wordt ongegrond verklaard.

Subsidie

Uitspraak van 23 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:30078

(Gelden die de minister destijds aan de stichting heeft verstrekt voor het financieren van panden voor de jeugdzorg, zijn aan te merken als subsidie. Artikel 13 Beginselenwet voor de kindbescherming bood daarvoor een publiekrechtelijke grondslag. Voor terugvordering van de subsidie bestond geen publiekrechtelijke grondslag. Titel 4.2 Awb was op moment subsidieverlening nog niet in werking getreden. Verder is niet gebleken dat aan de subsidie een terugbetalingsverplichting bij verkoop van de panden is verbonden. Aan de Wet terugvordering staatssteun kan de minister geen bevoegdheid tot het wijzigen van de subsidiebeschikking ontleen)

Samenvatting

De stichting – een jeugdhulpaanbieder – was in het bezit van drie panden in Amersfoort. Voor de aankoop daarvan heeft de minister destijds gelden verstrekt. In verband daarmee zijn ten behoeve van de Staat op de desbetreffende percelen drie waarborghypotheken gevestigd. In november 2015 heeft de stichting twee van de panden verkocht. De minister heeft daarna aan de stichting meegedeeld dat de oorspronkelijke waarde van de gevestigde waarborghypotheek, verminderd met de administratiekosten van de notaris voor het depot en de daarover berekende BTW, dient te worden teruggestort. Dat komt neer op een bedrag van € 629.270,00. Bij het besluit op bezwaar heeft de minister het bedrag van de terugvordering verlaagd en vastgesteld op € 429.270,00.

De Afdeling zag zich gesteld voor de vraag of er een publiekrechtelijke grondslag was waardoor de verstrekking van de gelden als subsidie kan worden aangemerkt en, als die vraag bevestigend kan worden beantwoord, wat de publiekrechtelijke grondslag is voor de terugvordering.

Gaat het om subsidie?

Partijen beschikken door het tijdsverloop niet meer over de stukken die specifiek betrekking hebben op de financiering destijds, maar zij verschillen er niet over van mening dat de gelden die de minister destijds aan de stichting heeft verstrekt voor het financieren van de panden voor de jeugdzorg, zijn aan te merken als subsidie. De Afdeling kan partijen in dit uitgangspunt volgen. Artikel 13 van de Beginselenwet bood een publiekrechtelijke grondslag voor de subsidie, die werd aangeduid als bouwsubsidie. De Afdeling is het eens met het betoog van de minister dat de omstandigheid dat geen afschrift meer kan worden overgelegd van een subsidiebeschikking niet afdoet aan de kwalificatie van de verstrekking van de financiële middelen als subsidie. In zoverre is er geen sprake van een privaatrechtelijke verhouding tussen partijen, maar van een publiekrechtelijke, namelijk subsidieverlening.

Is er een publiekrechtelijke grondslag voor terugvordering?

De minister stelt zich primair op het standpunt dat die grondslag wordt gevormd door de subsidietitel van de Awb. Door de verkoop van de twee panden in 2016 is een wezenlijke subsidievoorwaarde niet nageleefd. Daarom heeft

hij de bevoegdheid met toepassing van artikel 4:49, eerste lid, aanhef en onder c, van de Awb de subsidie op een lager bedrag vast te stellen. Die lagere vaststelling leidt ertoe dat de subsidie onverschuldigd is betaald voor zover het bedrag overeenkomt met het bedrag van de hypotheek op de twee panden. Het onverschuldigd betaalde subsidiebedrag kan vervolgens met toepassing van artikel 4:57, eerste lid, van de Awb van de stichting worden teruggevorderd, aldus de minister.

De Afdeling acht dit standpunt van de minister niet juist. Op de intrekking en terugvordering van een subsidie die is verleend of vastgesteld vóór 1 januari 1998 is het recht van toepassing zoals dat gold voor de inwerkingtreding van titel 4.2 van de Awb. De minister kon de intrekking van de subsidie daarom niet baseren op artikel 4:49 van de Awb en de terugvordering niet op artikel 4:57 van de Awb.

De minister heeft terecht aangenomen dat de Beginselenwet en het Uitvoeringsbesluit geen zelfstandige grondslag meer konden bieden voor de terugvordering. Op 1 juli 1989 is de Wet op de jeugdhulpverlening in werking getreden. In artikel 88 van die wet is bepaald dat de Beginselenwet wordt ingetrokken. Dat betekent dat de Beginselenwet en het daarop gebaseerde Uitvoeringsbesluit zijn vervallen. Er is niet voorzien in overgangsrecht dat voor de bouwsubsidie relevant is. De vervallen wetgeving kan niettemin indirect haar gelding behouden als uit het besluit waarbij de subsidie is verleend zou blijken dat aan de subsidie de door de minister

ingeroepen terugbetalingsverplichting bij verkoop zou zijn verbonden.

Dat het indertijd, mede gelet op het toepasselijke wettelijke kader, gebruikelijk was om een terugbetalingsverplichting bij verkoop op te nemen en dat tot zekerheid daarvan een waarborghypotheek werd gevestigd, is uit het oogpunt van rechtszekerheid verder onvoldoende om ervan uit te gaan dat die publiekrechtelijke terugbetalingsverplichting daadwerkelijk bij een subsidiebesluit is opgelegd aan de stichting als ontvanger van de subsidie. Het ontbreken van stukken over de subsidieverlening komt voor risico van de minister. Weliswaar gold ten tijde van belang in het ongeschreven bestuursrecht dat een bestuursorgaan in beginsel niet de bevoegdheid kan worden ontzegd een begunstigende beschikking met terugwerkende kracht in te trekken als de omstandigheden daartoe aanleiding geven, maar van dergelijke omstandigheden is hier geen sprake. Enige vergoedingsplicht voor de verstrekte subsidie kan immers niet worden vastgesteld.

De minister heeft verder nog betoogd dat wanneer niet zou zijn overgegaan tot terugvordering maar tot royement van de hypotheek om niet, sprake zou zijn van onrechtmatige staatssteun als bedoeld in artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Voor zover de minister stelt dat hij beoogd heeft een beschikking over de in 1976 verstrekte bouwsubsidie te wijzigen is dat nu niet meer na te gaan omdat de desbetreffende beschikking niet is

overgelegd. Daardoor valt ook niet vast te stellen of de te wijzigen subsidiebeschikking door de verkoop en levering van de panden in 2016 in strijd is gekomen met artikel 108, derde lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Dat is door de minister in zijn besluiten van 26 januari 2018 en 11 oktober 2018 ook niet onderbouwd. Dat betekent dat de minister in dit geval geen wijzigingsbevoegdheid aan de Wet terugvordering staatssteun kan ontnemen, nog daargelaten de vraag of de bevoegdheid tot het wijzigen van de beschikking waarbij de bouwsubsidie is verstrekt in dit geval, na ruim veertig jaar, is verjaard. Het hoger beroep van de minister wordt ongegrond verklaard.

Uitspraak van 25 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:851

(De rechtszekerheid verzet zich ertegen dat het college van gedeputeerde staten in 2018 de subsidie vaststelt op een lager bedrag dan het in 2009 verleende voorschot, met een terugvordering tot gevolg. Het uitzonderlijk lange stilzitten van het college heeft ervoor gezorgd dat de Stichting nu in bewijsnood verkeert. Het is niet redelijk de gevolgen daarvan voor rekening van de Stichting te laten komen)

Samenvatting

Bij besluit van 18 juni 2009 heeft het college van gedeputeerde staten van Zuid-Holland aan de Stichting een subsidie verleend van maximaal € 13.000,00. Daarbij is een voorschot verstrekt van € 10.400,00. Bij het besluit van 16 januari 2018 heeft het college de subsidie op nihil vastgesteld,

omdat de Stichting niet heeft aangetoond dat de activiteiten daadwerkelijk hebben plaatsgevonden en zij niet heeft voldaan aan de verplichting om tijdig een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in te dienen en wijzigingen te melden. Bij hetzelfde besluit heeft het college besloten het eerder verstrekte voorschot terug te vorderen.

In het besluit van 18 juni 2009 is vermeld dat de Stichting de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend uiterlijk op 31 december 2009 moet hebben uitgevoerd en binnen 26 weken na afloop van het project een aanvraag tot subsidievaststelling moet indienen. Die termijn is nadien verlengd tot 31 december 2010. Bij brief van 30 mei 2017 heeft het college een nieuwe termijn gesteld waarbinnen de aanvraag tot subsidievaststelling moest zijn ingediend. Omdat de Stichting ook binnen die termijn geen aanvraag tot subsidievaststelling had ingediend, heeft het college de subsidie ambtshalve op nihil vastgesteld.

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in de uitspraak van 1 juni 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:1484](#), moeten burgers en instanties in het algemeen erop bedacht zijn dat men ten minste vijf jaar kan zijn gehouden bewijs te leveren van bepaalde rechtsfeiten en daarbij over relevante gegevens en bescheiden moet kunnen beschikken. De verjarings- en vervaltermijnen strekken er in ieder geval toe te voorkomen dat burgers en instanties worden gedwongen om bewijsmiddelen tot in lengte van jaren te bewaren. Dat is ook de gedachte achter de door de wetgever in het civiele recht

opgenomen verjarings- en vervaltermijnen, zoals neergelegd in de artikelen 3:307-311 van het Burgerlijk Wetboek.

De Stichting valt aan te rekenen dat zij niet uiterlijk 31 december 2010 een aanvraag tot subsidievaststelling heeft gedaan, maar uiteindelijk heeft het uitzonderlijk lange stilzitten van het college ervoor gezorgd dat de Stichting nu in bewijsnood verkeert. Het is niet redelijk de gevolgen daarvan volledig voor rekening van de Stichting te laten komen. Het beginsel van de rechtszekerheid brengt mee dat in dit geval het risico van bewijsnood aan het college moet worden toegerekend. De conclusie is daarom dat het college in dit geval de subsidie niet ambtshalve mocht vaststellen op een lager bedrag dan het verleende voorschot. Het hoger beroep wordt gegrond verklaard. De Afdeling voorziet zelf in de zaak door het besluit van 16 januari 2018 te herroepen, de subsidie vast te stellen op € 10.400,00 en te bepalen dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit.

Uitspraak van 29 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1166

(De Wnb biedt geen grondslag voor het toekennen van schadevergoeding als gevolg van een aanwijzingsbesluit als bedoeld in art. 2.1, eerste lid, van die wet. Beheerder en eigenaar van havengebied is een niet-gouvernementele organisatie in de zin van art. 34 EVRM en komt daarom een beroep toe op het bepaalde in art. 1 van het EP bij het EVRM. Minister had moeten beoordelen of er een “fair balance” is getroffen tussen het algemeen belang enerzijds en

de bescherming van individuele rechten anderzijds en moeten ingaan op betoog dat sprake is van een individuele buitensporige last)

Samenvatting

Onder de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wordt hierna ook verstaan diens rechtsvoorgangers.

Inleiding

North Sea Port is beheerder en eigenaar van het havengebied Sloehaven ten oosten van Vlissingen. Bij besluit van 7 augustus 2012 (hierna: het wijzigingsbesluit) heeft de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie de begrenzing van het Natura 2000-gebied ‘Westerschelde & Saeftinghe’ gewijzigd. Deze wijziging betreft een uitbreiding van het Natura 2000-gebied op het Rammekensschor, dat is gelegen nabij de Sloehaven, in oostelijke richting. North Sea Port heeft in het gebied, waarop de wijziging betrekking heeft, een perceel in eigendom, hierna aangeduid als perceel B3. Daarnaast heeft zij ten noorden hiervan percelen in eigendom, hierna aangeduid als de percelen B1 en B2.

Op 8 november 2016 heeft Zeeland Seaports een verzoek om schadevergoeding bij de staatssecretaris van Economische Zaken ingediend. Als grondslag heeft zij genoemd artikel 31, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: de Nbw 1998) en ook het beginsel van de gelijkheid van de openbare lasten (het égalité-beginsel). Zij stelt dat zij als

gevolg van het wijzigingsbesluit schade lijdt van ongeveer € 19,1 miljoen, omdat door het wijzigingsbesluit het voor haar niet meer mogelijk is om perceel B3 te ontwikkelen en om op perceel B3 een nieuwe natte ontsluiting van het havengebied aan te leggen ten behoeve van de percelen B1 en B2.

De besluiten van de minister

Omdat ingevolge artikel 6.3, eerste lid, van de Wnb, besluiten als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, zijn uitgezonderd van de mogelijkheid voor toekenning van een vergoeding, dient het verzoek te worden afgewezen. Bij het besluit van 20 september 2017 heeft de minister het besluit van 8 februari 2017 onder aanvulling van de motivering gehandhaafd. De minister heeft daaraan nog toegevoegd dat het égalité-beginsel evenmin een grondslag kan vormen voor het toekennen van een vergoeding.

Het hoger beroep

- nationaal recht

Ingevolge artikel 9.10, eerste lid, van de Wnb worden aanhangige procedures tot het nemen van een besluit krachtens de Nbw 1998 vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb op 1 januari 2017 overeenkomstig het bepaalde bij en krachtens de Wnb behandeld. De duidelijke tekst van die bepaling laat geen ruimte voor andere mogelijkheden. Gelet op deze bewuste keuze van de wetgever is voor het toepasselijk recht dus niet

van belang dat ten tijde van het nemen van het wijzigingsbesluit en het indienen van het verzoek om schadevergoeding de Nbw 1998 nog van toepassing was. Dit betekent dat de rechtbank terecht heeft overwogen dat het verzoek van North Sea Port om schadevergoeding, nu daarop op die datum nog niet was beslist, moest worden beoordeeld met toepassing van de Wnb.

De beoordeling van de stelling van North Sea Port dat de keuze voor onmiddellijke werking in strijd is met de rechtszekerheid zou neerkomen op een toetsing door de Afdeling van een wet in formele zin aan de algemene rechtsbeginselen. Maar de Afdeling kan niet in die beoordeling treden.

Zoals North Sea Port ter zitting heeft erkend, is de tekst van artikel 6.3 van de Wnb duidelijk en biedt dit artikel geen grondslag voor tegemoetkoming in schade zoals door haar is verzocht.

- EVRM en Handvest

North Sea Port betoogt dat de rechtbank niet heeft onderkend dat artikel 6.3, eerste lid, van de Wnb in strijd is met artikel 1 van het EP bij het EVRM en met artikel 17, eerste lid, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: het Handvest), voor zover dit artikellid aanwijzingsbesluiten als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, van die wet als schadeoorzaak uitsluit. Artikel 6.3, eerste lid, van de Wnb zou in dit geval daarom in zoverre buiten toepassing moeten worden gelaten.

De verplichting van de Staat om eigendomsrechten te respecteren, geldt ingevolge artikel 1 EP zowel ten aanzien van natuurlijke personen als rechtspersonen. Voor een uitzondering daarop is slechts plaats indien de rechtspersoon van publiekrechtelijke aard is en/of als een (in de staatsstructuur ingebedde) overheidsdienst moet worden aangemerkt.

Uit de door North Sea Port overgelegde stukken blijkt dat zij een rechtspersoon naar civiel recht is, met een eigen verantwoordelijkheid en eigen bevoegdheden en met belangen die niet geheel samenvallen met die van haar aandeelhouders. Zij ontplooit activiteiten in een op concurrentie gerichte omgeving en beschikt als naamloze vennootschap over institutionele en operationele onafhankelijkheid tegenover haar aandeelhouders. Niet gebleken is verder dat de aandeelhouders als overheden effectieve controle uitoefenen op de dagelijkse werking van de onderneming. Gelet hierop is de Afdeling van oordeel dat North Sea Port is aan te merken als een niet-gouvernementele organisatie in de zin van artikel 34 van het EVRM (vgl. het arrest van het Hof van Amsterdam van 1 november 2016, [ECLI:NL:GHAMS:2016:4285](#), over Eneco Holding N.V.). Gelet op het voorgaande komt North Sea Port een beroep toe op het bepaalde in artikel 1 van het EP bij het EVRM.

In de uitspraken van de Afdeling van 8 augustus 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:2671](#) en van 22 november 2006,

[ECLI:NL:RVS:2006:AZ2769](#), is eerder geoordeeld dat artikel 17 van het Handvest eenzelfde inhoud en reikwijdte heeft als het door artikel 1 van het EP bij het EVRM gewaarborgde recht. Niet is gebleken dat artikel 17, van het Handvest hier een verdergaande bescherming biedt dan artikel 1 van het EP bij het EVRM. De Afdeling zal in het hiernavolgende daarom volstaan met een bespreking van het beroep van North Sea Port op artikel 1 van het EP bij het EVRM.

De minister is in de besluitvorming in het geheel niet ingegaan op het beroep van North Sea Port op artikel 1 van het EP. Gelet op het eerder overwogene had de minister moeten beoordelen of er een 'fair balance' is getroffen tussen het algemeen belang enerzijds en de bescherming van individuele rechten, in dit geval van North Sea Port, anderzijds. In dat kader had de minister moeten ingaan op het betoog van North Sea Port, dat op haar een individuele buitensporige last rust en moeten ingaan op haar standpunt, dat de schade in dit geval rechtstreeks voortvloeit uit het wijzigingsbesluit en dat het aanvragen van een vergunning bij voorbaat kansloos is, in verband waarmee er geen belangstellende bedrijven meer zouden zijn en het wijzigingsbesluit dus met zich zou brengen dat van haar, ook vanwege de kosten van een vergunningaanvraag, redelijkerwijs niet kan worden gevergd dat zij daartoe overgaat. Het hoger beroep wordt gegrond verklaard.

Uitspraak van 1 april 2020,

[ECLI:NL:RVS:2020:898](#)

(In geval een bestuursorgaan in strijd met de AVG of de Uitvoeringswet AVG persoonsgegevens heeft verwerkt, kan in een groter aantal gevallen dan voorheen nu ook de bestuursrechter worden benaderd voor verzoeken om schadevergoeding tot een bedrag van € 25.000,00. Daarnaast blijft de weg naar de burgerlijke rechter openstaan. Inhoudelijk sluit de Afdeling aan bij de rechtspraak van de Hoge Raad. Om voor schadevergoeding in aanmerking te komen moet zijn voldaan aan de eisen van artikel 6:106 BW)

Samenvatting

De directeur van het Pieter Baan Centrum heeft in een tegen hem gerichte klachtprocedure zonder toestemming en buiten medeweten van betrokkene stukken met medische gegevens over hem verstrekt aan het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te Zwolle (hierna: het tuchtcollege). In de verzonden conceptrapportages waren strikt vertrouwelijke persoonsgegevens van betrokkene opgenomen.

Betrokkene heeft bij de minister bezwaar gemaakt tegen het overleggen van de rapportages en verzocht om schadevergoeding.

De rechtbank heeft geoordeeld dat het besluit van de minister onrechtmatig is en dat besluit vernietigd, voor zover daarbij geen schadevergoeding is toegekend. De rechtbank heeft, zelf voorziend, de minister veroordeelt tot het betalen

van een schadevergoeding van € 300,00 aan appelland. De minister heeft geen hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank.

Appelland stelt aanspraak te maken op een hogere schadevergoeding dan een bedrag van € 300,00.

Ambtshalve oordeel

De rechtbank heeft niet onderkend dat met de invoering van titel 8.4 in de Awb op grond van artikel 8:4, eerste lid, aanhef en onder f, van de Awb de mogelijkheid is vervallen om beroep in te stellen tegen een besluit over vergoeding van schade wegens onrechtmatig bestuurshandelen. Hieruit volgt dat de rechtbank het besluit van 17 mei 2018 weliswaar terecht, maar op onjuiste gronden, heeft vernietigd.

De uitspraak van de rechtbank komt voor vernietiging in aanmerking, voor zover de rechtbank het besluit van 31 maart 2018 heeft herroepen, heeft bepaald dat de minister een schadevergoeding van € 300,00 betaalt aan appelland en heeft bepaald dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit. De Afdeling zal het bezwaar tegen dit besluit alsnog niet-ontvankelijk verklaren.

De Afdeling zal hieronder het verzoek om schadevergoeding beoordelen.

In paragraaf 3.3. “Rechtsbescherming” van de Uitvoeringswet AVG, luidt artikel 34 als volgt:

Artikel 34. Toepasselijkheid Algemene wet bestuursrecht bij beslissing van bestuursorganen

“Een schriftelijke beslissing op een verzoek als bedoeld in de artikelen 15 tot en met 22 van de verordening wordt genomen binnen de in artikel 12, derde lid, van de verordening genoemde termijnen en geldt, voor zover deze is genomen door een bestuursorgaan, als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.”

De artikelen 15 tot en met 22 van de AVG bieden belanghebbenden, onder meer, het recht op inzage van persoonsgegevens, het recht op rectificatie of het wissen van persoonsgegevens, het recht op beperking van de hem betreffende verwerking, en ook het recht om tegen verwerking van persoonsgegevens bezwaar te maken, het recht op gegevensoverdraagbaarheid en het recht om niet uitsluitend aan geautomatiseerde gegevensverwerking te worden onderworpen.

Deze rechten zijn onlosmakelijk verbonden met de controle op de verwerking van persoonsgegevens en stellen de belanghebbenden in staat te achterhalen of persoonsgegevens op rechtmatige wijze zijn verwerkt en, onder meer, te verzoeken om schadevergoeding vanwege onrechtmatige verwerking.

Voor de wegen waarlangs het recht op schadevergoeding kan worden gerealiseerd, is in de Memorie van Toelichting (Kamerstukken II 2017-2018, 34851 nr. 3) bij de

Uitvoeringswet AVG in de implementatietabel bij artikel 82 opgenomen “Huidige titel 8.4 Awb of civiele rechter”. De Afdeling leidt hieruit af dat het mogelijk moet zijn zowel bij de bestuursrechter als bij de civiele rechter een aanspraak op vergoeding van schade als gevolg van een inbreuk op de AVG door een bestuursorgaan aan de orde te stellen.

De Afdeling leidt daarom uit artikel 8:88 van de Awb in samenhang gelezen met artikel 34 van de Uitvoeringswet AVG af dat het aansluit bij de bedoeling van de nationale wetgever dat aan dezelfde rechter die oordeelt over onder meer beslissingen van bestuursorganen op een verzoek als bedoeld in artikelen 15 tot en met 22 van de AVG, ook kan worden verzocht om vergoeding van daarmee in verband staande schade. De Afdeling acht dit in het belang van de concentratie van rechtsbescherming en daarmee ook het in het belang van een effectieve en doeltreffende rechtsbescherming (doeltreffendheidsbeginsel en artikel 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie).

Dit betekent dat degene die op grond van artikel 82 van de AVG aanspraak stelt te maken op vergoeding van schade die het gevolg is van het onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens door een bestuursorgaan, overeenkomstig artikel 8:88 van de Awb keuzevrijheid heeft om zijn verzoek, dat in verband staat met een besluit als bedoeld in artikel 34 van de Uitvoeringswet AVG, aan de bestuursrechter voor te leggen dan wel zijn aanspraak op schadevergoeding via de

civielrechtelijke weg te realiseren. Artikel 8:88 van de Awb wordt daarbij zo uitgelegd dat er voor de bevoegdheid van de bestuursrechter minder strikt wordt vastgehouden aan de eis van een onrechtmatig besluit, omdat er wel een verband moet zijn met een besluit als bedoeld in artikel 34 van de Uitvoeringswet AVG, maar dit besluit, bijvoorbeeld op een verzoek om inzage, als zodanig niet onrechtmatig hoeft te zijn. In zo'n geval kan de bestuursrechter dus in de verzoekschriftprocedure met toepassing van artikel 8:88 van de Awb een oordeel geven over de onrechtmatigheid van de verwerking van de gegevens waarop het besluit over het verzoek om informatie betrekking heeft. Dat laatste besluit hoeft daarvoor niet onrechtmatig te zijn en hoeft ook geen oordeel over de rechtmatigheid van de verwerking van de gegevens te bevatten. De Afdeling merkt daarbij op dat als het verzoek een hoger bedrag dan € 25.000,00 betreft, toepassing van artikel 8:88 Awb met zich brengt dat in dat geval de burgerlijke rechter exclusief bevoegd is om van een dergelijk verzoek kennis te nemen.

De Afdeling is van oordeel dat appellant in deze overgangsfase, waarin een verzoek is gedaan na 25 mei 2018 tot vergoeding van schade in verband met handelingen die geheel of ten dele daarvoor hebben plaatsgevonden en die strijdig waren met de Wbp en nu ook strijd zouden opleveren met de AVG en waarin dus het materiële beoordelingskader al hetzelfde was, ook rechtsbescherming moet worden geboden. Dat sluit aan bij de standpunten van partijen.

Wat behelst deze uitspraak in het kort?

In deze uitspraken en in drie andere uitspraken van vandaag gaat de Afdeling in op de mogelijkheden om bij de bestuursrechter vergoeding van schade te vragen, als iemand stelt dat een bestuursorgaan in strijd met de toepasselijke privacywetgeving (sinds 25 mei 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG) persoonsgegevens heeft verwerkt. De jurisprudentie van de Afdeling bood voor de inwerkingtreding van de AVG en de Uitvoeringswet minder mogelijkheden, wat met zich bracht dat de burger dan was aangewezen op de weg naar de burgerlijke rechter. Die weg blijft openstaan, maar nu kan in een groter aantal gevallen ook de bestuursrechter worden benaderd voor verzoeken om schadevergoeding tot een bedrag van € 25.000,00. Het gaat dus over een procedurele vraag van rechtsbescherming, namelijk wanneer in geval van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens de weg naar de bestuursrechter kan worden ingeslagen.

Inhoudelijk beslist de Afdeling vervolgens dat om voor schadevergoeding in aanmerking te komen voldaan moet zijn aan de eisen die artikel 6:106 van het Burgerlijk Wetboek stelt. Dat betekent voor deze gevallen dat sprake moet zijn van aantasting van de eer of goede naam van betrokkene dan wel van aantasting van de persoon op andere wijze. De Afdeling sluit daarbij aan bij de rechtspraak van de Hoge Raad. In deze zaak beslist de Afdeling dat appellant aanspraak kan maken op een schadevergoeding van € 500,00; de rechtbank heeft in eerste instantie € 300 toegekend. Daarbij

betreft de Afdeling enerzijds dat sprake is van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens met een bijzondere gevoeligheid en anderzijds dat deze alleen terecht zijn gekomen bij een kleine groep professionals.

Uitspraak van 15 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1056

(Mijnbouwschade Limburg. In aansluiting op rechtspraak van de Hoge Raad oordeelt de Afdeling dat de verjaringstermijn van 30 jaar begint te lopen zodra de schadeveroorzakende gebeurtenis is opgehouden te bestaan. De minister kon de verzoeken van huizenbezitters om schadevergoeding daarom niet afwijzen omdat het recht daarop zou zijn verjaard. Zaakschade. Waardedaling woningen. Kosten van periodieke controle)

Samenvatting

De minister heeft de verzoeken van belanghebbenden om een schadevergoeding uit het Waarborgfonds mijnbouwschade afgewezen. De rechtbank heeft de besluiten op bezwaar, waarbij die afwijzingen zijn gehandhaafd, vernietigd en bepaald dat de minister nieuwe besluiten op bezwaar neemt.

In hoger beroep is in geschil of en in hoeverre belanghebbenden aanspraak maken op schadevergoeding op grond van artikel 137 van de Mijnbouwwet.

Verjaring

In dit geval moet het ervoor worden gehouden dat het

disfunctioneren van de afsluiting van het boorgat als onderdeel van (beëindiging van) de mijnbouwactiviteiten, de schadeveroorzakende gebeurtenis is. Omdat onduidelijk is wanneer de afsluiting is gaan disfunctioneren en ook het voortdurende karakter van het disfunctioneren van het boorgat in deze zaak meebrengt dat die gebeurtenis niet tot één moment kan worden herleid, bestaat er onzekerheid over het aanvangstijdstip van de verjaring. Daarom moet in een geval als dit worden aangenomen dat de termijn van dertig jaren begint te lopen zodra de gebeurtenis waardoor de schade is veroorzaakt, is opgehouden te bestaan, waarbij de Afdeling aansluit bij r.o. 3.5.2 van het arrest van de Hoge Raad van 22 maart 2019.

Zaakschade

De Afdeling is van oordeel dat de waardevermindering van de woningen die het gevolg is van de schade aan de woningen en van het risico dat er weer schade zal optreden door bodembeweging als gevolg van het disfunctioneren van de afsluiting van het boorgat, aangemerkt kan worden als zaakschade als bedoeld in artikel 137 van de Mijnbouwwet.

De minister stelt zich terecht op het standpunt dat waardevermindering die het gevolg is van zaakbeschadiging die door herstelwerkzaamheden niet volledig ongedaan kan worden gemaakt, moet worden onderscheiden van waardevermindering die het gevolg is van de ligging in een risicogebied waar bijvoorbeeld aardbevingen en/of verzakkingen als gevolg van mijnbouwactiviteiten kunnen optreden. De eerste vorm van waardedaling is een direct

gevolg van zaakbeschadiging. Daarentegen is waardedaling die het gevolg van de ligging in een risicogebied, geen zaakschade maar vermogensschade. De ligging in een risicogebied brengt op zichzelf nog geen schade met zich die is te herleiden tot beschadiging van een woning.

Anders dan de minister betoogt, is de Afdeling echter van oordeel dat niet alleen waardevermindering die het gevolg is van het niet voldoende adequaat kunnen herstellen van woningen na beschadiging, is aan te merken als zaakschade, maar ook de waardevermindering die het gevolg is van het risico dat beschadiging zich opnieuw zal voordoen, omdat de oorzaak van de eerste beschadiging niet is weggenomen en dit van invloed is op de verkoopwaarde van de woningen.

Anders dan de minister betoogt, is de Afdeling van oordeel dat de rechtbank terecht heeft overwogen dat de redelijke kosten van jaarlijkse controle ter voorkoming of beperking van schade voor vergoeding in aanmerking komen op grond van artikel 137 van de Mijnbouwwet.

De minister betoogt terecht dat de kosten van toekomstig herstel in deze procedure niet voor vergoeding in aanmerking komen op grond van artikel 137 van de Mijnbouwwet.

De minister is niet gehouden een voorschot toe te kennen als vergoeding voor niet in te schatten schade in de toekomst. De verwijzing van belanghebbenden naar het arrest van de Hoge Raad van 19 juli 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1278](#), leidt

niet tot een andere conclusie. In dit arrest is de mogelijkheid vermeld van het verstrekken van voorschotten in het kader van vergoeding van waardedaling van woningen in het Groningen(gas)veld. De minister heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat in het voorliggende geval niet duidelijk is op welke schade (aard en omvang) het voorschot betrekking moet hebben.

Anders dan belanghebbenden betogen, biedt de uitspraak van de rechtbank geen grond voor het oordeel dat de minister voor de begroting van de kosten van herstel voor toekomstige zaakschade, had moeten aansluiten bij artikel 6:184 BW.

Op grond van artikel 137 van de Mijnbouwwet komt alleen schade voor vergoeding in aanmerking, die direct te herleiden is tot de schadetoebrengende gebeurtenis. Daaronder valt onder meer niet immateriële schade, persoonsschade of de uit de zaakbeschadiging voortvloeiende omzet/inkomensschade. Er is geen grond voor het oordeel dat dit niet geldt voor gemist woongenot. Gemist woongenot is immers gemis van een immaterieel voordeel (woongenot) dat kwalificeert als vermogensschade, die de wetgever niet als zaakschade als bedoeld in artikel 137 van de Mijnbouwwet heeft willen aanmerken.

De uitspraak van de rechtbank wordt vernietigd voor zover deze betrekking heeft op de kosten van herstel voor toekomstige schade. De Afdeling verklaart in zoverre het door belanghebbenden ingestelde beroep ongegrond.

Wegenverkeerswet 1994

Uitspraak van 23 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2273

(Onderzoek naar rijvaardigheid opgelegd en geldigheid rijbewijs geschorst. In het bestuursrecht gelden andere bewijsregels dan in het strafrecht. Een strafrechtelijke vrijspraak heeft daarom niet zonder meer gevolgen voor de bestuursrechtelijke procedure. In dit geval heeft de kantonrechter echter vastgesteld dat de verkeerssituatie ter plaatse niet duidelijk was. Het CBR heeft zich dan ook niet in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat betrokkene zich verkeersonveilig heeft gedragen en ten onrechte een onderzoek naar de rijvaardigheid opgelegd)

Samenvatting

Betrokkene is door de politie aangehouden, omdat zij tegen de rijrichting inreed. De korpschef heeft aan het CBR meegedeeld dat het vermoeden bestaat dat betrokkene niet langer beschikt over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid, vereist voor het besturen van een auto.

Het CBR heeft vervolgens aan betrokkene meegedeeld dat de politie heeft doorgegeven dat zij zich onveilig heeft gedragen in het verkeer en dat daarom is besloten dat zij een rijvaardigheidsonderzoek moet doen. De geldigheid van haar rijbewijs is geschorst. Het door betrokkene gemaakte bezwaar heeft het CBR ongegrond verklaard. De rechtbank heeft het

daartegen door betrokkene ingestelde beroep ongegrond verklaard.

In hoger beroep voert betrokkene aan dat de verkeerssituatie op het betreffende kruispunt onduidelijk was. De kantonrechter heeft de verkeersboete die zij had gekregen voor spookrijden, ook vernietigd. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling gelden in het bestuursrecht andere bewijsregels dan in het strafrecht en heeft een strafrechtelijke vrijspraak daarom niet zonder meer gevolgen voor de bestuursrechtelijke procedure.

In dit geval gaat de uitspraak van de kantonrechter echter over het feitencomplex dat het CBR aan zijn besluit ten grondslag heeft gelegd. In zo'n geval kan de Afdeling die uitspraak bij de beoordeling van het hoger beroep betrekken.

De kantonrechter heeft overwogen dat hij bij zijn beslissing heeft meegewogen dat, op het moment dat de gedraging door betrokkene werd verricht, de bebording op de bewuste plaats onvoldoende was en dat de gemeente betrokkene heeft meegedeeld dat zij de verkeerssituatie op die plaats gaat aanpassen om de onduidelijke situatie op te heffen. Op de door betrokkene overgelegde foto's is te zien dat er op het betreffende kruispunt verkeersborden ontbraken, die duidelijk maakten dat zij niet direct maar pas na de berm naar links moest afslaan. Dit had met verschillende verkeersborden, zoals een C2-bord, duidelijk kunnen worden gemaakt. De gemeente heeft alsnog zo'n bord geplaatst. Gelet

op deze omstandigheden en de uitspraak van de kantonrechter, heeft het CBR zich ten onrechte op het standpunt gesteld dat de verkeerssituatie duidelijk was.

Anders dan de rechtbank heeft overwogen, heeft het CBR zich dan ook niet in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat de gedraging van betrokkene het vermoeden rechtvaardigde dat zij niet langer over de vereiste rijvaardigheid beschikte. De rechtbank heeft daarom ten onrechte overwogen dat het CBR terecht het onderzoek naar de rijvaardigheid aan betrokkene heeft opgelegd en de geldigheid van haar rijbewijs terecht heeft geschorst. Het hoger beroep wordt gegrond verklaard.

Uitspraak van 1 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1516

(Intrekking APK-keuringsbevoegdheid voor 12 weken. RDW mocht sanctie opleggen wegens overtreding "cusumstand", maar heeft ten onrechte niet onderzocht of intrekking juist voor betrokkene ernstige financiële gevolgen heeft. Bedrijfsvoering van betrokkene is grotendeels gebaseerd op het verrichten van APK-keuringen. RDW had ook rekening moeten houden met de omstandigheden dat betrokkene in een periode van 10 jaar weinig "strafpunten" heeft gekregen. Afdeling beperkt de duur van de intrekking tot 9 weken)

Samenvatting

De RDW heeft de keuringsbevoegdheid van een

garagehoudster voor het uitvoeren van algemene periodieke keuringen (hierna: APK) voor de categorie voertuigen tot en met 3500 kg voor twaalf weken ingetrokken. De RDW heeft hieraan ten grondslag gelegd dat “cusumstand 10” is overschreden. Door die overschrijding is sprake van een overtreding categorie III. Omdat in de afgelopen 30 maanden eerder een overtreding van categorie III is geconstateerd, was er gelet op het gevoerde beleid reden de erkenning voor het uitvoeren van APK voor de categorie voertuigen tot en met 3.500 kg voor twaalf weken in te trekken.

De rechtbank heeft het besluit op bezwaar, waarbij die intrekking is gehandhaafd, vernietigd en de RDW opgedragen een nieuw besluit te nemen met inachtneming van de uitspraak. De RDW heeft tegen de uitspraak van de rechtbank hoger beroep ingesteld.

Beoordeling hoger beroep

De RDW heeft terecht gesteld dat het van groot belang is dat de RDW effectief toezicht kan houden op de correcte naleving van de eisen en voorschriften die uit de regelgeving voortvloeien en op het juiste gebruik van de bevoegdheden die de erkenninghouder op eigen verzoek heeft ontvangen. Dat de garagehoudster een zekere omzetschade zal lijden, is inherent aan de aard van de sanctie. Daarmee onderscheidt hij zich niet van andere erkenningshouders die met een intrekking te maken krijgen.

De RDW heeft echter volstaan met het standpunt dat de

omstandigheid dat de intrekking grote financiële gevolgen zal hebben, geen bijzondere omstandigheid oplevert om afwijking van het beleid te rechtvaardigen. Uit de besluitvorming valt niet af te leiden dat de RDW onderzoek heeft gedaan naar de stelling van de garagehoudster dat de intrekking voor een periode van twaalf weken juist voor haar ernstige financiële gevolgen heeft.

De RDW kan niet worden gevolgd in zijn standpunt dat de rechtbank buiten de beoordeling van het geding is getreden door bij haar oordeel de stelling van de garagehoudster te betrekken dat zij in de bijna tien jaar voorafgaand aan haar eerste overtreding een perfect verleden had als keurmeester zonder boven de drie strafpunten uit te komen. Gelet op de inhoud van deze stelling is het vanzelfsprekend dat zij heeft gewezen op het verleden voorafgaand aan haar eerste overtreding categorie III, op grond waarvan haar keuringsbevoegdheid eerder voor zes weken is ingetrokken.

De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat de RDW bij de door hem te verrichten belangenafweging het verleden van de garagehoudster als keurmeester als een mee te wegen omstandigheid dient te betrekken. Dat de RDW voor zijn toezicht volgens het beleid een verjaringstermijn van 30 maanden, thans 24 maanden, hanteert, maakt niet dat de RDW zich bij de beoordeling van de vraag of zijn beleid gevolgen heeft die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te

dienen doelen kan beperken tot het uitsluitend terugkijken tot die termijn.

Gelet op het vorenstaande heeft de rechtbank terecht geoordeeld dat de RDW bij de afweging of het handelen in overeenstemming met de beleidsregel gevolgen heeft die evenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen, onvoldoende aandacht heeft besteed aan de specifieke omstandigheden van het geval. Het hoger beroep wordt ongegrond verklaard.

Beroep van rechtswege

Hetgeen de RDW aan het nieuwe besluit ten grondslag heeft gelegd, komt overeen met de gronden die hij in hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank heeft aangevoerd en waarover de Afdeling hiervoor heeft beslist. Uit dit besluit blijkt niet dat de RDW bij het nemen van het nieuwe besluit de specifieke omstandigheden van het geval waar de rechtbank op heeft gewezen heeft betrokken. Nu de RDW daarmee geen uitvoering heeft gegeven aan de uitspraak van de rechtbank, komt het besluit van 24 januari 2020 reeds daarom voor vernietiging in aanmerking.

Definitieve geschilbeslechting

De garagehoudster heeft naar het oordeel van de Afdeling voldoende aannemelijk gemaakt dat de opgelegde sanctie grote financiële gevolgen heeft voor haar bedrijf. Gelet op de ernst van de overschrijding van cusumstand 10, is wel

aanleiding voor toepassing van een sanctie. De Afdeling is evenwel van oordeel dat de nadelige bedrijfseconomische gevolgen van de opgelegde sanctie van twaalf weken voor de garagehoudster onevenredig zijn in verhouding tot de met het toezichtsbeleid te dienen doelen.

De Afdeling ziet gelet op hetgeen hiervoor is overwogen aanleiding om in aansluiting op hetgeen partijen ter zitting hebben aangegeven, de duur van de intrekking van de erkenning van de garagehoudster voor het uitvoeren van APK keuringen voor de categorie voertuigen tot en met 3.500 kg vast te stellen op negen weken.

Wet BIG

Uitspraak van 21 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2493

(Gelet op de bijzondere omstandigheden van het geval, had de minister aan betrokkene niet mogen tegenwerpen dat zij haar aanvraag tot herregistratie als fysiotherapeut niet tijdig heeft ingediend. De minister had artikel 2, tweede lid, van het Besluit periodieke registratie Wet BIG buiten toepassing moeten laten. Het bestreden besluit is in strijd met artikel 3:4, tweede lid, Awb genomen)

Samenvatting

Bij het besluit van 4 februari 2019 heeft de minister de inschrijving van belanghebbende als fysiotherapeut in het

BIG-register doorgehaald, omdat zij voor de uiterste indieningsdatum van 3 februari 2019 geen aanvraag om herregistratie heeft ingediend.

Aan het besluit van 14 mei 2019 heeft de minister aanvullend ten grondslag gelegd dat belanghebbende bij brieven van 3 augustus 2018 en 25 november 2018 eraan is herinnerd dat zij zich moest laten herregistreren om haar inschrijving in het register te behouden. Over haar bezwaar dat zij in december 2018 een autoongeluk heeft gehad en daarbij een zware hersenschudding heeft opgelopen, heeft de minister gesteld dat zij niet aannemelijk heeft gemaakt dat zij in deze periode niemand kon vragen om haar belangen te behartigen. Voorts heeft de minister zich op het standpunt gesteld dat zij zes maanden de tijd had om een aanvraag om herregistratie in te dienen en dat het haar eigen verantwoordelijkheid is om de aanvraag om herregistratie te doen.

Op grond van artikel 2 van het Besluit periodieke registratie Wet BIG wordt een inschrijving in een register als bedoeld in artikel 3 van de Wet BIG na het verstrijken van een periode van vijf jaren doorgehaald, tenzij een aanvraag tot herregistratie is ingediend. Vaststaat dat belanghebbende niet tijdig een aanvraag tot herregistratie heeft ingediend. Dat betekent dat haar inschrijving als fysiotherapeut in het BIG-register op grond van het Besluit dient te worden doorgehaald. Belanghebbende heeft deze conclusie niet betwist, maar heeft zich op het standpunt gesteld dat het,

gelet op haar persoonlijke omstandigheden, kennelijk onredelijk was om haar aanvraag niet inhoudelijk te beoordelen.

Het Besluit periodieke registratie Wet BIG is een algemeen verbindend voorschrift, maar geen wet in formele zin. Het Besluit bevat geen voorschrift op grond waarvan de minister bevoegd is af te wijken van de periode van vijf jaren neergelegd in het Besluit. Niettemin kan de rechter tot het oordeel komen dat de minister gehouden was ten gunste van de aanvrager van die indieningstermijn af te wijken, als de nadelige gevolgen van een besluit onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Belanghebbende heeft met medische stukken aannemelijk gemaakt dat zij door het zware autoongeluk dat zij in december 2018 heeft gehad, in de periode na dat ongeluk niet in staat was om zelf een aanvraag in te dienen of een ander zodanig te instrueren dat die namens haar een aanvraag kon indienen. Het standpunt van de minister dat niet aannemelijk is gemaakt dat belanghebbende niemand kon vragen om haar belangen te behartigen, volgt de Afdeling dus niet. Dat belanghebbende niet bij het begin van de herregistratieperiode van zes maanden onmiddellijk haar aanvraag heeft ingediend, kan haar niet worden tegengeworpen. Zij had een periode van zes maanden om een aanvraag tot herregistratie in te dienen. Ook aan het eind van die periode mocht zij die aanvraag nog indienen. Ter

zitting heeft zij toegelicht dat zij een deel van die periode nog wenste te benutten om de benodigde uren voor de urennorm te behalen, aangezien zij door de operaties als gevolg van haar ziekte nog onvoldoende uren had kunnen werken. Zij hoefde er geen rekening mee te houden dat zij een zwaar autoongeluk zou krijgen waardoor zij niet meer in staat was om tijdig een aanvraag bij de minister in te (laten) dienen. Verder heeft zij, zodra zij daartoe in staat was, in mei 2019 alsnog een aanvraag om herregistratie ingediend.

Gelet op de hiervoor vermelde bijzondere omstandigheden, had de minister in dit geval niet mogen vasthouden aan strikte toepassing van artikel 2, tweede lid, van het Besluit, omdat die toepassing voor belanghebbende onevenredig nadelige gevolgen heeft, terwijl zij niet nodig is om de patiëntveiligheid te beschermen. De minister had aan belanghebbende daarom niet mogen tegenwerpen dat zij haar aanvraag tot herregistratie niet binnen de in artikel 2, tweede lid, van het Besluit genoemde termijn heeft ingediend. Deze bepaling had de minister bij het besluit op de aanvraag van belanghebbende en het besluit op bezwaar buiten toepassing moeten laten. Het bestreden besluit is daarom in strijd met artikel 3:4, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht genomen. Het hoger beroep wordt gegrond verklaard.

Wet toelating zorginstellingen/Handhaving

Uitspraak van 27 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1292

(Omdat de zorginstelling de jaarverantwoording niet tijdig heeft aangeleverd, heeft zij de door de minister opgelegde dwangsommen verbeurd. Een bestuursorgaan hoeft bij een besluit over de invordering van verbeurde dwangsommen in beginsel geen rekening te houden met de financiële draagkracht van de overtreder. Voor een uitzondering op dit beginsel bestaat slechts aanleiding, indien evident is dat de overtreder gezien zijn financiële draagkracht niet in staat zal zijn de verbeurde dwangsommen (volledig) te betalen)

Samenvatting

De minister voor Medische Zorg heeft een zorginstelling een last onder dwangsom opgelegd omdat zij niet tijdig de Jaarverantwoording Zorg over het verslagjaar 2017 aan het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (CIBG) heeft aangeleverd en daarmee niet heeft voldaan aan de verplichtingen als opgenomen in de artikelen 15 en 16 van de Wet toelating zorginstellingen (WTZi) en artikel 9, eerste lid, van de Regeling verslaglegging WTZi. Daarbij is de zorginstelling een begunstigingstermijn van vier weken geboden. Aan de last is een dwangsom van € 1.000,00 per week verbonden met een maximum van € 10.000,00. De zorginstelling heeft tegen dit besluit geen bezwaar gemaakt.

De minister is overgegaan tot het invorderen van de dwangsommen ter hoogte van € 10.000,00, nadat hij door

navraag bij het CIBG had geconstateerd dat op 16 mei 2019 nog steeds niet aan de verplichtingen was voldaan.

Is de last overtreden?

De Afdeling heeft eerst vastgesteld dat – tussen partijen was dit ook niet in geschil – de zorginstelling op 16 mei 2019 nog niet had voldaan aan haar wettelijke verplichtingen voor de jaarverantwoording. Dit betekent dat de minister zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat de last is overtreden en de dwangsommen zijn verbeurd.

Bijzondere omstandigheden

De Afdeling heeft vervolgens onderzocht of de minister op grond van bijzondere omstandigheden in redelijkheid had moeten afzien van de invordering.

De zorginstelling heeft gesteld dat zij meermaals telefonisch contact heeft gezocht met het CIBG om de toegangscode te verkrijgen om de benodigde stukken digitaal te kunnen aanleveren, maar dat zij die code niet heeft gekregen. Doordat het CIBG niet meewerkte was het volgens de zorginstelling onmogelijk om aan haar verantwoordingsplicht te voldoen. Deze stelling is echter niet met stukken onderbouwd. Uit de stukken blijkt niet dat er eerder dan op 24 mei 2019 contact is geweest. Maar ook als dit anders zou zijn, kan er niet aan worden voorbijgegaan dat de zorginstelling ook een eigen verantwoordelijkheid heeft. De minister heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat van een instelling een actieve houding mag worden verwacht met betrekking tot het in orde maken van de jaarverantwoording.

Zeker nadat de last onder dwangsom was opgelegd had zij zich ervan bewust moeten zijn dat zij binnen de begunstigingstermijn snel actie had moeten ondernemen. Hetgeen de zorginstelling heeft aangevoerd over haar contact met het CIBG leidt niet tot de conclusie dat zij er nadat de last onder dwangsom was opgelegd alles aan heeft gedaan om alsnog aan de verplichtingen te voldoen en het niet aan haar, maar aan het CIBG was te wijten dat zij de jaarverantwoording niet digitaal kon indienen waardoor dwangsommen werden verbeurd. Dit levert dan ook geen bijzondere omstandigheid op om van invordering af te zien.

De niet nader toegelichte stelling van de zorginstelling dat invordering van de dwangsommen ter hoogte van € 10.000,00 een financiële strop oplevert voor een kleine zorginstelling, levert evenmin een bijzondere omstandigheid op. Het bestuursorgaan hoeft bij een besluit over de invordering van de verbeurde dwangsom in beginsel geen rekening te houden met de financiële draagkracht van de overtreder. De draagkracht van de overtreder kan immers in de regel pas in de executiefase ten volle worden gewogen en, als hierover een geschil ontstaat, is de rechter die belast is met de beslechting daarvan bij uitstek in de positie hierover een oordeel te geven. Voor een uitzondering op dit beginsel bestaat slechts aanleiding, indien evident is dat de overtreder gezien zijn financiële draagkracht niet in staat zal zijn de verbeurde dwangsommen (volledig) te betalen. Op de overtreder rust de last aannemelijk te maken dat dit het geval is. Hij dient daartoe zodanige informatie te verstrekken dat

een betrouwbaar en volledig inzicht wordt verkregen in zijn financiële situatie en de gevolgen die het betalen van de verbeurde dwangsommen zou hebben.

De zorginstelling heeft niet aannemelijk gemaakt dat het gezien haar financiële draagkracht evident is dat zij de door haar verbeurde dwangsommen niet kan betalen. De enkele stelling dat het invorderen van de dwangsommen een financiële strop oplevert, is hiervoor onvoldoende. Daar komt bij dat, zoals de minister ter zitting heeft aangegeven, een betalingsregeling kan worden getroffen als de dwangsommen niet onmiddellijk kunnen worden betaald. Er is dan ook geen reden een uitzondering te maken op het uitgangspunt dat het bestuursorgaan bij de invordering geen rekening hoeft te houden met de financiële draagkracht van de overtreder en dat deze pas in de executiefase ten volle kan worden gewogen. Het hoger beroep wordt ongegrond verklaard.

